

સ્વર્ગનું ઘર (જ)

૩.૧.૨૫

૫૦૨

હજરતે ફરમાવ્યું છે

જોઈશો જેના વિષે ભલાઈ થાય છે તેને દીનમાં સમજ આવે છે

બહારતી એવર

15.5.24 અથવા 12/11/2024

સ્વર્ગનું ઘરેણું

87

ભાગ ૭ મો

છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્તા

અબ્દુરહીમ ખીં મોલવી ગુલામ મોહમ્મદ સાહેબ
મનેજર કુતુબ આના સાહેબોયલ મુન્ રાંદેર જી. સુરત.

ગ્રીષ્મ સને ૧૩૪૨ હીજરી

ત્રીજી આવૃત્તિ

પ્રત ૧૦૦૦

સર્વ હક્ક પ્રસિદ્ધ કર્તાઓ સ્વાધીન રાખ્યા છે.

સુરત, "નવયુગ" સુદાય લેવના પ્રભુભાઈ વિહંગમ ઇએ બા.યુ.

કીમત પાંચ આના

૧૧૬૦૧

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ્સ સંગ્રહ
૧૧૬૦૧

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૧૫૦૧ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ બે હેશન ઝેબર

વિષય ૫૭:૪

પ્રસ્તાવના.

મોટો મહેરબાન રહમકર્તા અલ્લાહના નામથી

સર્વ તારીફ અલ્લાહને માટે છે જે માલિક તમામ જ્ઞાનનો છે અને દોષદ તથા સલામ હજરત મોહમ્મદ (સલ) માટે છે કે જેઓ તમામ પેગમ્બરોના સરદાર છે. અને તેમની આલ તથા અસહાય તથા સધા મુમેનો માટે છે કે જેઓ મેહતર ઉમ્મત છે.

એ પછી યુલામ મોહમ્મદ ખીઠ હાજી હાફેજ સાદિક કહે છે કે મેહસ્તી ઝેવરના ખીજ ભાગોની જેમ આ સાતમો ભાગ પણ એક ભરોસેદાર માણસ પાસે તરજુમો કરાવ્યો છે. અને મેં તેને તપાસ્યો છે. આ ભાગ ધણેજ ઉપયોગી છે જેમાં ઇસલાહે આતેન દિલની ખીમારીઓ તથા તેના ઉપાય. તહઝીમે અખલાક, કયામતની નિશાનીઓ, કયામત જનન જલનતમ સો હદીસનો તરજુમો અને તેની સાથે પીરી મુરીદીનું પણ વર્ણન છે.

મુરીદ બનવાનો લોકોને અને ખાસ કરી ભરૂ જલ્લામાં ખેડ જલ્લામાં વધુ શોખ જોવામાં આવે છે. પણ પીરમાં શી સિક્કત હોવી જોઈએ તેનો શરીઅત ઉપર કેવો અમલ છે તેથી અગ્ગલ હોવાથી નાલાયક પીરો પાસે તેઓ સપડાય છે. અને તે પીરો પણ મુરીદોને પોતાની નજીર સમજે છે. એજ માટે જ્યારે આપ મરે છે તો પીરના છોકરા મુરીદોની વહેંચણી કરે છે. અફસોસ મુસલમાનોની જહાલતનો એવો વખત આવ્યો.

આ ભાગ ધણેજ ઉપયોગી છે તેથી એની મેહજર કોપી છપાવી છે. અને તેમાં પણ એક હજાર કોપી મફત આપવી મેં ઠરવ્યું છે.* ખોદા એને કબુલ કરે અને લોકો ધણેજ લાભ લે.

છોકરીઓની કેળવણી માટે ચોતરફ કોશીશ કરવામાં આવે છે. કન્યાશાળા ઉગડતી જાય છે પણ કન્યાને શું ભણાવવું તેને શી વિદ્યાની જરૂર છે તેનો વિચાર કરવાનું અગત્યનું છે. છોકરી નોકરી કરવા કે મેહતાગીરી કરવાની નથી. તે ૧૨-૧૩ વર્ષની થઈ કે તે ખીજે ઘેર જવાની છે. જો તે સાત આઠ વર્ષની વયે શાળામાં જાય તો શાળામાં ભણતી ચોપડી-ઓ ભણાવવામાં આવે તો તે દીની ઇલમ કે જેમાં છોકરીઓના દીન તથા દુન્યા બંને સુધારવાનું સાધન છે તે ક્યારે શીખશે. ધણીના સાસુ સસરાના હક્ક પર ચલાવવાની રીતભાત છોકરાં જાણ્યા પાળ્યાના ઇલમ તે ક્યારે સંપાદન કરશે નિતીની તો જરૂર છે તે ક્યાંથી મેળવશે. તે તો દીની ઇલમ શીખવાથીજ મળે છે.

ચોરી લુચ્ચાઇ ખરાબ કામને કરતાં માણસ અટકે છે તેના અટકાવના માત્ર ત્રણજ કારણો છે. યા સરકારી શીક્ષાનો ડર યા લોકોનો ડર યા શરીઅતનો ડર. એમાં ખરો ડર તે શરીઅતનો છે. કારણ કે જેને ખોદાનો ખોદા હશે નહીં તેને માત્ર સરકારી ખીલીક અને લોકોનો ડર રહ્યો. પણ સરકારી યુનોહ તો નહરે ક્યાંથી તથા સામેત થએથી યુનોહ ગણાય છે જેથી તે માણસ છૂપી રીતે યુનાહમાં પડે એમાં કશી નગાઇ નથી. એવોજ હાલ લોકોના ડરનો છે. એજ માટે કહેવાયું છે કે “હાપણું મુજ તે અલ્લાહનો ભય છે” જે સ્ત્રીઓ ઉચી કેળવણી લે છે. માત્ર રકુલોનીજ પદાઇ ઉપર રહે છે તેવી સ્ત્રીઓ યુરૂપમાં ધણી છે પણ તેઓના ચલણ એવાં છે તેમના ફેજાદારી યુનાહ એટલા છે કે તેની ગણતરીના મુકામલામાં આપણા દેશની અલણ સ્ત્રીઓ લાખ દરખ સારી છે.

* અને આ ત્રીજવાર ૧૦૦૦ કોપી છપાય છે ખુદા એને પણ કબુલ કરે. અ. ૨.

શાળાઓની કેળવણીમાં નિતી અપવાક નહીં હોવાથી તેઓ સ્વભાવમાં તદ્દન નકામ છે. ચાલાકી તો તેઓને ધણી આવે છે પણ ભલમનસાઇ વિવેકનું ધણાઓમાં નામ નિશાન હોતું નથી. એક તરેહની સ્વતંત્રતા આવી જાય છે. અને આ તો જાહેર છે કે પુરૂષની સ્થિતિથી સ્ત્રીની સ્થિતિ કાયા નયની હોય છે તેણીમાં જ્યારે સ્વતંત્રતા અવશે તો પુરૂષની લેડીઓનો જે હાલ છે તેવો હાલ થવાની ભય છે.

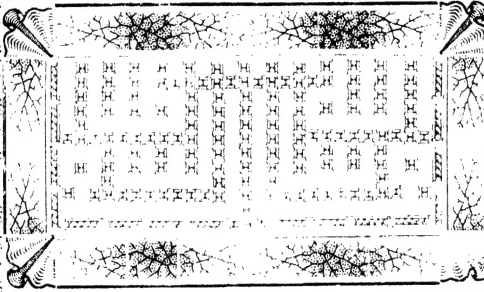
અકસોસ સાથે કહેવું પડે છે કે સરકારી શાળાઓમાં છોકરીઓને ગાયન શીખાડવામાં આવે છે અને કેટલીક શાળાઓમાં હાલ મુસલમાનોની છોકરીઓ માટે ગાયન શીખવતું બંધ છે પણ આદેશ દાખલ થવાનું જ. અને એ અટકાવ તે માત્ર અટકાવજ સમજવો. કારણ કે એકજ ઓરડામાં હિન્દુઓની છોકરીઓ દરરોજ ગાયન કરે તો ખુદ અખુદ તેની પાસે ખેસનારી છોકરીઓ સ્વભાવીક રીતે શીખશે. અને ગાયન શીખનારીઓની સ્થિતિ મોજ મજાના શોખ તેઓમાં કેવો પ્રકટી નીકળે છે તે અનુભવીઓ ઉપર છુપુ નથી. માટે એવી શાળાઓથી મુસલમાનોએ પોતાની છોકરીઓને અલગ કરવાની કોશીશ કરવી અગત્યની છે.

સુધારાની ટેમિ ખેસનાર નવી રોશનીવાળા જેઓ ખરૂં જોતાં નવું અધારાવાળા છે તેઓ યુરોપવાળાઓની દેખાદેખી સ્ત્રી પુરૂષને સરખાં ગણે છે, અને તેથીજ પુરૂષની જેમ સ્ત્રીઓને પણ બેપરદે ફેરવવાની કોશીશ કરે છે. અને પુરૂષના જેવીજ કેળવણી તેઓને આપવાની મેહનત લે છે. પણ ડાકટરી રીતે અકલી દાખલાની રૂએ અને શરીરતનની રૂએ બંને સરખાં નથી. પુરૂષ ચઢવાનો છે અને સ્ત્રી ઉતરતી છે. એ સઘળાનું વર્જન કરતાં ધણું લંબાણ થાય છે. પણ શરીરતના દાખલા તેને ઉતરતી જાણવા માટે લખું છું. મરદોજ “પેગમ્બર થયા, તેઓજ ખલીફા તથા ઇમામ બન્યા, તેઓ પરજ જેહાદ ફરજ છે તેઓ

પરજ સ્ત્રીઓનું પોષણ તથા મોહર આપવું” છે, કેમકા અને હદોમાં એઓનીજ શાહીદી કબુલ થાય છે, અજાન ખુતબો એઓજ પઢે છે, વારસામાં એઓનો બેવડો હિસ્સો છે. અને ધણીને ધણિયાણીનો કુરઆને સરદાર કહ્યો છે સરા યુસુફ ૧૨; ૨૫) જે કોઇને સિજદો કરવો હતે તો સ્ત્રીઓને પોતાના પતીઓને સિજદો કરવાનું હજરત ફરમાવતે. અને સ્ત્રીઓને તો હજજ કરવા પણ વગર ધણો કે મહરેમે દુરસ્ત નથી, તેજ નીકાહની મુદતમાં નમાઝ રોઝા કરી શકતી નથી. જેટલુંજ નહીં પણ પાક હોવાની હાલતમાં પણ ધણીની વગર રમ્મએ નફલ રોઝો નફલ નમાઝ પઢી શકતી નથી. હદીસ શરીફમાં સ્ત્રીઓને દીનમાં તથા અકલમાં નાકિસ કહી છે. અને કુરઆનમાં છે “અને પુરૂષ માટે સ્ત્રીઓ ઉપર શ્રેષ્ઠ છે” સરા બકર. ૨; ૨૨૭ આ સઘળી આપતોને ધ્યાનમાં લેતાં અરસાડપર રમૂલપર ઇમાન લાવનાર કહી બંનેને સરખાં ગણશે નહીં. અને ઉંચા ગિયારથી જોશે તો પુરૂષવાળા પણ પુરૂષને શ્રેષ્ઠ ગણે છે. તેઓ સ્ત્રીઓને પારલામેન્ટમાં ખેસવાનું હકક આપતા નથી, જડજ બનાવતા નથી. ફોજમાં જનરલ કે દરયામાં અડમીરલ બનાવતા નથી ધણા પુરૂષવાળા સ્ત્રીને પુરૂષ સાથે વારસામાં ભેગી કરતા નથી એ વગર બીજી પણ ધણી આપતો છે.

મતવજ કે પુરૂષ સ્ત્રીથી ચટ્યા તો છે તેની કેળવણી જુદી રીતની છે અને તેણીની જુદી સ્ત્રીઓની અગત્યની કેળવણી પુરી પાડવાને માટે બેહેસ્તી જેવરના દસ ભાગ સર્વથી ધણા ઉપયોગી છે. મુસલમાનોએ એની ગુજરાતી ફેલાવવામાં પોતાનો દીની દુન્યવી લાભ સંભજવો જોઇએ. જે મારા તરજુમા પસંદ નહીં હોએ તો બીજા તરજુમા કરાવે. પણ પોતાની બાળકીઓના વખતનો હાલતનો ખીચાલ નાખી તેઓને શરીરત પ્રમાણે કેળવણી આપવાની કોશીશ કરે. ખોદા મુસલમાનોને સારી સમજ આપો આમીન.

બહેશ્તી ઝવર ભાગ ૭

બહેશ્તી ઝવર

મોટો મહેરબાન રહમ કર્તા અલ્લાહના નામથી.

આદામ, અબ્લકાક, સવામ, અને
અમળખનાં ખ્યાન.

ઈબ્રાહિમોનું શણુગારવું.

વોળુ અને પાકીનું ખ્યાન.

અમલ (૧) જો કદી કાંઈ વખતે તમારા
મનને અણુગમે ઉપજે તો પણુ વોળુ સારી રીતે
કરો, (૨) તાલ વોળુથી વધારે સવામ છે, (૩)

પાખાના કે પેશામ કરતી વખતે કિખલા તરફ
મ્હોં કે પીઠ કરો નહિ. (૪) પેશામના છાંટાથી
ખચતા રહો એમાં બદ પરેહજી કરવાથી કબરનો
અમળ થાય છે. (૫) કાંઈ કાણુમાં પેશામ કરો
નહી, (કદાચ તેમાંથી સાપ, વીછી વગેરે નીકળી
આવે. (૬) જ્યાં નહાવું હોય ત્યાં પેશામ કરો નહિ

*અને ઉત્તર તરફ જેવી રીતે પેશામ પાયખાના
કરતી વેળા પીઠ કરીએ જીએ તેવી રીતે તે તરફ
માં કરવું પણુ દુરસ્ત છે. શુ. મો.

(૭) પેશાય કે પાખનો કરતી વખતે વાતો કરો નહીં. (૮) સૂઈને ઉઠ્યા પછી જ્યાં સુધી હાથ સારી પેઠે ધુવો નહીં ત્યાં સુધી પાણીમાં હાથ નાંખવા નહીં. (૯) જે પાણી તડકાથી ગરમ થઈ ગયું હોય તેને વાપરો નહીં, કેમકે કુષ્ટ (અરમ કહોડ) નામનો રોગ થવાનો ભય છે. જેથી દીવે સફેદ સફેદ ગ્રાથ થઈ જાય છે.

નમાઝનું બચાન.

અમલ (૧) નમાઝ બરાબર વખતે પઢો. રોઝુઅ સિવજો સારી રીતે કરો. મન લગાડીને પઢો. (૨) જ્યારે બાળક સાત વરસનું થાય તેને નમાઝની તાકીદ કરો. જ્યારે દસ વર્ષનું થાય ત્યારે તો મારીને પણ પઢાવો. (૩) એવા લગણ કે જગ્યા ઉપર નમાઝ પઢવું સાદું નથી કે જે પરનાં ફૂલ પાંદડાંમાં મન ફાગી જાય. (૪) નમાઝ પઢનારની આગળ કોઈ આડ હોવી જોઈએ ને કઈ ન હોય તો એક લાકડી ઉભી કરી લો અથવા કોઈ ઉંચી વસ્તુ મૂકી દો અને તે વસ્તુને જમણી કે ડાબી ભવાં (અમર) ની સામે મૂકો. (૫) ફરજ પડીને તે જગ્યાએથી ખસીને સુન્નત નરીઝ પઢી બહોતર છે. (૬) નમાઝમાં આમ તેમ જુઓ નહીં. નજર ઉપર કરો નહીં. બગાસાંને બનતાં સુધી રોકો. (૭) જ્યારે પેશાય કે પાખાનાનું દબાણ થાય ત્યારે પહેલાં તેથી ફારેગ થઈ પછી નમાઝ પઢો. (૮) નરીઝો અને વજીહા એટલા શરૂ કરો કે જેટલા નભી શકે.

માત અને મુસીબતનું બચાન.

અમલ (૧) જે કોઈ જૂની મુસીબત યાદ આવે તો ઈન્ના લિલ્લાહે વ ઈન્નાએલૈહે રાજેઉન * પઢી લો. જેવો સવાબ પહેલાં મળ્યો હતો તેવો જ ફરી મળશે. (૨) દુઃખની ગમે તેવી હલકી વાત હોય તે ઉપર પણ (ઈન્ના લિલ્લાહે વ ઈન્નાએલૈહે રાજેઉન) પઢ્યાં કરશો તો સવાબ મળશે.

+ અને રોકવાને એક માર્ગ ફાકીએએ આ લખ્યો છે કે દિલમાં તે વખતે આવી રીતે કહે કે પેગમ્બરને બગાસુ આવવું નથી. શા. મો.

* અર્થ-અરવીત અમે અલ્લાહના જીએ અને અધીત અમે તેનાજ તરફ પાછા જનાર છીએ. શા. મો.

ઝકાત અને ખેરાતનું બચાન.

અમલ (૧) ઝકાત જ્યાં સુધી બની શકે ત્યાં સુધી એવા લોકોને આપવી જોઈએ કે જેઓ માગતા નથી. આખરને પકડી ઘરમાં ખેસી રહેતા હોય. (૨) ખેરાતમાં થોડી વસ્તુ આપવાથી શરમાઓ નહીં જેટલી તોરીક હોય તેટલું આપો. (૩) એમ સમજવું નહીં કે ઝકાત આપી છે હવે બીજી ખેરાત આપવાની શી જરૂર છે. જરૂરને વખતે હીમત મુજબ ખેર ખેરાત કરતી રહો. (૪) આપણા સગાંઓને આપવાથી ખેવડો સવાબ થાય છે. એક ખેરાતનાં અને બીજાં સગાં સાથે લગાઈ કરવાનો ઉપકાર. (૫) ગરીબ પાકો-શીઓ માટે હમેશાં ખ્યાલ રાખ્યા કરો. (૬) ખાવિંદના માલમાંથી એટલી ખેરાત ન કરો કે તેને પસંદ પડે નહીં.

રોઝાનું બચાન.

અમલ (૧) રોઝામાં ખેડુદા (નકામી) વાતે કરવી તથા લગણ વદવાડ કરવી એ બહુ ખોટું છે અને કામની ગીચત કરવી એ તો વળી મોટો ગુન્હો છે. (૨) નરીઝ રોઝા ખાવિંદની રમ્મ લાધને રાખો. જે તે ઘેર હાજર હોય ના. (૩) જ્યારે રમજન શરીફના ૧૦ દિવસ રહી જાય ત્યારે જરા ઇખાદત વધુ કરતા રહો.

કુરઆને મજીદની તિલાવતનું બચાન.

અમલ (૧) જે કુરાને શરીફ સારી રીતે નહીં યાદે તો તેથી ગબરાઈને છોડી દો નહીં પઢ્યા જઓ. એવા માણસને અમણો સવાબ મળે છે. (૨) કુરાઆને શરીફ પઢેલું હોય તો તેને બૂલશો નહીં બલકે હમેશાં પઢતી રહે. નહીં તો મોટો ગુન્હો થશે. (૩) કુરઆને શરીફ મન લગાડીને તથા ખુદા પાકથી ડરીને પઢો.

દુઆ અને ઝિકરનું બચાન.

અમલ (૧) દુઆ માગવામાં એટલી વાતોનો ખ્યાલ રાખવો. ખૂબ શોખથી દુઆ માંગો. ગુન્હાની ચીજ માંગો નહીં. જે કામ થવામાં વાર થઈ જાય તો તેથી યાકી (તંગ થઈ) ને મૂકતા નહીં. કબલ થવાનો ચકીન રાખો. (૨) યુસ્સામાં આવી જઈ

આપણા માલ, ઓલાદ, અને જનને કાસો (આપા) નહીં. રખેને તે ઘડી એવીજ હોય કે ખુદાપાકની દરગાહમાં કબૂલ થઇ જાય. (૩) જ્યાં ખેસીને દુનિયાની વાતો અને ધંધામાં વાગો ત્યાં થોડો ઘણો અલ્લાહ અને રસૂલનો ઝિકર પણ જરૂર કરતા રહો. નહીં તો તે બધી વાતો વગાડ (આફત) રૂપ થઇ પડશે. (૪) ઇસ્તિગ્દાર બહુજ પડ્યા કરો. એનાથી મુશ્કેલ આસાન થઇ જાય છે અને રોઝીમાં બરકત થાય છે. (૫) જો નફસની શામતથી (મનની ધુરાળને લીધે) કોઇ ચુનહો થઇ જાય તો તોળાહ કરવામાં વાર લગાડો નહીં, જે ફરી થઇ જાય ફરીએ તોળા કરવામાં વાર લગાડો નહીં. એમ ધારવું નહીં કે જ્યારે તોળાહ ટૂટી જાય છે તો એવી તોળાહથી શો ફાયદો. (૬) કેટલીક દુઆઓ ખાસ ખાસ વખતે પઢવામાં આવે છે. સુધ જતી વખતે આ દુઆ પઢો. અલ્લા હુમ્મ બિસ્મિક અમૂતો વ અહયા.* જાગતી વખતે આ દુઆ પઢો. અલ્લહુમ્મો લિલ્લા હિલ્લીઝી અહયાના બઅદમા અમાતના વ એલે હિન્નોશૂર. + સવારમાં આ દુઆ પઢો. અલ્લા હુમ્મ બિક અસ્અહુના વ બિક અમસયના વ બિક નહયા વ બિક નમૂતો વ એલેકન્નોશૂર. x સાંજે આ દુઆ પઢો. અલ્લા હુમ્મ બિક અમસયના વ બિક અસઅહુના વ બિક નહયા વ બિક નમૂતો વ એલેકન્નોશૂર. + ખાધા પછી આ દુઆ પઢો. અલ્લહુમ્મો

* અર્થ-ઓ અલ્લાહ તારા નામની સાથે હું મરું છું અને છતું છું. અથવા તારા નામની સાથે હું છું અને જતું છું.

+ અર્થ-સર્વ સ્તુતી અલ્લાહ માટે છે જેણે અમને

મુરદાં જેવા કર્યો પછી અમને જીવતા કર્યો (જગાડયા) અને તેનીજ તરફ (હિસાબ માટે) જવાનું છે. જા. મો.

x અર્થ-ઓ અલ્લાહ તારેથીજ અમે સવાર કરી છે

અને તારેથીજ અમે સાંજ કરી છે અને તારેથીજ અમે જીવીએ છીએ. અને તારેથીજ અમે મરીએ છીએ. અને તારાજ તરફ (કિયામતમાં) જવાનું છે. જા. મો.

+ આ દોઆના અર્થ આગળી દોઆના સરખા

* છે. માત્ર આટલોજ ફર છે કે આગળી દોઆ સવારમાં પઢવાની છે જેથી તેમાં પ્રથમ અમસઅહુના (અમે સવાર કરી છે) હજેવાયું. અને આ દોઆ સાંજના પઢવાની છે જેથી એમાં પ્રથમ અમસઅહુના (અમે સાંજ કરી છે) હજેવાયું. જા. મો.

લિલ્લા હિલ્લીઝી અતઅમના વ સકાના વ જઅલના મિનલ મુસ્લેમીન વ કફાના વ આવાના § સવારની અને મગરેબની નમાઝ બાદ અલ્લાહ હુમ્મ અજિરની મિનઝાર. સાત વાર પઢો. અને બિસમિલ્લા હિલ્લીઝી લા યદુરો મઅસમેહી શૈઉન ફિલ અરહે વલા ફિસ્સમાએ વહોવસ સમીઉલ અલીમ તથા વાર પઢો. સવારીપર બેશીને આ દુઆ પઢો. મુખહાનજીઝી સખખર લના હાજા વમા કુત્રા લહુ મુકરેનીન વ ધત્રા ધત્રા રખખના લમુનકલેયુન+ કાઇને ઘેર ખાવાનું ખાઓ તો ખાધા પછી આ દુઆ પઢો. અલ્લા હુમ્મ બારિક લહુમ ફીમા રઝક તહુમ વગફિર લહુમ વરહુમહુમ.* ચંદ જોઇ. આ દુઆ પઢો. અલ્લા હુમ્મ અહિલ્લીઝી એલેના બિલ અમને વલ ધમાને વસ્સલામતે વલ ધસ્લાએ રખખી વ રખખો કલ્લાહો. + કોઇ દુખના માર્યાને જોઇને આ દુઆ પઢો તો અલ્લાહ તઆલા તમો તે મુશીબતથી બચાવશે. અલ્લહુમ્મો લિલ્લા હિલ્લીઝી આફાની

§ અર્થ-સઘળી તારીફ તે અલ્લાહ માટે છે કે જેણે અમને બરકાતું અને પીવડાવું અને અમને મુસલમાનોમાં કર્યો અને તે અમને બસ થયો અને તેણે અમને પનાહ આપી. જા. મો.

+ અર્થ-ઓ અલ્લાહ તું મને અગિયથી પનાહ આપ. જા. મો.

x અર્થ-અલ્લાહના નામની સાથે (અમે સાંજ કરી) જેના નામની સાથે કોઇ વસ્તુ પૃથ્વીમાં કે આકાશમાં નુકસાનકારક નથી અને તેજ સાંભળનાર જાણનાર છે. જા. મો.

+ અર્થ-તેને માટે પવિત્રતા છે કે જેણે અમને અમારે વસ કર્યું. અને અમે એના ઉપર શક્તિ ધરાવનાર નહોતા. અને ખયીત અમે અમારા પરવરદિગાર તરફ ફરનાર છીએ. જા. મો.

* અર્થ-ઓ અલ્લાહ તેં તેઓને જે આપ્યું તેમાં તેઓને બરકત (અબરી) આપ અને તેઓની મગફેરત કર અને તેઓપર રહમ કર. જા. મો.

+ અર્થ-ઓ અલ્લાહ તું આ મંદ્રને અમારા પર અમન, ઈમાન, સલામતી, અને ઇસ્લામની સાથે જમાડ, મોશો પરવરદિગાર અને તારો પરવરદિગાર ઓ મંદ્રે અલ્લાહ છે. જા. મો.)

મિમ્મખતલાક બિહિ વ ફદ્દની અલા કસી-
રિમ મિમ્મખ ખસક તફીલા* જ્યારે કોઈ
તમારાથી રજ લે જવા માંડે તો તેને આ પ્રમાણે
કહો. ઇસતવદે ઉલ્લાહ દીનકુમ વ અમા-
નતકુમ વખવાતીમ અઅમાલેકુમ.† દુલહાકે
ફુલહનને નિકાહની મુબારકી આપો ના આ પ્રમાણે
કહો. ખારકદલાહો લકુમા વ ખારક અલેકુમા
વ જમઅમ ખેયનકુમ ફી ખેરીના.* જ્યારે
કોઈ મુસીબત આવી પડે તો આ પ્રમાણે કહો
યા હયયો યા કયયુમો ખે રાહમતેક અસત-
ગીસો.‡ પાંચે નમાઝો બાદ અને સુતી વખતે
આ ચીજે પઢ્યા કરો. અસ્તગ ફિરદલા હજીજ
લા ઇલાહા ઇક્લા હોવલ હયયુલ કયયુમો
વઅતૂમો ઇલૈહેં ત્રણ વાર. અને લા ઇલાહ
એક્કલાહો વહદુલ લા શરીક લાલુલુલુલુલુલુલુ
વલહુલ હરહો વહોવ અલા કુદલે શૈધનકદીર+
એકવાર, અને સુખહાનદીહાલેતરી સવાર અને અલ-
હરહા લિદલાહુ તેરીસવાર, અને અક્લાહો અકખર
ચોત્રીશવાર, અને કુલઅઉઝો ખેરખખીસ ફલકે તથા કુલ
અઉઝો ખેરખખિનનાસે એક એકવાર, અને આયતુલ
કુરસી એકવાર, અને સવારમાં સુરે યાસીન એકવાર,

* સર્વ સ્તુતી તે અલ્લાને મઠે છે કે જે ચીજમાં
તને સપડાવ્યા છે તેથી મને આશીયત આપી. અને
તેણે જીવન કર્યા તેમાંથી ઘણાઓપર મને શ્રેષ્ઠા
આપી. યા. મો.

† અર્થ-તમારા હીનને અને તમારી અમાનતને
અને તમારી કરનીના પરીણામને હું ખાદાને સોંપું
છું. યા. મો.

* અર્થ-અલ્લાહ તમને ખરકત આપે અને તમારા
પર ખરકત રાખે અને તમારામાં ખેરથી ભેગા રાખે.
યા. મો.

‡ અર્થ-ઓ જીવતા ઓ બહોખરત રાખનાર
તારીખ મહેરબાનીની સાથે ફર્યાદ કરું છું. યા. મો.

+ અર્થ-હું અલ્લાહ પાસે ગુનાહની બખશીસ
માગું છું. કે જેના સિવાય કોઈ પૂજ્ય નથી તે જીવતે!
છે બહોખરત કરનાર છે અને તેના તરફ હું ફરું છું.
(અથવા તેની આજળ હું તોખા કરું છું.) યા. મો.

+ અર્થ-અલ્લાહ સિવાય કોઈ પૂજ્ય નથી તે
એકલા છે. તેનો કોઈ બાપો નથી તેનું જ રાખ્ય છે
અને તેને જ મઠે સર્વ સ્તુતિ છે અને તે ફરકે વસ્તુ
જપર શક્તિવાન છે. યા. મો.

અને મગરેખ બાદ સુરે વાકેઆ એકવાર, અને ઇશા બાદ
સુરે મલક એકવાર, અને જુમ્માને દિવસે સુરે કહફ+
એકવાર, પઢ્યા કરો. સુદ જતી વખતે આમનર
રસુલ-પણ સુરત પૂરી થતાં સુધી એકવાર, પઢ્યા
કરો. અને જેટલું બની શકે કુરાનની નિલાવત દર રોજ
કરતા રહો. યાદ નાખવું જોઈએ કે આ ચીજોના
પઢવાથી સવાખ છે. નહીં પઢે તો કંઈ ગુનહો નથી.

કસમ અને મજતતું બયાન.

અમર (૧) અલ્લાહ સિવાય બીજી કોઈ
વસ્તુના સમ ખાત્રા નહીં જેમકે પોતાના ઊકરાની
તનદુસ્તીની, પોતાની આંખોની બગેરે એવી કસમથી
ગુનાહ થાય છે. અને જુ થી મોટેથી નીકળી જાય
તો તુરત કલેમો પઢી લો. (૨) એવી રીતે કસમ
ખાઓ નહીં કે હું જૂદી હોઝો તે. એમમાન થઇ
જઈ. જે કદી રાત્રી વાત લાય તો પણ એમ
કસમ ખાત્રી નહીં. (૩) જે ગુરસામાં એવી કસમ
ખાઇ લીધી કે જેનું પૂરું કરવું ગુનહો હોય તો
તો તોડી નાંખો અને કશોરો અદા કરી દો. દાખલા
તરીકે એમ કસમ ખાય કે બાપ કે મા જોડે
બોલીશ નહીં અથવા એવીજ રીતની બીજી કોઈ
કસમ ખાધી તો તે તોડી નાંખવી જોઈએ.

લેવડ દેવડું બયાન

મોઆમલો (૧) રૂપિયા પૈસાનો એટલો બંધો
લોભ નહીં કરશો કે હલાલ હરામની પણ તમીજ
એટલે ધ્યાન રહે નહીં. અને જે હલાલ પૈસો
ખુદા પાક આપે તેને ઊડાવો નહીં હાથ ખેંચીને
ખરચ કરો. જ્યાં ખરેખર જરૂરત હોય ત્યાંજ હાથ
લખાવો (૨) કોઈ દુઃખને માર્યો પોતાની અસુક
વસ્તુ લાચારીએ વેચતો હોય તો તેને ગરજવાળો
સમજ દખાવો નહીં અને તે ચીજની કીમત ઘટાડો
નહીં યાતો તેની મદદ કરો. અથવા તો વાજબી
પૈસા આપી ખરીદ કરી લ્યો. (૩) તમારો દેવા-

+ જુમ્માને દિવસે સૂરા કહફ પઢવી. સુજવ છે
ફરી તે ગમે તે વખત હોય પણ ખુતબાની પહેલાંજ
એને પઢવાનું સુકર કરવું બીદઅત છે. અને એ પઢા
પછીજ સુનત પઢવી એ ડરવડું પણ ખુરું છે અને
એવી રીતે પઢે કે સુનત પઢનારને હરકત પડે એ છે
ખુરું છે. યા. મો.

દાર ગરીબ હોય તેને હેરાન કરે નહીં પણ તેને તક આપે અથવા થોડું કે બધું માફ કરી દો. (૪) જે તમારી ઉપર કોઇનું કંઈ માગતું હોય અને તમારી પાસે આપવાનું હોય છતાં તે વખતે તેને પાછો કાઢવો ભારે જીલમ જેવું છે. (૫) જ્યાં સુધી બની શકે ત્યાં સુધી દેવું કરે નહીં અને જે લાચારીએ કરવું પડે તો તે આપી દેવા ખ્યાલ રાખવો બેપરવા થઈ જવું નહીં. અને જે તમારો લેણદાર તમને કંઈ કહે કરે તો પાછો ઊલટાવીને સામે જવાય આપો નહીં અને નારાજ થાઓ નહીં. (૬) હસવામાં કોઈની કંઈ વસ્તુ લઈ સંતાડવી કે જેથી માલિક તે માટે હેરાન થાય તેવું કરવું બહુ ખોટું છે. (૭) મજૂરથી કામ લઈ તેની મજૂરી આપવામાં કોતાહી (રીંગ કે કસુર) કરે નહીં. (૮) દુકાળના વખતમાં કેટલાક લોકો પોતાનાં કે પારકાં જાળકને વેચી નાંખે છે તેમને લોકો કે ગુલામ બનાવવા હરામ છે. (૯) જે આવાનું રાંધવા માટે કોઈને આગ આપવામાં આવે અથવા તો કોઈને થોડુંક નમક (મીઠું) આપવામાં આવે તો એટલો બધો સવાય થાય છે કે જાણે બધું આવાનું તેને આપી દીધું. (૧૦) પાણી પીવડાવવું સવાય છે જ્યાં પાણીની ઘણી છત છે ત્યાં એવી રીતે મોટો સવાય થાય છે કે જાણે ગુલામ આઝાદ કર્યો અને જ્યાં પાણી એાછું મળી આવતું હોય ત્યાં એવો સવાય છે કે જાણે કોઈ મરેલાને જીવતો કર્યો. (૧૧) જે તમારે માથે કોઈનું દેવું કે લેહણું હોય અથવા તમારી પાસે કોઈ અનામત મૂકી ગયો હોય તો તે વિષે બે ચાર માણસ આગળ વાત કરી દો અથવા લખી રાખો કદાચ મરણ નીપજે તો તમારી ઉપર કોઈનું બાકી રહી જાય નહીં.

નિકાહનું બયાન

મોઆમલો (૧) આપણી એલાદના નિકાહના સંબંધમાં એ વાતનો વિશેષ ખ્યાલ રાખવો કે દીનદાર આદમી હોવો જોઈએ. પૈસા કે દમામમાં બેચાઈ જવું નહીં. ખાસ કરીને આજ કાલ ક્યારે પૈસાદાર અગ્રેજ લણવાથી એવા પણ થવા

લાગ્યા છે કે કુદરતી વાતો કરે છે. એવા માણસ સાથે નિકાહજ દુસ્ત થતા નથી આખી ઉમર બદકારીના ગુન્હો થતો રહેશે. (૨) કેટલીક સ્ત્રીઓને ટેવ હોય છે કે પારકી સ્ત્રીઓની ખુબસુરતી વિગેરે હકીકત પોતાના ખાવિંદ આગળ વર્ણન કરે છે, એ બહુ ખોટી વાત છે. જે તેમનું મન (તે ઉપર) લાગ્યું તો રડતી ફરશે. (૩) કોઈ જગાએ (ખીજા) કોઈને ત્યાંથી શાદી બ્યાહનો પેગામ (માયું) આવ્યો હોય અને કંઈક મરજી પણ જણાતી હોય તો એવી જગાએ તમે પોતાની એલાદ માટે પેગામ (માયું) મોકલો નહીં. પણ જે તે પોતે છોડી એસે અથવા ખીજે આદમી જવાય દઈ દે ત્યાર બદ તમારે માટે (પેગામ મોકલવું) દુસ્ત છે. (૪) ઓરત ખાવિંદની એકાંતની ખાસ કામો વિષે પોતાની સાહેલીઓ અને સાથીઓ જેડે કંઈ હકીકત કહેવી ખુદા તઆલાને ઘણુંજ (નાપસંદ છે. ઘણાં વર કન્યા એ વાતથી બેપરવા હોય છે. (૫) જે નિકાહના કામમાં તમને કોઈ સલાહ પૂછે તો જે તે પ્રસંગની કોઈ યુરાઈ કે ખરાબી તમારી જાણમાં હોય તો તે કહી દેવી એ ગીબત હરામ નથી. જાણી જોઈને કોઈને ખરાબ કહેતા નહીં. (૬) જે ખાવિંદ મકદૂરવાળો હોય અને ખીજાને જરૂર જેટલુંએ ખરચ માટે આપે નહીં તો બીજી છુપાવીને લઈ શકે છે. પણ નકામા ખરચ કે દુનિયાના રીતરિવાજ પૂરા કરવા માટે લેવું દુસ્ત નથી.

કોઈને દુખ આપવાનું બયાન.

(૧) જે શખ્સ પૂરો હકીમ ન હોય તેણે કોઈની એવી દવા કે ઇલાજ કરવાં દુસ્ત નથી કે જેમાં નુકસાન થવાનો ભય હોય, જે એવું કરશે તો ગુન્હેગાર થશે (૨) ધારવાળી સ્ત્રીથી કોઈને બીવાડવું હંસીથી હોય તોએ મના છે. કદાચ હાથમાંથી છુટી જાય. (૩) ઉધાડેલાં ચાકું કોઈના હાથમાં આપો નહીં. અથવા તો બંધ કરીને આપો અથવા ખાટલા વગેરે પર મૂકી દો ખીજે માણસ પોતાને હાથે લઈ લે. (૪) કૂતરા બિલાડીને બૂખ્યા તરસ્યા તકે એમ બંધ કરવાં મોટો ગુન્હો છે (૫) કોઈ ગુન્હેગારને તઅના (મિણાં) આપવા એ

ખોદું કામ છે. હા, નસીહત આપવાની રીત કહેવામાં કંઈ ખીક જેવું નથી. (૬) વગર વાંકે કોઈની સામે એવી રીતે ઘોરવું (આંખો કાઢી જેવું) કે જેથી તે ડરી જાય એ દુરસ્ત નથી. જુઓ કે એમ ઘોરવું દુરસ્ત નથી તો હસવામાં કોઈને અચાનક બીહાણવું કેટલું ખોદું છે. (૭) જો જનવર ખુબેહ કરવું હોય તો છરી ખૂબ તેજ કરી લો, નકામી તકલીફ આપો નહીં. (૮) જ્યારે સફર કરો જનવરને તકલીફ આપો નહીં બહુ વધારે સામાન લાદવો નહીં બહુ દોડાવવું નહીં. અને જ્યારે મનઝીલ પર પહોંચી જાઓ તો પહેલાં જનવરના ઘાસ ડાણાં બંદોબસ્ત કરો.

ટેવાનું સુધારવું.

ખાવા પીવાનું ખયાન.

(૧) બિસમિલ્લાહ કહી ખાવું શરૂ કરો અને જમણા હાથે ખાઓ. આપણી આગળથી ખાવું. અલખત જો તે વાસણમાં કેટલીક જાતની ચીજો જેવી કે કેટલીક જાતનાં ફળ ફળદિ કે મીઠાઈ વગેરે હોય તો જે તરફથી જે જોઈએ તે લે તેમાં દરકન નથી. (૨) આંગળાં ચાટી લો અને વાસણમાંનું સાફ થઈ રહ્યું હોય તો તેને પણ સાફ કરી લો. (૩) જો કોળાઉં હાથમાંથી પડી જાય તો તેને ઉઠાવી લો અને સાફ કરી ખાઈ લો. શેખી કરો નહીં. (૪) ખરબચડી ચીરીઓ અથવા ખજુર કે દ્રાક્ષનાં દાણાં કે મીઠાઈની ચોસલી હોય તો તે એક એક લઈને ખાઓ સામટી બધે ઉચકો નહીં, (૫) જો કોઈ બદખોદાર ચીજ જેમ કાચાં પ્યાજ, લસણ વગેરે ખાઈ લીધાં હોય અને મેહરીલ

વગેરેમાં ખેસવું હોય તો પહેલાં મોહું સાફ કરી લો કે બદખૂ રહે નહીં. (૬) રોજના ખરબ માટે લોટ, ચોખા, વગેરે જોખીને કે માખીને રાંધવું, અંધાધૂંધી ચલાવવું નહીં. (૭) ખાઈ પીને અલ્લાહ પાકેનો શુકર અદા કરો. (૮) ખાધા પહેલાં અને ખાધા પછી બંને વખત હાથ ધોવા. (૯) બહુ જ મરમ ખાણીને ખાઓ નહીં. (૧૦) મેમાનની ખાતર કરો અને તમે બીજાને ત્યાં મેમાન જાઓ તો એટલા રહો નહીં કે સામાને બારી પડે (૧૧) ભેગા ખેસી જમવાથી ખાવામાં ખરકત થાય છે. (૧૨) જ્યારે ખાઈ રહો તો પોતે ઉઠી જાઓ તે પહેલાં દસ્તરખાન (જે પર ખાવા ખેસવાનું લૂગડું વગેરે) ઉંચકાવી લો, તે પહેલાં પોતે ઉઠવું ખેચાઈ જાય છે. અને જો આપણી સાથે ખાવા ખેડેલીથી પહેલાં ખાઈ રહો તો પણ તેની સાથે જરા જરા ખાતી રહો કે જેથી તે શરમને લીધે બૂ ખીકે નહીં. અને જો કોઈ કારણસર ઉઠવાની જરૂર પડે તો તે વિષે ઉઝર (બાહાનું) જાહેર કરો. (૧૩) મેમાનને ઘરના દરવાજા સુધી પહોંચાડવા જવું સૂચત છે. (૧૪) પાણી એકે શ્વાસે પીઓ નહીં ત્રણ શ્વાસે પીઓ અને શ્વાસ લેતી વેળા વાસણને મોંથી જુદો કરો. અને-બિસમિલ્લાહ-કહીને પીઓ. પીધા પછી-અલહુરદા-લિલ્લાહ-કહો. (૧૫) જે વાસણથી વધારે પાણી આવી જાય એવો શક હોય અથવા જે વાસણની અંદરની હકીકતથી ખબર ન હોય તેવા વાસણને મોંમાં લગાડી પાણી પીઓ નહીં. કદાચ તેમાંના કંઈ કોઈ કચરો આવી જાય. (૧૬) જરૂર વગર ઉભા થઈ પાણી પીવું નહીં. (૧૭) પાણી પીધા પછી જો બીજા કોઈને આપવું હોય તો પહેલાં તમારી જમણી બાજુએ જાઓ હોય તેમને પહેલાં આપો. અને તે પણ એવીજ રીતે પોતાની જમણી તરફનાં આપે. એવીજ રીતે પાન, અખતર, મીઠાઈ વગેરે વહેંચવાનો પણ એ જ તરીકો છે. (૧૮) જે તરફથી વાસણ ભાગેલું હોય તે તરફથી પાણી પીઓ નહીં. (૧૯) સમી સાંજે અચ્ચાંઓને બહાર નીકળવા દો નહીં. અને રાત્રે બિસમિલ્લાહ કહી બારણાં-બંધ કરો વાસણ પણ

× છરી કાંઠાથી ખાવું હરામ છે. કારણકે એમાં

કાફેરાની મોસાહબત છે. તથા ડાખે હાથે ખાવું પડે છે. અને રસુલુલ્લાહ (સલ્વ) ફરમાવે છે કે ડાખે હાથે શેતાન ખાય છે. માટે તેના કામથી બચવું જોઈએ. વળી એવી રીતે ખાવાથી અલકાર ઉત્પન્ન થાય છે. વળી “વલકલ કર્મના બની આદમ” ની તફસીરમાં છે કે ખોદાએ માણસને માનીતા કર્યો એટલે હાથથી ખાનારો બનાવ્યો, તો છરી કાંઠાથી ખાવું તે પોતે એ માનને છોડવું છે. શુ. મો.

મમિલાઈ કહી ઢાંકી દેવાં. સુષ્ઠ જતી વખતે
 ॥ હોલવી નાંખો અને ચૂલામાંની અગ્નિ હો-
 ॥ નાંખો અથવા દબાવી દો. (૨૦) ખાવાપી-
 ॥ ની બીજ કાઢને ત્યાં મોકળવી હોય તો ઢાંકાને
 લો.

પહેરવા એકવાનું ખ્યાન

અદ્ય (૧) એક ખાસકું પહેરી ચાલો નહીં.
 પળી વગેરે એવી રીતે લપેટીને એકવી નહીં
 ચાળવામાં અથવા જલદીથી હાથ બહાર કાઢ-
 ૨ાં અડચણ પડે. (૨) લૂગડું જમણી તરફથી
 રવું શરૂ કરો. દાખલા તરીકે જમણી બાજુ
 મણી પાંચચો જમણું ખાસકું અને કાઢો ત્યારે
 રીતરફથી કાઢો. (૩) લૂગડું પહેરી આદુઆ પડો
 હા માફ થાય છે. —અલાહુદ્દે લિલ્લાહિલ્લિહ
 ॥ ની હાઝા વ રજકનીહિ મિનગેરે હવલિ-
 મિન્ની વલા કુવવતિન- * (૪) એવો લિખાસ
 (શાક) પહેરો નહીં જેમાં બે પરદગી (ઉઘાડાપણું)
 ૧. (૫) જે અમીરોની સ્ત્રી કીમતી ધરેણા અને
 શાક પહેરે છે તેમની પાસે વધારે બેસો નહીં.
 ૧નું જેમ અવશ્ય દુનિયાનો લોભ વધશે. (૬)
 (૬) (ચીંગળ) લગાડવામાં હલકાર્થ સમજો નહીં.
 ગડુ (બહુ કીમતી) પહેરો નહીં તેમજ મેલાં
 ૫ પહેરો નહીં. સાધારણ સ્થિતિમાં રહો. અને
 તર્ક રાખો. (૮) વાળમાં તેલ કાંસકી કરતાં
 ૩ પણુ હમેશાં એજ કુનમાં લાગ્યાં રહો નહીં
 ૪માં મેંદી લગાડો (મરદને માટે મના છે.) (૯)
 ૫માંની ત્રણ ત્રણ સળી બંને આંખોમાં લગાડો.
 ૦) ધરને સાફ રાખો.

ખીમારી અને ઇલાજનું ખ્યાન.

(૧) ખીમારને ખાવાપીવા માટે વધારે જબરદસ્ત
 ૧ નહીં. (૨) ખીમારીમાં બદરહેઝી કરો
 ૧. (૩) શરેહથી ઉલટું તબીબ દોરા ટોટ-
 નો ઉપયોગ કદી કરતા નહીં. (૪) જે કાઢને
 ૧૨ લાગી હોય તો જેનાપર શક હોય કે ફલાણાની

* સર્વ સ્તુતી અસ્લાહ માટે છે કે જેણે મને આ
 રાખ્યું અને મને તેણે તે આપ્યું વગર મારે ફરે
 ૧ વગર શક્તિએ. યા. મો.

નજર લાગી છે. તેનું મ્હોં અને બને હાથ કોણી
 સુધાં તથા બન્ને પગ અને બન્ને જાંઘો અને
 ઇસ્તનજની જગાને ધોવડાવી તે પાણી એકકું
 કરી નજર લાગેલા પર ઢોળી દો. ખુદા કરશે તો
 સાર થઇ જશે.† (૫) જે ખીમારીથી બીજાઓને
 નફરત થાય છે. (અણુગમે ઉપજે છે) જેમકે
 ગુમડાં ખુજલી. એવા ખીમારે પોતેજ સમજીને
 સૌથી અલગ અલગ રહેવું જેથી કાઢને તકલીફ
 થાય નહીં.

ખ્યાળ (સ્વપ્ન) એવાનું ખ્યાન.

જે ડરામણું ખ્યાળ નજરે પડે તો ગ્રામી તરફ
 ત્રણ વાર થૂંકો અને ત્રણ વાર અઉઓ બિલ્લાહે
 મિનશ શયતા નિરરજમ પડો અને પાસું ફેરવી
 દો, અને કોઇ જોડે વાત કરો નહીં. ખુદા કરશે
 તો કંઈ નુકસાન થશે નહીં. (૨) જે ખ્યાળ
 કહેવું હોય તો એવા માણસને કહો કે જે અકલ-
 મંદ હોય અથવા તમારો ચાહનાર હોય જેથી
 ખૂરી તઅખીર (મતલબ) ન કહે. (૩) જૂઠ્ઠો
 ખ્યાળ બનાવીને કહેવું મોટો ગુન્હો છે.

સલામ કરવાનું ખ્યાન.

(૧) એક બીજને સલામ કરતા રહો એવી
 રીતે કે અસ્સલામે અલૈકુમ. અને જવાબ આપવો
 કે વઅલૈકો મુસ્સલામ. બીજા બધા તરીકા ખરાબ
 છે. (૨) જે પહેલાં સલામ કરે તેને વધારે
 સવાબ મળે છે. (૩) જે કોઇ બીજની સલામ
 લાવે તેને આવી રીતે જવાબ આપો અલૈહિમ વ
 અલૈકો મુસ્સલામ. (૪) જે કેટલાક માણસોમાંથી
 એકે સલામ કરી તો બધાની તરફથી થઇ ગઇ.
 તેવીજ આખી સલામાંથી એકે જવાબ આપ્યો
 તો તે પણુ બધા તરફથી થઇ ગયો.

† નજર લાગવી બરહક છે એની સાબિતી કુરઆન
 હદીસથી છે અને આ ઉપાય પણ હદીસનો છે. યા. મો.

× કાચકે કે સલામમાં તથા તેના જવાબમાં હોઆ
 છે. જેથી સલામ કરનારને તથા જવાબ આપનારને લાજ
 થાય છે. વળી એક સુન્નત અદા કરવાનો સવાબ થાય
 છે. પણ આદાબ બંદગી કહેવામાં એમાંનું કંઈ નથી
 નકામો બકવો છે. યા. મો.

બેસવા સુવા ચાલવાનું બધાન.

(૧) બની હતીને ઇતરાધને ચાલો નહીં. (૨) કાંઈ સવું નહીં. (૩) એવી અગાશી ઉપર સવું નહીં કે જ્યાં આડ હોય નહીં કદાચ ગબડીને પડી જાયો. (૪) કંઈક તડકો અને કંઈક ડાંબડો હોય એવી જગ્યાએ બેસો નહીં (૫) જે તમને કંઈક લાચારીએ બહાર જવું પડે તો સડકને કિનારે કિનારે ચાલો. ઓરતને માટે વચમાં ચાલવું બેશરમી છે.

સોમાં મળીને બેસવાનું બધાન.

(૧) કોઇને તેની જગ્યાએથી ઉઠાડીને પોતે તેની જગ્યાએ બેસો નહીં. (૨) કોઇ ઓરત મેહ-રીલમાંથી ઉઠી કંઈ કામ માટે જાય અને અકસ્માતે એમ જણાય કે હમણા પાછી આવશે. તો તેની જગ્યાએ બીજાએ બેસવું જોઇએ નહીં તે જગ્યાએ તેણીનોજ હક છે. (૩) જે બે સ્ત્રીઓ સાથે પોતામાં ધરાદો કરીને પાસે પાસે બેઠી હોય તો તમે તેની વચમાં જઇ બેસો નહીં. જે તે ખુશીથી બેસાડી લે તો કંઈ ડર જેવું નથી. (૪) જે સ્ત્રી તમને મળવા આવે તેને જોઇને જરા આપણી જગ્યાએથી ખસી જાયો. જેથી તે એમ જણે કે મારી કદર કીધી. (૫) મેહરીલમાં સરદાર બનીને બેસો નહીં જ્યાં જગ્યા હોય ત્યાં ગરીબ બનીને બેસો. (૬) જ્યારે છીંક આવે મોં આગળ લૂગડું અથવા હાથ મુકી દો અને ધીમી અવાજે છીંકો. (૭) બગાસાને જ્યાં સુધી બની શકે અટકાવો જે અટકે નહીં તો મોં ઢાંકી લો. (૮) બહુ જોરથી હસો નહીં (૯) મેહરીલમાં તાંક મોડું ચલાવીને કે મોં પુલાવીને બેસો નહીં. નઅ-તાથી ગરીબ બનીને બેસો કોઇ વાતનો વખત હોય તો બોલો ચાલો. ગુન્હાની વાત કરો નહીં. (૧૦) મેહરીલમાં કોઇની તરફ પગ લંબાવી બેસો નહીં.

જગ્યાનને બચાવવાનું બધાન

(૧) વગર વિચારે કોઇ વાત કહો નહીં. વિચાર કરવાથી ખાતરી થઇ કે આ વાત કોઇ રીતે પોટી નથી તે બોલો. (૨) કોઇને બેઠમન કહેવું અથવા એમ કહેવું કે કલાણી ઉપર ખુદાની

માર ખુદાની ફિટકાર, ખુદાનો ગજબ પડે, ફોજબ નસીબ થાયો. (૩) મોં તો માણસને કે જનવરને કહેવું એ બધા ગુન્હા છે. અને જેને એવું કહ્યું છે તે જો તેવો ન હોય તો એ બધી ફિટકાર પાછી વળાંતે તે કહેનારી ઉપર આવી પડે છે. (૪) જે તમને કોઇ ગેરવાજબી વાત કહે તો તેના બદલામાં તમે પણ તેટલુંજ કહી શકો છો જે જરા પણ તેથી વધારે કહેશો તો પોતે ગુન્હેગાર થશો. (૫) ફોગલી વાત મોં રખી નહીં કહો કે એને મોઢે એના જેવી અને તેને મોઢે તેના જેવી. (૫) ચાડી ચૂગલી કહી કરો નહીં કોઇની સાંભળે પણ નહીં (૬) જૂઠું કહી બોલો નહીં. (૭) ખુશામતથી કોઇને મોઢે તારીફ કરો નહીં અને પીઠ પછાડે પણ દદથી વધારે તારીફ કરો નહીં. (૮) કોઇની કદી ગીબત કરો નહીં. ગીબત તેને કહે છે કે તેની પીઠ પાછળ તેની એવી વાત કરવી કે જે તે સાંભળે તો તેને દુઃખ લાગે અને તે વાત સાચીજ હોય. પણ જે તે વાત જૂઠી છે તો તોહમતદાર થાય છે એથી તો ઉલટો વધારે ગુન્હો છે. (૯) કોઇની જોડે તકરાર નહીં કરો પોતાની વાતને ઉચી નહીં કરો. (૧૦) વધારે હસો નહીં એથી દિલની રોનક જતી રહે છે. (૧૧) જે માણસની ગીબત કરી છે તેનાથી માફ ન કરાવી શકો તો તે માણસ માટે મગફીરત (છટકારાની દુઆ) કરતા રહો. ઉમેદ છે કે ક્રિયામતમાં માફ કરી દે. (૧૨) જૂઠો વાપડો કરો નહીં. (૧૩) એવી હંસી કરો નહીં કે જેથી બીજો હસકો પડે. (૧૪) આપણી કોઇ ચીજ કે હુનરપર મોટાઇ બતાવો નહીં (૧૫) શરમ અસામારતે ધધો કરો નહીં. હા, જે મજબૂત (ખાબત) શરમની ખિલાફ હોય નહીં અને ધીમા અવાજથી કદી કદી દુઆ અથવા નસીહતરી શરમ પડી લે તો કંઈ હરકત નથી. (૧૬) સુણી સુણાઇ વાતો કરો નહીં કેમકે ધણું કરી એવી વાતો જૂઠી હોય છે.

જુદી જુદી વાતોનું બધાન.

(૧) કાચળ લાખી તેપર માટી નાખ્યા કરો આથી તે કામમાં આસાની થાય છે કે જે

માટે કાગળ લખાવેા હોય * (૨) જમાનાને વે નહિ. (૩) બહુ ચાવી ચાલીને વાત કરે તેમ વાતમાં બહુ લંબાણ કે વધારે કરે નહીં ર જેટલી વાત કરે. (૪) કોઈના ગાવા તરફ લગાડે નહીં. (૫) કોઈની ભુરી ભુરત યા ભુરી ના ચાળા પાડે નહીં. (૬) કોઈની એજ ભુએ તે છુપાવેા બધે કહેતી ફરે નહીં (૭) જે કરે વિચારીને પરિણામ સમજીને નિરાતે જલદીથી ધણું કામ બગડી જાય છે. કોઈ તમારાથી સલાહ લે તો તેજ સલાહ પો કે જે તમે ભરી સમજતા હોય. (૮) જ્યાં ની બની શકે ત્યાં સુધી ગુસ્સાને રોકો. (૧૦) યથી આપણું કહેવું સાંભળ્યું માફ કરાવી લો. તો કેવામતમાં બહુ મુશીબન થશે. (૧૧) બી-એને પણ નેક કામ બતાવતી રહેા. ખોટી વા-ની મના કરતી રહેા. ખિલકુલ કબૂલ કરવાની ન હોય અગર શક હોય કે એ ઇજા પહોં-ચે તો ચુપકી દુરસ્ત છે પણ ખોટી વાનને યથી ખોટી માને અને લાયતી વગર એવા ચુસેાથી મળેા નહીં.

દિલને શાશુગારવું.

બહુ ખાવાના લોભ અને તેની

પુરાઈ તથા ઇલાજ વિષે.

ધણાએક ગુનાહો પેટને વધારે પાપવાથી થાય એમાં કેટલીક વાતોનો ખ્યાલ રાખેા. રવાદવાગું ચાની ટેવ રાખેા નહીં. હરામ વેાળથી બચેા. થી વધારે ખાએા નહીં. પણ બે ચાર હુકમા (ખાપીયા) ની ભૂખ રાખીને ખાએા. એથી ધણુ ફા છે. એક તો દિલ સાફ રહે છે. જેથી ખુદા-માલાની નેઅમતોની ઓગળાણ થાય છે. તથા કાતઆલાથી મોહબ્બત પેદા થાય છે, બીજું કમા રિકકત (નફ્રતા) અને નરમી પેદા થાય છે. થીદાઆ અને ઝિકરમાં મજ પડે છે. ત્રીજું નફસમાં નામોથી મોટાઇ અને નાફરમાની દૂર થાય છે.

* સમીહ ઉપર ફેલી નાખવી પણ એજ કાયદામાં આ. મો.

ચોથું નફસને થોડી તકલીફ પહોંચે છે અને તેથી ખુદાપાકનો અજાળ (સજા) યાદ આવે છે. એ કારણથી નફસ ગુનાહોથી બચે છે. પાંચમું ગુનાહોની રમખત (વલણ) ઓછી થાય છે. કે તખીયત હલકી રહે છે. ઉંધ ઓછી આવે છે. તદબજોદ (મધ્ય રાતની નમાઝ) અને બીજી ઇખાદતમાં સુરતી થતી નથી સાતમું ભુખ્યા અને લાચારો ઉપર રહેમ આવે છે. એટલુંજ નહીં પણ દરેક સાથે રહેમદિલી પેદા થાય છે.

વધુ ખોલવાના લોભ અને તેની

પુરાઈ તથા ઇલાજ વિષે.

નફસને વધારે ખોલવામાં મજ પડે છે. અને એથી સેંકડો ગુનાહોમાં ફસાઇ જાય છે. બૂદ, ગીબત કાસવું, કોઈને મેણું મારવાં, પોતાની મોટાઇ બતાવવી, નકામા કોઇ જોડે તકરાર કરવી, અબી-રેની ખુશામત કરવી, એવી હંસી કરવી કે જેથી બીજાનું દિલ દુઃખે. એ બધી આફતોથી બચવું ત્યારેજ થઇ શકે છે કે જખાનને રોકે. અને તેને રોકવાનો તરીકો એજ છે કે જે વાત કહેવી હોય તે દિલમાં આવનાંજ કહી નાંખે નહીં પણ પ-હેલાં ખૂબ વિચાર કરી લે કે આ વાતમાં કોઇ ખતો ગુનો છે કે સવાબ, અથવા તો ન ગુનો હોય ન સવાબ, જે તે વાત એવી છે કે જેમાં થોડા કે વધારે ગુનો છે તો ખિલકુલ જખાન બંધ કરી લેા, જે મન બહુજ થઇ આવે તો મનને એમ વાળેા કે હમણું થોડુંક મનને મારવું સહેલ છે અને દોઝખનો અજાળ બહુ સખ્ત છે. જે તે વાત સવાબની છે તો કહી દેા. જે તેમાં ન સવાબ કે ન ગુનો હોય તો કહો નહીં. અને જે બહુજ મન થઇ આવે તો થોડીક કંઠીને ચુપ થઇ જાએા. દરેક વાતમાં એ રીતે વિચારતાં રહેા. થોડા દિવસમાં ભુરી વાત કહેવાથી એની એજ અજાગમો થઇ આવશે અને જખાનની સંભાળ માટે એક ઇલાજ એ પણ છે કે જરૂર વગર કોઇ જોડે મળેા નહીં. જ્યારે એકાંત થઇ જશે પોતાની મેજેજ જખાન ચુપ થઇ જશે.

ગુરુસાની ગુરુદ્વાર અને તેના ઇલાજ.

ગુરુસામાં અક્કલ દેકાણે રહેતી નથી. અને અંગમ (પરિણામ) વિચારવાનું જ્ઞાન રહેતું નથી. તેથી ખરું ખોટું બોલાઈ જાય છે. અને હાથથી પણ સખતી થઈ જાય છે. તે માટે તેને બહુ રોકવો જોઈએ. અને તેને અટકાવવાનો તરીકો એ છે કે સાથી પહેલાં એમ કરવું કે જેની પર ગુરુસા આવ્યો હોય તેને પોતાની આગળથી જલદીથી દટાવી દો. જે તે ન ખમે તો પેતે તે જગાએથી ખસી જાય પછી વિચાર કરે કે એ માણસ જેટલે દરજ્જે મારો કસુરવાન છે. તેથી વધારે હું ખુદાપાકની કસુરવાન છું અને જેમ હું ઇચ્છું છું કે ખુદાતઆલા મારી ખતા માફ કરી દે, એવીજ રીતે મને પણ જોઈએ કે હું પણ તેણીની ખતા માફ કરી દઉં. અને જ્યાંથી અહીં બિલાહ-કેટલીક વખત બોલે. અને પાણી પી લે અથવા વાળુ કરી લે. જોથી ગુરુસા જતો રહેશે. ફરી જ્યારે અક્કલ દેકાણે આવી જાય ત્યારે પણ જે તે કસુરપર સજા દેવી વાજબી જણાય તો (અથવા તો સજા કરવામાં કસુરવાનનીજ બલાઈ રહેલી હોય જેમકે આપણી એલાદને સુધારવાની જરૂર છે અથવા તો સગ્નથી ખીજને ફાયદો છે જેમકે તે માણસે ખીજ પર જીવમ ગુજાર્યો હોય હવે જેની ઉપર જીવમ થયો છે તેની મદદ કરવી અને તેને મારેતો બદલો લેવો જરૂર છે માટે સગ્નની જરૂર છે) તો પહેલાં ખૂબ સમજી લો કે આટલી ખતાની કેટલી સજા હોવી જોઈએ. જ્યારે શરેઅ મુજબ આ બાબત વિષે પૂર્ણ રીતે ખાતરી થઈ જાય તે મુજબ અમુક સજા કરે. થોડાક દિવસ એ પ્રમાણે ગુરુસા રોકવાથી પછી એની મેળે કાજમાં આવી જશે અને તેજી જતી રહેશે. અને કીનો (કપટ) પણ એજ ગુરુસાથી પેદા થાય છે. જ્યારે ગુરુસામાં ઉપર મુજબ સુધારો થઈ જશે કીનો પણ દિલમાંથી નીકળી જશે.

હસદ (અદમાઈ)ની ગુરુદ્વાર અને તેના ઇલાજ.

કાઇને ખાતો પીતો અથવા ફલનો કુલતો (રાજ બરોજ ચંદતી થવી) અથવા ઇજ્જત આ-

વરથી રહેતો જોઈ દિલમાં બગવું અને પરિતાપ થવું અને તેની પડતીથી ખુશ થવું એને હસદ કહે છે. એ બહુ ખોટી વાત છે. એમાં ગુનો પણ છે. એવાં માણસની આખી જીંદગી તલખી (કડવાસ)થી ગુજરે છે. મતલબ કે તેની દુનિયા અને દીન બન્ને મીકાશ વગરના છે. માટે એ આફતથી નીકળવા માટે બહુ કોશીશ કરવી જોઈએ. અને તેનો ઇલાજ એ છે કે પહેલાં એમ વિચારે કે મારા હસદથી મનેજ નુકસાન અને તકરિફ છે. તેને શું નુકસાન છે. અને મને એ નુકસાન છે કે મારી નેકીયો બરબાદ થાય છે. કેમકે હડીસમાં છે કે હસદ નેકીયાને એવી રીતે ખાઈ જાય છે. કે જેવી રીતે અગ્નિ લાકડાને ખાઈ જાય છે. અને તેનું કારણ એવું છે કે જાણે હસદ કરનારી અલ્લાહ તઆલાપર ટીકા કરે છે. ફલાણો માણસ એ લાયક નહોતો તેને નેઅમત કેમ આપી તો એમ સમજે કે તોખાહ તોખાહ અલ્લાહ તઆલાનો મુકાબલો કરે છે. તો કેટલો ભારે ગુનો થશે. અને તકરીફ તો ખુલ્લીજ છે કે હમેશાં શોક અને પરિતાપમાં રહે છે. અને જેપર હસદ કર્યો હોય તેનું કંઈ બગડતું નથી. કેમકે ગમે તેટલું હસદ કરીએ તો પણ તેથી તેને મજેલી નેઅમત જતી રહેતી નથી પણ ઉલટું તેને તો વધારે નફો થાય છે કે હસદ કરનારીની નેકીઓ તેની પાસે જતી રહેશે. જ્યારે એવી એવી વાતોનો વિચાર કરી લો તો પછી એમ કરવું કે પોતાના દિલપર બજરાઈ કરી જે શખસ માટે હસદ આવ્યો હોય તેની તારીફ (ખીજઓને મોદે) કરો અને ભલાઈ કરો અને એમ કહો કે અલ્લાહ તઆલાનો શુકર છે કે તેની પાસે એવી એવી નેઅમતો છે. અલ્લાહ તઆલા તેથી બમણી આપે. જે તે માણસથી મળવું થાય તો તેની તઅક્કીમ (ઇજ્જત) કરે અને તેની સાથે નમ્રતાથી વર્તે. પહેલ વહેલાં એવી વર્તણૂકથી નફસને તો ધણી તકલીફ થશે પણ ધીમે ધીમે આસાની થઈ જશે અને હસદ જતો રહેશે.

દુનિયા અને માલની મોહબ્બતની યુરાઈ

અને તેનો ઇલાજ.

માલની મોહબ્બત એવી ધુરી ચીજ છે કે જ્યારે એ મનમાં સમાય છે તો હક તઆલાની યાદ અને મોહબ્બત તેમાં સમાતી નથી. કેમકે એવા માણસને હંમેશાં એજ ધુન લાગી રહે છે કે રૂપિયા કેવી રીતે આવે કેવી રીતે ભેગા થાય લુગડાં ધરેણાં આવાં હોવાં જોઈએ. ફલાણી સામગ્રી શી રીતે થાય. આટલાં વાસણુ થઇ જાય. આટલી વસ્તુઓ થઇ જાય આવાં ધર બનાવવાં જોઈએ. આવા બગીચા બનાવવા જોઈએ મીઠકતો ખરીદ કરવી જોઈએ. વગેરે. જ્યારે રાત દિવસ એમાંજ મન લાગેલું રહે છે તો પછી ખુદ તઆલાને યાદ કરવાની દુરસદ ક્યાંથી મગશે. એક યુરાઇ એમાં એ છે કે જ્યારે એની મોહબ્બત દિલમાં જમી જાય છે તો મરીને ખુદની પાસે જવું તેને સારું લાગતું નથી. કેમકે એવો ખ્યાલ આવે છે કે મરનાંજ આ બધો એશ (વૈભવ) જતો રહેશે અને કદી ખાસ મરતી વખતે દુનિયાથી છૂટવું ખોટું લાગે છે. અને જ્યારે તેને એમ જણાય છે કે અલ્લાહ તઆલાએ દુનિયાથી છોડવી છે તો (તોખાહ-તોખાહ) અલ્લાહથી દુશ્મની થઇ જાય છે. અને તેનો ખાતેમાહ (છેલ્લી આખર) કુદર પર થાય છે. વળી એપણુ યુરાઇ છે કે જ્યારે માણસ દુનિયા એકઠી કરવામાં મગી જાય છે તો તેને હલાલ હરામનો ખ્યાલ રહેતો નથી. આપણું કે પારકું કંઇ સૂઝતું નથી. જૂઠું કે દગાની પરવા કરતો નથી બસ એજ નૈયત રહે છે કે જ્યાં ત્યાંથી ભરી લેવું. એટલાજ માટે હદીસમાં આવ્યું છે કે દુનિયાની માયા એ સવં ચુનાહોતું મૂા છે. જ્યારે એ એવી ધુરી ચીજ છે તો દરેક મુસલમાને કાશીય કરવી જોઈએ કે એ બલાથી બચે. અને પોતાના મનમાંથી આ દુનિયાની માયાને દૂર કરે જોતો એક ઇલાજ તો આ છે કે મોતને ઘણી વાર યાદ કરે અને દરેક વખતે વિચારે કે આ બધો સામાન એક વખતે છોડવો પડશે તો પછી એમાં મન લાગાડું શા કામનું, એટલુંજ

નહીં પણ જેમ જેમ વધારે જીવ લાગશે તેમ તેમ છોડતી વેળા ભારે પશ્ચાતાપ થશે. બીજું સંબંધ વધારે નહીં. એટલે ઘણાં જોડે મેળાપ સંબંધ લેવડ દેવડ વધારવાં નહીં. જરૂર કરતાં વધારે સામાન વસ્તુઓ મકાનો મીઠકતો એકઠાં કરે નહીં. કારભાર રોજગાર વેપાર હદથી વિશેષ ફેલાવે નહીં. એ સર્વ જરૂર જોટલાં અને આરામ સુધી રાખે. મતલબ કે દરેક સાધન થોડાં રાખે. ત્રીજું કુઝલ ખરચી (નકામું ખરચ) ન કરે. કેમકે તેમ કરવાથી આવકની લાલચ વધે છે. અને તે લોભથી બધી ખરાબી પેદા થાય છે. ચોથું હલકું ખાવા પહેરવાની ટેવ રાખવી. પાંચમું ગરીબોમાં વધારે ખેસવું. અમીરોથી ઓછા મળતા રહેવું. કેમકે તેમનામાં મળવાથી દરેક ચીજની લાલચ થાય છે. છઠું જે મહાપુરુષોએ દુનિયા મૂકી દાધી છે તેમની હકીકત તથા વાર્તાઓ વાંચતા રહેવું. સાતમું જે ચીજપર વધારે દિલ લાગેલું હોય તેને ખૈરાત કરી દે. અથવા વેચી નાંખે ખુદા કરશે તો એ તદ્દથીરોથી દુનિયાની મોહબ્બત દિલમાંથી નીકળી જશે અને મનમાં જે લાંબા લાંબા ઉમંગો થતા હતા કે આમ એકદું કરીએ આમ સામાન ખરીદ કરીએ. એલાદ માટે મકાનો અને ગળીશે મૂકી જમીએ વિગેરે. જ્યારે દુનિયાની મોહબ્બત જતી રહેશે તો એવા ઉમંગોનો પોતાની મેળે નાશ થશે.

કંજુસપણાની યુરાઇ અને તેનો ઇલાજ.

ઘણાં ખરા હકો કે જેનું અદા કરવું ફરજ અને વાજબ છે. જેમકે જકાત, કુરબાની, કોષ લાચારની મદદ કરવી, આપણાં ગરીબ સગાં સંબંધીઓ સાથે વિવેક કરવો, કંજુસાઇથી એ હક અદા થતાં નથી એનો ચુનો થાય છે. એ તો દીનતું નુકસાન છે. કંજુસ માણસ બધાની નજરમાં નીચ અને હલકો અને નકામો દેખાય છે. એ દુનિયાનું નુકસાન છે. એથી વિશેષ કઇ યુરાઇ હોવી જોઈએ? તેનો ઇલાજ (૧) માલ અને દુનિયાની મોહબ્બત દિલથી દૂર કરે. જ્યારે તેની

મેહબૂબત દિલમાંથી જતી રહેશે તો કોઈ રીતે કંજીસાઈ થઈ શકવાની નથી. (૨) જે વસ્તુ અપણે જોઈએ તે કરતાં વધારે હોય તો પોતાના દિલ પર ભાર મૂકીને (મન કડવું કરીને) તે કાઢીને છોડી દે. જેકે મનને ખમવું પડશે. પણ હીંમત કરીને એ લાગણીને સહન કરે, જ્યાં સુધી એ કંજીસાઈની અસર બિલકુલ દિલમાંથી નીકળી જાય નહીં ત્યાં સુધી એવી રીતે કરતી રહે. નામ અને વખાણને કંજીસાઈની પુરાઈ અને તેનો ઇલાજ.

જ્યારે માણસના દિલમાં તેની ઇચ્છા થાય છે તો બીજાની નામના અને વખાણ સાંભળી જાગી જાય છે અને હસદ કરે છે. અને હસદની પુરાઈ આગળ કહેવામાં આવી છે. અને બીજા માણસની પુરાઈ અને હલકાઈ સાંભળી મન ખુશ થઈ જાય છે. એ પણ મોટા ગુનાની વાત છે કે માણસ બીજાનું ખુદ સાહે છે. અને એક એ પણ પુરાઈ છે કે કદી તો નાનગય (ગેરવાળી રીતે) નામના મેળવવામાં આવે છે. જેમકે નામના માટે શાંદી વગેરેમાં ઘણા પ્રયત્ન માલ ઉપાગો. નકામું ખર્ચ કર્યું અને તે માલ કદી લાંચ ખાત્ર એકેકે કર્યો અથવા વ્યાજ કરી લીધા તો એ બધા ગુના ફક્ત એ નામના ખાતર કરવા પડ્યા. એથી દુનિયામાં નુકસાન એ થાય છે કે એવા માણસના દુશ્મન અને હાસિદ (ઈર્ષા કરનાર) ઘણાં થાય છે. તેઓ તેને હંમેશાં હલકા પાડવા અને બદનામ કરવા તથા નુકસાન અને ઇન પહેંચાડવાની ટ્રિક-રમાં રહે છે, એનો પહેલો ઉપાય એ છે કે મનમાં એમ વિચારે કે જેઓની નજરમાં એની નામના અને વખાણ દેખાશે તેઓ પણ રહેવાના નથી અને હું પણ રહેવાની નથી થોડા દિવસો પછી કોઈ પુછશે પણ નહીં તો પછી એવી નાશ થનારી ચીજ માટે ખુશ થવું નાહતી છે. બીજો ઉપાય એ છે કે કોઈ એવું કામ કરે જે જરૂરથી ઉલટું ન હોય પણ તે ભોંકાની નજરમાં જલકુ અને બદનામી થઈ જાય જેમકે વરમાંની

બચેલી વધેલી વાસી રોટલીઓ ગરીબોને સરતામાં વેચવા માટે એથી ઘણી ફોજો થશે.

અભિમાન અને શેખીની પુરાઈ અને તેનો ઇલાજ.

ગરબ અને શેખી તેને કહે છે કે માણસ પોતાની જાતને એમ સમજે કે હલમમાં કે ઇલા-દતમાં અથવા દીનદારી કે હસબ નસબ (નાત-જાતમાં) કે માત્ર મિલકત કે ઇજ્જત આપણે કે અકકલમાં કે કોઈ બીજી આપતમાં બીજાઓથી પોતે વિશેષ છે. અને બીજાઓને પોતાનાથી ઓછા અને હકીર (હલકા) સમજે એ મોટો ગુનો છે. હકીસમાં છે કે જેના દિલમાં રાધ બરાબર અભિમાન હશે તે જન્મતમાં દાખલ થશે નહીં. અને દુનિયામાં પણ એવા માણસ તરફ લોકો દિલમાં નફરત કરે છે અને તેના દુશ્મન થાય છે. જે કે ડરને લીધે જાહેરમાં આવલગત કરે છે. વળી એવા માણસ કોઈની શીખામણને માનતો નથી એ તેમાં મોટી પુરાઈ છે. કોઈના કહેવાથી હક પણ કબલ કરતો નથી પણ ઉલટું જોડું માને છે. અને શીખામણ આપનારને નુકસાન પહેંચાડવા તૈયાર થાય છે. એનો ઉપાય એ છે કે માણસ પોતે શું છે તે વિગત વિચાર કરે કે હું માટી અને નાપાક પાણીથી પેદા થયેલી છું બધી ખુબીઓ અલલાહ તઆલાની આપેલી છે. જે તે ઇચ્છે તો હમણાં બધી લઈ લે. તો પછી શેખી શાપર કરે. અને અલલાહ તઆલાની મોટામને સંભારે તે વખતે પોતાની મોટામને બુલી જશે. અને જેને તેણે હકીર સમજ્યા છે તેની સામે આજીવન વસ્તે અને તેની ઇજ્જત કરે એટલે શેખી દિલમાંથી નીકળી જશે. જે બીજા વધારે હીંમત ન હોય તો પોતાની ઉંપર એટલી વાત નકકી કરી લે કે જ્યારે કોઈ મના ફરજાનો માણસ મળે તો પહેલાં પોતે જ સલામ કરી લે. ખુદા કરશે તો એથીએ મનમાં બહુ અપમાન આવી જશે.

ઇતરાવવાની અને પોતાની (જાતને) એક સમજવાની યુરાધ અને તેના ઇલાજ.

જે કોઇ પોતાને સારો સમજી અથવા બુઝાં કે ધરણું પહેરી ઇતરાવ જો કે બીજાઓને યુરી કે એાછી નહીં સમજે તોપણ એ વાત ખોટી છે. હઠીસમાં છે કે એ ખસલત દીનને ખરબાદ કરે છે, અને એમ પણ છે કે એવો માણસ પોતાને શયુમારવાની ફિકર કરતો નથી. કેમકે જ્યારે તે પોતાને સારી સમજે છે તો તેને પોતાની યુરાધયો કદી જાણશે નહીં એવો ઉપાય એ છે કે આપણી એઓને જોતા રહેવું અને વિચારતા રહેવું અને એમ સમજવું કે જે યુથો મારામાં સારા છે તે ખુદાપાકની નેઅમત છે. મારી કોઇ પ્રવિણતા નથી એમ વિચારી ખુદા તઆલાનો શુકર કરતા રહેવું અને દોઆ કરવી કે અલ્લાહ તઆલા એ નેઅમતોને મટાડે નહીં.

નેક કામ દેખાડવા માટે કરવાની યુરાધ અને તેના ઇલાજ

આ દેખાવ કેટલીક તરેહના હોય છે. કોઇ વખતે સાફ જખાનથી થાય છે કે અમે આટલું કુરઆન પઢ્યા. અમે રાતે ઉઠ્યા હતા કોઇ વખતે બીજી વાતોમાં મળેલો હોય છે. જેમકે કંઇ બદલુઓ વિષે વાત નીકળી હતી અને કોઇએ કહ્યું કે નહીં સાહેબ એ બધી વાતો ભૂલ ભરેલી છે. અમારી સાથે તો આવી રીતે વર્ત્યા હતા તો હવે કંઇ બીજીજ હતા પણ એમાંજ એ વાત પણ બધાએ જાણી લીધી કે એમણે હજ કરેલ છે. કોઇ વખતે કામ કરવામાં થાય છે. જેમકે દેખાડવાની નૈયતથી બધાંની રૂબરૂ તસબીહ લઇ ખેરી ગઇ, અથવા કોઇ વખતે કામને શયુમારવાથી થાય છે. જેમકે કોઇને ટેવ હોય છે કે હમેશાં કુરઆન પઢે છે પણ આર સ્ત્રીઓની સાથે બનાવી બનાવીને પંદરું શર કરી દે. કોઇ વખતે સુરત શિખરથી થાય છે જેમકે આખી મીચીને આધુન મારવી ખેરી ગઇ જેથી જોનાર સમજે કે બહુ

અલ્લાહવાળી છે. દરેક વખતે એજ ખ્યાનમાં મચેલી છે. રાતે બહુ જાગેલી છે ઉઠને લીધે આખો બધ થઇ જાય છે. એવીજ રીતે એ દેખાવો કંઇ તરેહના થાય છે, ગમે તે પ્રકારનો હોય બહુ ખોટો છે. જે નેક કામો એવી રીતે દેખાવ માટે કરેલાં છે તે માટે કયામતને દહાડે સવાબને બદલે ઉલટા દોઝખનો અજાબ થશે એવો ઇલાજ એજ છે કે જે ઉપર નામ અને વખાણનો ઇલાજ લખી ચૂક્યા છીએ. કેમકે દેખાવની મતલબ એવીજ હોય છે કે મારી નામના અને વખાણ થાય.

જરૂરી જણાવવા જોગ વાતો

ઉપર જે યુરી વાતોના ઇલાજ બતાવવામાં આવ્યા છે તે મુજબ એ આર વાર વર્તવાથી કામ ચાલે એમ નથી. અને એ યુરાધઓ દૂર થતી નથી. જેમકે યુરસાને એ આર વાર રોકવાથી કંઇ એ રોગની જડ જતી નથી. એકાદવાર યુરસો ન આવ્યો તો તેથી એમ ઘેઝામાં આવવું નહીં કે મારું મન શુદ્ધ થઇ ગયું. એ માટે તો ઘણા ક્વિસો સુધી એ ઇલાજ મુજબ વર્તવું જોઇએ. અને જ્યારે ગફલત થઇ જાય ત્યારે અફસોસ અને પરતાવો કરે અને આગળ માટે ખમાલ રાખે મુદતો વિસા બાદ ઇન્શા અલ્લાહ તઆલા એ યુરાધઓની જડ જતી રહેશે.

એક બીજી જરૂરી કામની વાત.

મનની અંદરની જે જે યુરાધઓ છે. અને હાથ પગથી જેટલા યુતા થાય છે તેના ઇલાજનો એક આસાન તરીકો એ પણ છે કે જ્યારે નફસથી કંઇ શરારત અને યુરાધ અથવા યુતાનું કામ થઇ જાય તો તેને કંઇ સજા આપતાં રહેવું જોઇએ અને એ જાતની સજા સહેલી છે કે જે દરેક માણસ કરી શકે છે. પહેલી એ કે પોતાને માથે કંઇક આવો એ આના કે રૂપિયો એ રૂપિયા શકિત મુજબ દંડ તરીકે નક્કી કરે જ્યારે કંઇ યુરાધ થઇ જાય કે તે મુજબની દંડની રકમ ગરીબોને વહેંચી આપે. ફરી જે તેમ થાય તો તેમ કરે. ફરી બીજી સજા એ છે કે એક વખત અથવા એ વખત ખાવાનું ખાય નહિ

મન્દાઅલ્લાહ ઉમેદ છે કે જે કોઈ એ સળખોને નિલાયશે (તે મુજબ કરશે) તો બધી ભુરાખઓ દૂર થઈ જશે. આગળ સારી વાતોનું ખ્યાન છે જેથી દિલ સુધરશે.

તોખાહ અને તેનો તરીકો.

તોખાહ એવી ઉમદા ચીજ છે કે તેથી બધા યુના માફ થઈ જાય છે. અને જે માણસ પોતાની હાલતનો વિચાર કરશે કે કોઈ કોઈ વખતે અમુક યુનો બની જાય છે. તો જરૂર તોખાહને જરૂરી વાત સમજશે. તે મેળવવાનો તરીકો આ છે કે કુરઆન અને હદીસમાં જે જે યુનાહો ઉપર અજળ્યને માટે ડરાવવામાં આવ્યા છે તેને યાદ કરે. અને વિચાર કરે જેથી દિલ દુખશે અને તે વખતે જોઈએ કે જખાનથી પણ તોખાહ કરી લે. અને જે રોજ નમાઝ વગેરે કળ થયાં હોય તેને કળ પણ કરે જે બંદાઓના હકો તોડ્યા હોય તો તે માટે તે બંદાઓથી માફ કરાવી લે અથવા તો તેમના હક અદા કરે. અને જે એવાજ યુના હોય તે માટે ખૂબ દિલગીરી (બખાષો) કરે અને રક્ષા જેવું મોં કરી ખુદા તખાલાથી ખૂબ માફી માગે.

ખુદા તખાલાથી ડરવું અને તેનો તરીકો.

અલ્લાહ તખાલાએ ફરમાવ્યું છે કે મારાથી ડરો. ખોદ એવી સારી ચીજ છે કે માણસ તેને લીધે યુનાહોથી બચે છે. એનો તરીકો એજ છે કે જે તોખાહને માટે કહેવામાં આવ્યો છે. ખુદા તખાલાના અજળ્યને યાદ કરે અને વિચાર કરતી રહે.

અલ્લાહ તખાલાથી ઉમેદ રાખવી અને તેનો તરીકો.

અલ્લાહ તખાલાએ ફરમાવ્યું છે કે હકતઆલાની રહમતથી નાહિમેદ થાઓ નહીં. અને ઉમેદ એવી સારી ચીજ છે કે એથી નેક કામો માટે ઉત્સાહ વધે છે. અને તોખાહ કરવાની હી-

મત થાય છે. એનો તરીકો એ છે કે અલ્લાહ તખાલાની રહમતને યાદ કરે અને વિચારતી રહે.

સખર અને તેનો તરીકો.

મનને દીનની બાબતપર પાખંદ રાખવું અને દિનની વિરૂધ્ધ મનથી કોઈ કામ થવા દેવું નહીં. એને સખર કહે છે. અને એના કેટલાક પ્રસંગ છે. એક મોકો (પ્રસંગ અથવા વખત) એ છે કે માણસ સુખ એનની હાલતમાં હોય ખુદાતખાલાએ તન્દુરસ્તી આપી હોય. માલ દોલત ઇજ્જત આપ્યું તો કર ચાકર આલ આલાદ ઘરબાર સરસામાન આપ્યાં હોય એવા વખતનો સખર એ છે કે મગજ ખરાબ ન થાય. ખુદા તખાલાને બૂલી જાએ નહીં. ગરીબોને હકીર (હલકા) સમજે નહીં તેમની સાથે નરમી અને એહસાન કરતી રહે. બીજો મોકો ઇબાદતનો વખત છે કે તે વખતે નફસ (મન) આળસ કરે છે જેમકે નમાઝ માટે ઉઠવામાં, અથવા તો મન કંલુસાઈ કરે છે જેમકે ઝકાત ખેરાત વગેરે આપવામાં, એવે વખતે ત્રણ જાતના સખરની જરૂર છે. એક તો ઇબાદતની પહેલાં કે નૈયત દુરસ્ત રાખે કે મનની કોઈ ગરજ ન હોય બલકે અલ્લાહને વારતેજ તે કામ કરે, બીજું ઇબાદતની વખતે કમ હીમત થાય નહીં જેવી રીતે ઇબાદતનો હક છે તે મુજબ બરાબર અદા કરે. ત્રીજું ઇબાદતની પછી કે કોઈની રૂખ્ત તે વિષે વાત કરે નહીં. ત્રીજો મોકો યુનાનો વખત છે તે વખતનો સખર એ છે કે મનને યુનાથી અટકાવે. ચોથો મોકો તે છે કે કોઈ માણસ એને તકલીફ પહોંચાડે કે ખુરો ભલો કહે તે વખતનો સખર એ છે કે બદલો લે નહીં ખામોશ થઈ જાય, પાંચમો મોકો મુસીબત અને બીમારા કે માલનો નુકસાન અથવા કોઈ નજીકના વહાલા સગાનું મરણ છે. તે વખતનો સખર એ છે કે જીભથી શરેઅથી ઉલટું બોલે નહીં. બખાન કરીને રડે નહીં. બધી જાતનાં સખરનો તરીકો એ છે કે એ બધા મોકાના સવાબોને યાદ કરે, અને એમ સમજે કે એ બધી વાતો મારા ફાયદાને માટે છે. અને વિચારે કે એસબરી ફરવાથી તકદીરતું લખેલું

કંઈ ટળવાનું નથી. તો પછી નકામો સવાખ શા માટે ખોલો જોઈએ.

શુકર અને તેનો તરીકો.

પ્રુદાતઆલાની નેઅમતોથી ખુશ થઈ પ્રુદા-તઆલાની મેહુઅતનું દિલમાં પેદા થવું અને તે મોહુઅતથી એ શોખનું થવું કે જ્યારે તે અમને એવી એવી નેઅમતો આપે છે તો તેની ખૂબ ધનિાદત કરો. અને એવી નેઅમતો આપનારના હુકમ નહીં માનવા એ બહુ શરમની વાત છે. એ ખુશસો શુકરનો છે. એનો ખુદલું છે કે જ્યારે અંદા ઉપર દરેક વખતે અલ્લાહ તઆલાની હુન્નરો નેઅમતો છે. જે કોઈ મુરીઅત પણ છે તો તેમાં એ અંદાજ ફાયદો રહેલો છે તો તે પણ નેઅમત છે. જ્યારે દરેક વખતે નેઅમતો છે તો દરેક વખત દિલમાં ખુશી અને મોહુઅત પણ રહેવાં જોઈએ. અને કદીએ પ્રુદાતઆલાના હુકમ મુજબ પાળવામાં કમી કરવી જોઈએ નહીં. એનો તરીકો એ છે કે હમિશાં પ્રુદાત-આલાની નેઅમતોને યાદ કરતાં રહેવું અને વિચાર કરતા રહેવું.

પ્રુદાતઆલાપર ભરોસો રાખવો અને તેનો તરીકો.

એ દરેક મુસલમાનના જાણવામાં છે કે પ્રુદા-તઆલાના ધરાદા વગર કોઈ જાતનો નફો કે નુકસાન થઈ શકે એમ નથી. તો એ વત જરૂરની છે કે જે કામ કરે તેમાં પોતાની તદબીરપર ભરોસો કરે નહીં. પ્રુદાતઆલાપરજ નજર રાખે. અને કોઈ મખલૂક (પેદા થએલી વસ્તુ) થી વધારે આશા રાખે નહીં. કોઈથી બહુ ડરવું પણ નહીં એટલું સમજ લે કે પ્રુદાની મેરજ વગર કોઈ કંઈ કરી શકતું નથી. કે જેને ભરોસો અથવા તવકુલ કહે છે. એનો તરીકો એજ છે કે અલ્લાહતઆલાની કુદરત અને હિકમત (હકાપણ) ને અને મખલુકના નાચીજ થમને ખુબ વિચારે અને યાદ કર્યા કરે.

પ્રુદા તઆલાથી મોહુઅત કરવી અને તેનો તરીકો.

અલ્લાહ તઆલાની તરફ મનનું ખેંચાવું અને અલ્લાહ તઆલાની વાતોને સાંભળીને અને તેમના કામોને જોઈને મનને રસ પડે (સારું લાગે મળ પડે) એ મોહુઅત છે. એનો તરીકો એ છે કે જેમ અને તેમ અલ્લાહ તઆલાનું નામ બહુજ લેતા રહેવું. અને તેમની ખૂબીઓને યાદ કરતા રહેવું અને અંદા સાથે તેમને જે મોહુઅત છે તે પર વિચારતા રહેવું.

પ્રુદા તઆલાના હુકમપર રાજ રહેવું અને તેનો તરીકો.

જ્યારે મુસલમાનને એમ જણાયું છે કે જે કંઈ પ્રુદાએ તઆલાની તરફથી થાય છે તે અધામું મુસલમાનનો ફાયદો અને સવાખ છે. તો દરેક વાતપર રાજ રહેવું જોઈએ. ગભરાય નહીં કે શિકાયત કે તે ભણે ચર્ચા કરે નહીં એનો તરીકો એ છે કે ઇનસાન એ વાતપર વિચાર કરે કે જે કંઈ થાય છે બહુ સારું થાય છે.

સાચી નૈયત અને તેનો તરીકો.

દીનનું જે કામ કરે તેમાં કંઈ દુનિયાનો સ્વાર્થ (ગરજ) ન હોવી જોઈએ. તેમાં દેખાવની કે એવી બીજી કોઈ નૈયત ન હોવી જોઈએ, જેમકે કોઈનું પેટ ભારે (પેટમાં ભરેલું હોય હજમ ન થયું) હોય અને એમ કહે કે ચાલો રોજો રાખીએ રોજીને રોજો થશે અને પેટ હલકું પડી જશે. અથવા તો નમાઝના વખત થતાં પહેલાંથી વોળુ હોય પણ ગરમી હોય તો એમ જાણુ કે ચાલો તાળું વુજુ કરી લઈએ કે વોળુ પણ તાળું થઈ જશે અને હાથ પગને ઠંડક પહેાંચશે અથવા તો કોઈ સવાલીને આપે કે તેના માગવાથી છૂટ્યા અને બધા ટળા. એ બધી વાતો સાચી નૈયતથી ઉલટી છે એનો તરીકો એ છે કે કામ કરવા પહેલાં ખૂબ વિચાર કરી લે જે કોઈ એવીજ વાતનો અંદર મેળ (મેગ) હોય તો તેથી દિલ સારું કરી લો.

મારાકબાહુ એટલે દિલથી 'ખુદાનું' ધ્યાન ધરવું અને તેનો તરીકો.

દિલમાં હંમેશાં ધ્યાન રાખે કે અલ્લાહતઆલાને મારી બધી હકીકતની ખબર છે. જાહેરી અને દિની અંદરની હકીકતની પણ ખબર છે. જે ખોટું કામ હશે અથવા તો ખોટો ખ્યાલ પેદા થશે તો કદાચ અલ્લાહ તઆલા દુનિયામાં અગર તો આખેરતમાં અન્યત્ર કરે. ખીજું ઇબાદતની વખતે દિલમાં એમ ધારે કે અલ્લાહ તઆલા મારી ઇબાદતને જોઈ રહ્યા છે. માટે સારી પેઠે કરવી જોઈએ. એનો તરીકો એજ છે કે હંમેશાં એ વાતનો ધણીવાર વિચાર કરે થોડા દિવસમાં એનું ધ્યાન બંધાઈ જશે. પછી ખુદા કરશે તો તેનાથી કોઈ કામ ખુદાતઆલાની મરજીથી ઊલટું થવા પામશે નહિ.

કુરઆને મજીદ પઢવામાં દિલ લગાડવાનો તરીકો.

કાપદાની વાત છે કે જે કોઈ ખીજને કહે કે જોઈ થોડુંક કુરઆન શરીફ પઢી બતાવો. જોઈએ કેવી રીતે પઢે છે તો જ્યાં સુધી બની શકે છે સાંસુધી ખૂબ ધ્યાન રાખીને બનાવીને સંભાળીને પઢવામાં આવે છે. તો એમ કરવું જોઈએ કે જ્યારે કુરઆને શરીફ પઢવાનો ઇરાદો કરો ત્યારે પહેલાં દિલમાં એ વિચાર કરી લો કે જાણે અલ્લાહ તઆલાએ અમને પઢવાની ફરમાશ કરી છે. અમને સંભળાવો કેવું પઢો છો. અને એમ સમજો કે અલ્લાહ તઆલા સારી પેઠે સાંભળી રહ્યા છે. અને વળી એમ સમજો કે માણસની આગળ ખૂબ બનાવી શાણગારી પઢીએ છીએ તો અલ્લાહ તઆલાના ફરમાનથી પઢીએ છીએ ત્યારે તો ખૂબ સંભળી સંભાળીને પઢવું જોઈએ. એ બધી વાતોને વિચાર કરી પઢવું શરૂ કરો. અને જ્યાં સુધી પઢતાં રહો એનો ખ્યાલ મનમાં રાખો જ્યારે પઢવામાં બગાડ થવા માટે અથવા તો આમ તેમ ભમવા લાગે થોડીવાર માટે પઢવું મોકુફ રાખો અને ઉપલીજ વાતોને વિચારવું શરૂ કરે ખુદા

કરશે તો એ રીતથી શુદ્ધ અને બસાબર પઢાશે અને દિલ પણ તે તરફ લાગેલું રહેશે. જે એક મુદત સુધી એવીજ રીતે પઢતી રહીશ તો પછી સહેલાઈથી દિલ લાગવા માંડશે.

નમાઝમાં દિલ લગાડવાનો તરીકો.

એટલી વાત તો યાદ રાખો કે નમાઝમાં કોઈ કામ, કંઈ પઢવું ઇરાદા વગર ન થવું જોઈએ. પણ દરેક કામ ઇરાદા પૂર્વક અને વિચારથી થવું જોઈએ. જેમકે અલ્લાહો અકબર કહી જ્યારે ઊભાં થાઓ તો દરેક શબ્દપર એમ વિચાર કરો કે હું હવે સુખહાનક-દલા હુમ્મ પઢી રહી છું પછી વિચારો કે વખે હમ્દેક કહી રહી છું. પછી ધ્યાન રાખો કે હવે વ તઆરકરમેકા મોટેથી નીકળી રહ્યું છે એવી રીતે દરેક શબ્દપર જુદો જુદો ધ્યાન અને ઇરાદો કરતાં જવું. અલહમ્દે અને સૂરતમાં એમજ કરો. પછી ફૂઝૂ (વાંકા વાગવા) માં એવીજ રીતે દરેક વખતે સુખહાન રખાયેલ અઝીમને વિચારી વિચારીને બોલો મતલબ કે મોટેથી જે કાંઈ બોલો તેજ તરફ ધ્યાન પણ રાખો. આખી નમાઝમાં એજ તરીકો રાખો. ખુદા કરશે તો એમ કરવાથી નમાઝમાં કોઈ તરફ ધ્યાન વહેંચાઈ જશે નહીં. પછી થોડા દિવસોમાં સહેલાઈથી મન લાગવા માંડશે અને નમાઝમાં મજા પડશે.

પીરી મુરીદીનું અયાન.

મુરિદ બનાવથી કેટલાક ફાયદા છે. એક ફાયદો એ કે દિલને સુધારવાના જે તરીકા ઉપર લખેલા છે. તે મુજબ કરવામાં ઝોછી અકકલથી કોઈ વખત ભૂલ થઈ જાય છે. તો પીર તે માટે હીક રસ્તો બતાવી દે છે. ખીજું કિતાબમાં વાંચવાથી આટલી અસર થતી નથી જેટલી કે પીરના બતાવવાથી થાય છે. એક તો તેની બરકત થાય છે. વળી એ પણ ડર રહે છે કે જે કોઈ નેક કામમાં કમી કરી અથવા કોઈ ખોટી વાત કરી તો પીર આગળ શરમાવું પડશે. ત્રીજું. પીર જોડે મોહબ્બત અને એઅનેકાદ (ભરોસો) થઈ જાય છે. અને એમ મન થાય છે કે જે તેમને

તરીકા છે તે મુજબ આપણે પણ ચાલવું નેહ્યએ. ચોથું ને પીર શીખામણ આપતાં સંખ્યા કરે કે ગુસ્સો કરે છે તો ખોટું લાગવું નથી. પછી તે શીખામણ મુજબ અમલ કરવામાં વધારે કાશીય થઇ જાય છે, બીજા પણ કેટલાક ફાલદા છે. જેમની ઉપર ખુદાતઆલાની મહેરબાની થઇ જાય છે તેમને તે મળે છે. અને મળવાથીજ તે જણાય છે. જે મુરીદ થવાનો વિચાર થાય તો આ વાતનો વિચાર કરી લેવો કે જે પીરમાં આ વાતો ન હોય તેના મુરીદ થાઓ નહીં. પહેલું એકે તે પીર દીનના મસઅલા જાણતો હોય. શરેઅથી અજાણ હોય નહીં. બીજું તેનામાં કોઈ વાત શરેઅથી ઉલટી હોય નહીં જે અકીદાઓ આ કિતાબના પહેલા ભાગમાં તમે વાંચ્યા તેવા તેના અકીદા હોય. જે જે મસઅલા અને મનને સુધારવાના તરીકા આ કિતાબમાં તમારાવાંચવામાં આવ્યા તેથી કોઈ રીતે તેનામાં ઉલટું હોય નહીં ત્રીજું કમાવા તથા ખાવા પીવા માટે પીરી મુરીદી કરતો હોય નહીં. ચોથું તે કોઇ એવા ખુઝગનો મુરીદ હોય કે જેને ઘણે ભાગે સારા લોકો ખુઝગ સમજતા હોય. પાંચમું તે પીરને પણ સારા લોકો સારા કહેતા હોય છઠું તેની તઅલીમમાં એવી અસર હોય કે દીનની મહેબબત અને શૌખ પેદા થઇ જાય. એ વાત તેના બીજા મુરીદોની હાલત જેવાથી જણાઇ આવશે. જે દસ મુરીદોમાં પાંચ છ પણ સારા થાય તો સમજવું કે એ પીર અસર કરનાર છે. અને એકાદ મુરીદના ખોટા હોવાથી શક લાવવો નહીં. અને તમે જે સાંભળ્યું હશે કે ખુઝગોથી અસર એજ છે. બીજા અસરોને નહીં જેવી. જેમકે અમુક પીર જે કહી દે છે તેજ મુજબ થાય છે, તે એક છુ કરી દે છે તો બીજારી દૂર થઇ જાય છે. તે જે કામ માટે તઅવીજ આપે છે તે કામ મરજ મુજબ થઇ જાય છે. તે એવી તવજીએહ () આપે છે કે માણસ લોટપોટ થઇ જાય છે. એવી અસરોથી કદો ધોકો ખાવો નહીં સાતમું તે પીરમાં એવી વાત

હોય કે દીનની શીખામણ કહેવામાં મુરીદોની શરમ રાખતો ન હોય. નકામી વાતથી અટકાવતો હોય. જ્યારે કોઇ એવો પીર મળી આવે અને જે તમે કુંવારી હોવ તો ખાયાપને પૂછીને અને જે શાદી થઇ ગઇ હોય તો ખાવીંદને પૂછીને સારી નૈયતથી એટલે ફક્ત દીનને દુરસ્ત કરવાના ધરાદાથી મુરીદ થઇ જાય. અને જે એ લોકો કંઇ મસલેહત (મસાહ)થી રજ ન આપે તો મુરીદ થવું ફરજ તો છેજ નહીં મુરીદ બનો નહીં અલબત્તા દીનની રાહપર ચાલવું ફરજ છે મુરીદ થયા સિવાય પણ તે મુજબ ચાલતાં રહો.

હવે પીરી મુરીદી વિષે કેટલીક બાબતો બતાવવામાં આવે છે.

(૧) પીરનો ઘણો અદબ રાખે. અદવાહતું નામ લેવાતો તે જે તરીકા બતાવે તેને બરાબર નિભાવવું. તેના સંબંધી એવો એઅનેકાદ (ભરોસો) કરે કે મને જેટલો ફાલદો દિવ દુરસ્ત કરવાનો અંતથી પહેંચી શકે છે. તેટલો આ જમાનાના કોઇ ખુઝગથી પહેંચી શકશે નહીં. (૨) જે મુરીદનું દિલ સારી પેઠે દુરસ્ત થવા પામ્યું નથી અને એટલામાં જે પીરનું મોત થાય તો બીજા કામીલ પીરના જેમાં ઉપરની સર્વ વાતો હોય તેના મુરીદ થઇ જાય. (૩) કોઇ કિતાબમાં કંઇ વળકે કે કંઇ ફકીરીની વાત વાંચી આપણી અકલથી કંઇ કરવું નહીં, પીરને પૂછી લેવું. અને જે કંઇ નવી વાત સારી કે નકારી દિલમાં પેદા થાય કે કંઇ તેવો ધરાદો થાય પીરને પૂછી વાકેફ થવું. (૪) પીરની આગળ પણ પરદો કરવો અને મુરીદ થતી વખતે પણ પીરના હાથમાં હાથ આપે નહીં. રમાલ અથવા કંઇ લુગડાથી અથવા તો ખાફા જ્યાંનથી પણ મુરીદી દુરસ્ત છે. (૫) જે ભૂલથી કોઇ (શરેઅથી ઉલટા) પીરની મુરીદ થઇ જાય અથવા તો પહેલાં તે માણસ સારો હતો અને હવે બગડી ગયો તો મુરીદી તોડી નાખે અને કોઇ સારા ખુઝગની થઇ જાય. પણ જે કોઇ હાલતી વાત

કદી કદાચ થઇ જાય તો એમ સમજવું કે આખર એ પણ ગણુસ જાત છે ફરેતા તો છેજ નહીં એનાથી ભૂલ થઇ ગઇ કે જે તોઆહ કરવાથી માફ થઇ શકે છે. જરા જરા વાતમાં એએનેકાદ ખરામ કરે નહીં અલગત જે તે કોઇ નંદારી વાતપર અડીજ એસે તો મુરીદી તોડી નાંખે (૬) પીરને હમેશાં આપણા બધા હાલની ખબર છે. એમ સમજવું ગુનો છે. (૭) ફકીરીની જે એવી કિતાબો છે કે તેની જાહેર મતલબ શરીઅત વિરુદ્ધ હોય તે કદી જુએ નહીં એવીજ રીતે જે શેર અશઆર (કવિતા, ગઝલ વગેરે) શરેઅથી ઉલટી હોય તેને પણ કદી મોટેથી બોલે નહીં (૮) કટલાક ફકીરો કહે છે કે શરેઅનો રસ્તો બીજો છે. અને ફકીરોના માર્ગ બીજો છે એ ફકીરો ગુમરાહ (માર્ગ ભૂલેલા) છે એમને જૂઠા સમજવા ફજ છે. (૯) જે પીર કોઇ વાત શરેઅથી ઉલટી બતાવે તે પ્રમાણે આલયું દુરસ્ત નથી. જે (પીર) તે વાત માટે હા કરે તો મુરીદી તોડી નાખવી (૧૦) જે અલાહનું નામ લેવાની બરકતથી દિલમાં કંઇ સારી હાલત પેદા થાય અથવા સારા ખવામ આવે અથવા જાગૃતિમાં કંઇ અવાજ કે રાશની દેખાય તો આપણા પીર સિવાય બીજાની આગળ એ વિષે કંઇ જાહેર કરવું નહીં અને પોતાના વઝીફા કે ઝિકરોની વાત પણ કોઇ આગળ કરવી નહીં. કેમકે જાહેર કરવાથી તે દોષત બની રહે છે. (૧૧) જે પીરે કંઇ વઝીફા કે ઝિકર બતાવ્યું હોય અને એક સુદત સુધી તેની અસર કે મળ દિલપર જણાઇ નહીં તો તેથી રાત ઉતારવું કે પીરનો એઅંતેકાદ દિલમાંથી ઉડાડી દેવો નહીં. પણ એમ સમજવું કે મોટી અસર એજ છે કે અલાહનું નામ લેવો દિલમાં ધરાદો પેદા થાય છે. અને તે નેક કામની તોરિક થાય છે. અને એવી અસર માટે મનમાં કદી વિચાર ન લાવવો મને ખવામમાં જુઝરોગોની ઝિયારત થયા કરે કે, મને થનારી વાતો વિષે અગાઉથી ખબર પડી જાય, મો ખૂમ રમવું આવ્યા કરે, મને ઇઆહતમાં

બેહોશી થઈ જાય કે બીજી બીજાની ખબર જાન રહે. કોઇ કોઇ વખતે એ વાતો પણ થઇ જાય છે, અને કદી નથી પણ થતી. જે થઇ જાય તો ખુદા તઆલાનો શુકર બનવી લાવે, અને ન થાય અથવા થયા પછી એાછી થઇ જાય કે થતી બંધ પડી જાય તો ગમ કરે નહીં. અલગત જે (ખુદા ન કરે) શરેઅની પાખંદીમાં કંઇ કમી થઇ જવા માંડે અથવા ગુના થવા માંડે તો એ વાત ગમ કરવા જેવી છે. હીમત કરીને જલદીથી પોતાની હાલત સુધારે અને પીરને ખબર આપે અને તેઓ જે બતાવે તે પર અમલ કરે (૧૨) બીજા જુઝરોગોની કે બીજા ખાનદાનની શાનમાં બેઅદબી કરે નહીં. અથવા બીજાના મુરીદોને એમ કહે નહીં કે અમારા પીર તમારા પીરથી મોટા છે અથવા અમારે ખાનદાનથી મોટું છે. એવી નકામી વાતોથી મનમાં અંધારું પેદા થાય છે (૧૩) જે આપણી કોઇ પીર જાહેન (આપણા પીરથી મુરીદ થએલી) ઉપર પીરની મહેરબાની વધારે થાય અથવા તેણીને વઝીફાકે જીકરથી વધારે ફાયદો થાય તો તે પર હસદ (અદેખાઇ) કરે નહીં.

મુરીદે એરજુજ નહીં પણ ફરેક સુસલમાને

હમેશાં એવી રીતે રાત દિવસ

રહેવું જોઇએ.

(૧) જરૂર જેટલો દિનનો ઇલામ હાંસીલ કરવો જોઇએ. પછી ગમે તો કિતાબ પઢીને અથવા તો આલીમોથી પૂછી પાછીને (૨) બધા ગુનાઓથી બચે (૩) જે કંઇ ગુનો થઇ જાય તરત તોઆહ કરે. (૪) કોઇનું કંઈ હક રાખે નહીં. કોઇને જીભે કે હાથે કરીને ઇજા પહોંચાડે નહીં. કોઇની જુરાઇ કરે નહીં. (૫) માલની મહેબબત અને નામની ઇચ્છા રાખે નહીં. અને બહુ સારાં લુગડાં કે ખાવા પીવાની ફિકરમાં રહે નહીં. (૬) જે કોઇ ભૂલ માટે ટોકે તો પોતાની વાતને નિભાવે નહીં તરત માની લે અને તોઆ કરી લે. (૭) બધી

જરૂર વગર સફર કરે નહીં. સફરમાં ઘણી વાતો બેએહતિયાતીની થાય છે. (ઘણી વાતોની સંભાળ રહેતી નથી) ઘણું નેક કામો છૂટી જાય છે વઝીફમાં ખલલ પડે છે વખત ઉપર બરાબર કામ થવું નથી. (૮) અહુ હસવું બોલવું નહીં. ખાસ કરીને નામહરમ (જેથી પડેલા રાખવો જોઈએ) જેડે છૂટથી વાત કરવી નહીં. (૯) કોઈથી લગાડ ટાંટો કરે નહીં. (૧૦) હંમેશાં શરેઅને ખ્યાલ રાખે. (૧૧) ઇયાદતમાં સુસ્તી કરવી નહીં. (૧૨) વધારે વખત એકાંતમાં રહે (૧૩) જે બીજાઓથી મળવું પડે તો આજીજી રહે. બધાની સેવા કરે પોતાની મોટાઇ બનાવે નહીં. (૧૪) અને અમીરોથી તો અહુજ ઓછું મળતા રહેવું. (૧૫) બદલીને લેકોથી દૂર નાસવું. (૧૬) બીજાઓની એવ શોધવી નહીં, કોઈ ઉપર બદ શુમાન ન થવું પોતાની એબોને જોતા રહેવું અને તે સુધારતા રહેવું. (૧૭) નમાઝને સારી પેઠે બરાબર રીતે અદા કરવાના ખુશ ખ્યાલ રાખવો. (૧૮) દિવસ અથવા જીલ્લાથી હંમેશ અલ્લાહની યાદમાં રહેવું કોઈ વખતે ગાફિલ રહેવું નહીં. (૧૯) જે અલ્લાહના નામમાં મગ્ન પડે કે મન ખુશ થાય તો અલ્લાહ તઆલાને શુકર કરવો. (૨૦) નરમીથી વાત કરે. (૨૧) બધા કામોને લીધે વખત મુકરર કરે અને બરાબર તેજ મુજબ કરે. (૨૨) જે કંઈ દિલગીરી કે ગમ આવી પડે તો એમ સમજે કે અલ્લાહની તરફથી છે. તેથી પરેશાન થાય નહીં અને એમ સમજે કે એમાં મને સવાબ મળશે (૨૩) હંમેશ મનમાં દુનિયાનો હિસાબ કિતાબ અને દુનિયાના કામોનીજ વાતચીત રાખે નહીં. પણ અલ્લાહનો ખ્યાલ રાખે. (૨૪) જ્યાં સુધી થઈ શકે બીજાને ફાયદો પહોંચાડે પછી ગમે દુનિયાનો હોય કે દીનનો. (૨૫) ખાવા પીવામાં એટલી કમી કરે નહીં કે જેથી કમ તાકાત થઈ જવાય કે માંદા પડી જવાય. તેમ એટલો વધારો કરે નહીં કે જેથી ઇયાદતમાં ખાળસ આવે. (૨૬) ખુદાતઆલા સિવાય કોઈથી

તમા ઉમેદ કરે નહીં કે કોઈ તરફ ખ્યાલ દોડાવે નહીં કે ફલાણી જગાએથી અમને આ ફાયદો થઈ જાય. (૨૭) ખુદાતઆલાની તલાશમાં (શોધમાં) બેચેન રહે. (૨૮) થોડી કે વધુ નેઅમત ઉપર શુકર બગાડી લાવે અને ફકરો ફાકા (દરિદ્રતા તથા કંગાલપણા) થી મનમાં ઓછું લાવે નહીં. (૨૯) જે આપણી હકુમતમાં (તાબેદીરીમાં) હોય તેની બૂલ અને કસુરને દરગુજર કરે. (૩૦) કોઈની એવ જાણમાં આવે તો તે છુપાવે, પણ જે તેથી બીજાને નુકસાન પહોંચાડે તેવી હોય અને તમારા જાણવામાં આવે તો તેને કહી દેવું. (૩૧) મહેમાન, મુસાફરી, ગરીબ, આલિમ, અને દરવેશોની ચાકરી કરે. (૩૨) સારી સંગત અખલાર કરે. (૩૩) હંમેશ ખુદાતઆલાથી ડર્યા કરે. (૩૪) મોતને યાદ કરે. (૩૫) કોઈ વખતે ખેસીને પોતાના આપ્તા દિવસના કામોને રોજને રોજ વિચાર્યા કરે. જે નેકી યાદ આવે તે પર શુકર કરે. શુતાપર તોખાદ કરે. (૩૬) જૂઠું કદી બોલે નહીં. (૩૭) જે મહફિલ શરેઅથી ઉલટી હોય તેમાં જાય નહીં. (૩૮) શરમ હયા અને સહન શીળતાથી રહે. (૩૯) એવી વાતોથી મગદર થવું નહીં કે માંદામાં ફલાણી ખુખીઓ છે. (૪૦) અલ્લાહ તઆલાથી દોઆ કરતા રહેવું કે નેક કામોપર કાયમ રાખે.

રસુલુલ્લાહ (સ ૦ અ ૦ વ ૦ સ ૦) ની હદીસોથી કેટલાક નેક કામોના સવાબ અને બુરી વાતોના અજાબનું બયાન જેથી નેકીઓ તરફ વલણ થાય અને બુરાઇયો તરફ ટિંકાર થાય.

નૈયત ખાલિસ (શુદ્ધ સારી) રાખવી.

(૧) એક માણસે મોટેથી પૂછ્યું યા રસુલુલ્લાહ (સ ૦ અ ૦) ઇમાન શું ચીજ છે આપે ફરમાવ્યું નૈયત ખાલિસ (શુદ્ધ અંતઃકરણ) રાખવી. ફાયદો મતલબ કે જે કંઈ કામ કરે ખુદાને વાસ્તે કરે. (૨) રસુલુલ્લાહે (સ ૦ અ ૦ સ ૦)

ફરમાવ્યું કે બધાં કામો નૈયતની સાથે છે. ફાયદો મતભાગ કે સારી નૈયત હોય તો નેક કામ પર સવાળ મળે છે નહીં તો મળતો નથી.

દેખાડવા માટે કોઈ કામ કરવું.

(૩) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું જે શખ્સ સંભળાવવા માટે કંઈ કામ કરે તો અક્લાહતઆલા કેયામતમાં તેની એળ સંભાવશે. અને જે શખ્સ દેખાડવા માટે કામ કરે અક્લાહતઆલા કેયામતમાં તેની એળ દેખાડશે.

(૪) અને રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું દેખાવ માટે થોડું પણ કામ કરવું શર્ક જેવું છે.

કુરઆન અને હદીસના કાયદા પર ચાલવું.

(૫) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું જે વખતે મારી ઉમ્મનમાં દીનનો બગાડ પડી જાય તે વખતે જે મારા માર્ગને યામી (પકડી) રાખશે તેને ૧૦૦ સો શહીદોનો સવાળ મળશે.

(૬) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું હું તમારા લોકોમાં એવી યીજ મૂકી જાઉં છું કે જે તેને તમે પકડી રાખશો કદી ભટકવાના (રજળવાના) નથી. તે એ કે એક તો અલ્લાહ તઆલાની કિતાબ એટલે કુરઆને શરીફ બીજી નબીની સુન્નત એટલે હદીસ.

નેક કામનો રસ્તો કાઢવો અથવા ભુરી

વાતની જડ ધાલવી.

(૭) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું જે માણસ નેક કામ કાઢે ફરી તે ઉપર બીજા લોકો ચાલે તો તે માણસને પોતાનો સવાળ પણ મળશે અને જેમણે તે ઉપર અમલ કર્યો છે તે બધાના જેટલો પણ સવાળ મળશે. અને તેમના સવાળમાં પણ કંઈ એમણું થશે નહીં. અને જે માણસ ખોટો રસ્તો કાઢે ફરી બીજા લોકો તે ઉપર ચાલશે તો તે માણસને પોતાનો ગુનો પણ થશે અને બીજાઓએ જેમણે એ કામ પર અમલ કર્યો છે તેમની અસાધરનો પણ ગુનો

થશે અને બીજાઓને પણ ગુનો થશે અને તેમના ગુનાઓમાં કંઈ પણ કમી થશે નહીં. ફાયદો જેમકે કોઇએ પોતાની આલાદની શાદીમાં રીતરિવાજ બંધ કરી દીધા અથવા કોઇ બેવાહે (વિધવાએ) નિકાહ કરી લીધો અને તેની દેખા-દેખી બીજાઓને પણ હિંમત થઇ તો એ શર કરનારીને હુમેશ સવાળ થયા કરશે.

દીનના ઇંદિમની શોધ.

(૮) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું જે માણસની સાથે અલ્લાહતઆલા ભલાઇ કરવા ઇચ્છે છે તેને દીનની સમજ આપે છે ફાયદો એટલે મસાએલ મસાએલની તલાશ અને સોાપ તેને થઇ જાય છે.

દીનનો મસઅલો છુપાવવો.

(૯) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું જેને કોઇ દીનની વાત પૂછવામાં આવે અને તે જે તેને છુપાવે તો કેયામતો દહાડે તેને આગની લગામ પહેરાવવામાં આવશે. ફાયદો જે તમને કોઇ મસઅલો પૂછે અને જે તમને સારી પેઠે ચાદ હોય તો સુસ્તી અને ઇનકાર કરો (ના કહેવું) નહીં સારી પેઠે સમજાવી દો.

મસઅલો જાણીને અમલ ન કરવા વિષે.

(૧૦) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું જેટલે દરજ્જે ઇલામ હોય છે તેટલુંજ તેને માથે જેખમ રહેલું છે. તે માણસ સિવાય કે જે તે મુજબ અમલ કરે ફાયદો ચાદ રાખે કે કદી દોસ્તીના ખ્યાલથી અથવા તો મનની ઇચ્છાને વશ થઇ મસઅલાથી ઉલટું કરવું નહીં.

પેશાબથી નહીં બચવા વિષે.

(૧૧) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું પેશાબથી ખૂબ બચતા રહો. કેમકે ઘણું કરી કબરનો અજાળ એનાથીજ થાય છે.

વુજુ અને ગુસલમાં ખુબ ધ્યાનથી પાણી પહોંચાડવું.

(૧૨) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું જે હાલતમાં મનને અણગમો પેદા થાય એવે

ને વુજી સારી પેટે કરવાથી ગુનાઓ ધોવાઈ છે કાચદો એવો અણગમેા કહી આગસને અને કહી ટાંકને લીધે થાય છે.

દાતણુ કરવું.

(૧૩) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે રકાત નમાઝ દાતણુ કરીને પઢવી તે ૭૦ થી ઉત્તમ છે કે જે દાતણુ કર્યા વગર માં આવી હોય.

માં સારી પેટે પાણી નહીં પહોંચાડવા વિષ.

(૧૪) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) કેટલાક ને જોયા કે વુજી કરી રહ્યા બાદ પણુ પો કોરીજ રહી ગએલ છે. તે માટે આપે વ્યું કે એડીપોને દોઝખનો ભારે અનન્ય ફાયદો. વીરી છીલ્લા, બંગડીઓ, છરા, પેટે હલાવીને પાણી પહોંચાડો અને ઘણું શિયાળામાં પગ સખત થઇ (ફરી નનય) છે પેટે પાણીથી ભીના કરીલો. કેટલીક ઓરતો ન આગળથી મોટું ધુએ છે કાન સુધી નથી એ બધી વાતોનો ખાલ રાખો.

નમાઝ માટે ઓરતો (સ્ત્રીઓ)નું

બહાર જવું.

(૧૫) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું તે માટે સૌથી સારી મરજીઢ ધરના અંદરનો છે. ફાયદો. આથી જણાય છે કે ઓરતોનું હોમાં જવું સાફ નથી. એથી એ પણુ ને કે નમાઝની બરાબર બીજી કોઇ ચીજ જ્યારે એને માટે પણુ ધરથી નીકળવું કય ધારતા નથી તો નકાસું મળવા હળવા ત રિવાજ માટે તો ધરથી નીકળવા કેટલું છે.

માઝની પાખંદી (નિયમિત પણુ)

(૧૬) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું સિા નમાઝનો દાખલો એવો છે કે જણે ૧ ધર આગળ ભરેલી પાણીની નીક વહેતી

હોય અને તેમા પાંચે વખતે નાહમાં કરે. ફાયદો મતલબ કે એમ કરવાથી તે માણસના ડીલ ઉપર જરાએ મેલ રહેશે નહીં એવીજ રીતે જે માણસ પાંચે વખતની નમાઝ પાખંદીથી (વખતસર) પડે તેના બધા ગુના ધોવાઈ જશે. (૧૭) અને રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે કયામતને દિવસ સઉથી પહેલાં બંદા પાસે નમાઝનો હિસાબ લેવામાં આવશે.

પહેલા વખતે નમાઝ પઢવું.

(૧૮) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું પહેલા વખતે નમાઝ પઢવાયા અલ્લાહ તઆલાની ખુશી થાય છે. ફાયદો-બીબીઓ તમારે જમાઅતમાં જવાનું તો છે નહીં તો પછી વાર શા માટે કરો છો.

નમાઝ ખોટી રીતે પઢવી.

(૧૯) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે માણસ કમવખતે (બરાબર વખતે નહીં) તે નમાઝ પડે અને વોજી સારી પેટે ન કરે અને મન લગાડી ન પડે. અને રોકુઅ સિજદો સારી રીતે ન કરે તો તે નમાઝ કાળી તુર વગરનો થઈને જાય છે. અને એમ કહે છે કે ખુદા તને બરબાદ કરે. જેવી રીતે તેં અને બરબાદ કરી એટલે સુધી કે જ્યારે તે ખાસ જગ્યાએ પહોંચે છે. જ્યાં અલ્લાહને મંજુર હોય તો જુના લૂગાંની પેટે લપેટાઈને તે નમાઝીના મોં પર મારવામાં આવે છે. ફાયદો-બીબીઓ નમાઝ તો એટલા માટે પડો છો કે સવાબ મળે. તો પછી એવી રીતે કેમ પડે છો કે ઉલટો ગુનેા થાય.

નમાઝમાં ઉપર કે આમ તેમ જોવું

(૨૦) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે તમે નમાઝમાં ઉપર જોયાં કરો નહીં. કદા તમારી નજર હીનવી લેવામાં આવે (૨૧) અને રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું જે માણસ નમાઝમાં ઉભો થઇ આમતેજ જુએ અલ્લાહ તઆલા તેની નમાઝને તેની ઉપર ઉલટી ફેંકી દે છે, (એટલે કબુલ કરતો નથી).

નમાઝ પઠનારની સામેથી ચાલી જવું.

(૨૨) રસૂલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે નમાઝની આગળથી ચાલ્યા જનારને જે ખબર હોત કે કેટલો યુનો થાય છે તો આળીશ વરસ સુધી ઉભો રહેવું તેના હકમાં બહેતર થાત સામેથી નીકળી જવા કરતાં ફાયદો. પણ જે નમાઝીની સામે એક હાથ બરાબર અથવા તેથી વધારે કોઇ ચીજ ઉભી હોય તો તે ચીજની સામેથી જવું દુરસ્ત છે.

બાણીને નમાઝનું કબજ કરવું.

(૨૩) રસૂલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું જે માણસ નમાઝને મુકી દે તે જ્યારે ખુદાની પાસે જશે તો તે ગુસ્સે થશે.

કરજે આપવું.

(૨૪) રસૂલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે મેં શમે મેઅરાજ (મેઅરાજની રાત માં બહેસ્તના દરવાજા ઉપર લખેલું જોયું) કે ખેરાતનો સવાખ દસ ગણો મળે છે. અને કરજ આપવાનો સવાખ અઢાર ગણો.

ગરીબ કરજદારને મોહલત (તક) આપવી.

(૨૫) રસૂલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું જ્યાં સુધી કરજ અદા કરવાના વાયદાનો વખત ન આવ્યો હોય ત્યાં સુધી જે કોઇ ગરીબને તક આપે તો તો દરરોજ એવો સવાખ મળે છે કે જાણે તેટલા રૂપિયા ખેરાત આપી દીધા. અને જ્યારે તેનો વખત આવી જાય અને પછી તક આપે તો દરરોજ એવો સવાખ મળે છે કે જાણે તેટલા રૂપિયાથી બમણા રૂપિયા રોજના ખેરાત આપ્યા હોય.

કુરઆન પઠવું.

(૨૬) રસૂલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું જે માણસ કુરઆનનો એક હરફ (અક્ષર) પઢે છે તેને એક હરફ પર એક નેકી મળે છે. અને નેકીનો કાયદો છે કે તેને બહેલે દસગણું મળે છે, અને હું (અલેક્લામ, મીમ,)ને એક હરફ

નથી કહેતો. પણ અલેક્ એક હરફ છે. લામ એક હરફ છે. અને મીમ એક હરફ છે. ફાયદો એ હિસાબે ત્રણ હરફની ત્રીસ નેકીઓ મળશે.

પોતાના જીવ અથવા એલાદને કોસવું (આપવું)

(૨૭) રસૂલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે તમે પોતાને માટે બદ્દુઆ (આપ) કરો નહીં અથવા પોતાની એલાદ માટે, કામકાજ કે સેવા ચાકરી કરનાર માટે પણ બદ્દુઆ કરો નહીં. એવું ન થાય કે તમારા કોસવાની ધરીજ કબુલ્યતની હોય. કે તે વખતમાં ખુદાથી જે માગો તેજ કરીદે.

હરામ માલ કમાવવો અને તે વડે

ખાવું પીવું.

(૨૮) રસૂલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું જે ખૂત અને માંસ હરામ માલથી વધ્યાં હશે તે બહેશતમાં જશે નહીં, તેને લાયક દોઝખજ છે. (૨૯) રસૂલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું જે માણસ દસ દિરહમનું લૂગડું ખરીદે અને તેમાં જે એક દિરહમ હરામનો હોય તો જ્યાં સુધી તે લૂગડું તેના શરીરપર રહેશે અલ્લાહ તઆલા તેની નમાઝ કબુલ કરશે નહીં. ફાયદો એક દિરહમ પાવલીથી કંઈક વધારે હોય છે.

ધોકો આપવો-છેતરવું.

(૩૦) રસૂલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું જે માણસ અમારાથી ઠગાઇ ચલાવશે તે અમારામાંથી બહાર છે. ફાયદો જાણે પછી કોઇ ચીજ વેચવામાં ઠગાઇ કરે કે બીજા કોઇ પણ સંબંધમાં કરે દરેક રીતે ખોટું છે.

કરજ કરવા વિષે.

(૩૧) રસૂલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે કોઇ માણસ મરી જાય અને તેના માથે કોઇનું દીનાર દિહમ રહી ગયો હોય (રૂપિયા-પૈસા) તો તે દેવું મરનારની નેકીઓ વાળવામાં આવશે જ્યાં દીનાર દિહમ હશે નહીં. ફાયદો (દીનાર સેનાનો સિકકો છે તે દસ દિહમનો થાય છે.)

(૩૨) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કરજ બે જાતનું હોય છે. જે માણસ મરી જાય તેની નેયત જે દેવું આપવાનીજ હતી તે: અક્ષાહ તઆલા ફરમાવે છે કે હું તેનો મદદગાર છું પશુ જે મરનાર માણસની નેયત દેવું આપવાની નહોતી તે તેની નેકાયાથી પતાવવામાં આવશે. અને ત્યાં દીનાર દિર્હમ કંઈ હશે નહીં. ફાયદો મદદગારની મતલબ એ છે કે હું તેનો બદલો વાળી દબાશ.

મકદુર (શક્તિ) હોવા છતાં કોઈનું હક મારવું.

(૩૩) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું મકદુર હોવા છતાં કોઈનો વાઘો કે દીલ કરવાં ગુન્હો છે. ફાયદો જેમકે કેટલાંકની ટેવ હોય છે કે કરજ વાળીને અથવા જે મજુરી ધપ્પછતી હોય તેને જાણી જોઈને ધક્કા ખવડાવે છે વાયદા કરે છે કે કાળે આવજો પરમ દહાડે આવજો. પોતાના દરેક જાતના ખરચ થયાં કરે છે પણ કોઈનો હક આપવામાં બેપરવાઈ કરે છે.

વ્યાજ આપવું લેવું.

(૩૪) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) વ્યાજ લેનાર અને વ્યાજ આપનાર પર લાનત ફરમાવી છે.

કોઈની જમીન દબાવી લેવી.

(૩૫) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું જે માણસ વેંત જેટલીએ જમીન નાહક કોઈની દબાવશે તેના ગણમાં સાતે જમીનનો તોક (હાંસીડી) નાંખવામાં આરશે.

મજુરી તુરત આપી દેવી.

(૩૬) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે મજુરને તેનો પરસેવો સુકાતા પહેલાં મજુરી આપતા રહો.

(૩૭) અક્ષાહ તઆલા ફરમાવે છે કે ત્રણ જાતના માણસો પર હું પોતે દાવો કરીશ. તેમાંનો એક આ માણસ પણ છે કે કોઈ મજુરને કામે લગાડ્યો અને તેનાથી કામ પૂરું કરાવ્યું અને તેની મજુરી આપી નહીં.

આલાહનું મરવું.

(૩૮) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું જે ખાવિંદ ઓરત બંને મુસલમાન છે અને તેમના ત્રણ બચ્ચાં ગુજરી ગયાં અલ્લાહ તઆલા તે બેકતે પોતાની દયા અને મહેરબાનીથી જનંતમાં દાખલ કરશે. કેટલાંકાએ પૂછ્યું આ રસલુલ્લાહ (સં અં સં) જો બે બચ્ચાં ગુજરી ગયાં હોય તો કેમ ? ફરમાવ્યું કે બેથીએ એટલોજ સવાબ છે. પછી એકને માટે પૂછ્યું તો આપે એક માટે પણ તેજ ફરમાવ્યું. વળી આપે ફરમાવ્યું કે કસમ ખાઈ છું તે જાતે પાકની કે જેના કમળમાં મારો જાન (પ્રાણ) છે કે જે હમેલ પડી જાય છે તે પણ પોતાની માને નાજ પકડીને બેહેશતમાં ખેંચી જશે. બ્યારે કે માની નેયત સવાબની હોય, ફાયદો એટલે સવાબનો ખ્યાલ કરીને સચર કર્યો હોય.

ગેર (પરાયા) મરદાની સામે ઓરતોનું અંતર લગાડવું.

(૩૯) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું જે ઓરત અંતર લગાડીને ગેર (પરાયા મરદાની પાસેથી જાય તો તે આવી આવી છે. એટલે બદમાર અને ભુંડી છે. ફાયદો ન્યાં દીયર જેઠ બનેલી કે કંકાના છોકરા, મામાના છોકરા, ફાઈના છોકરા, માશીના છોકરાનું આવવું જવું થાય ત્યાં અંતર લગાડે નહીં.

ઓરતનું આરીક (ઝીણું) લુગડું પહેરવું.

(૪૦) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કેટલીક સ્ત્રીઓ લુગડાં પહેરેલી દેખાય છે પણ ખરું જોતાં તે નાંગી છે. એવી ઓરતો બેહેશતમાં જશે નહીં. અને તેની ખુશખો પણ સુંઘવા પામશે નહીં.

ઓરતોનું મરદો જેવો વેશ અને શિકળ બનાવવા વિષે.

(૪૧) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) તે ઓરત ઉપર લાનત ફરમાવી છે કે જે મરદો જેવો પહેરવેશ પહેરે. ફાયદો આપણા મુલકમાં ઉભા જોડાં, અચકન, મરદાની રીત છે ઓરતોને એવી ચીજનું પહેરવું હરામ છે.

શાન (ભપકો-મોટાઈ) દેખાડવા લુગડું પહેરવું.

(૪૨) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. સં.) ફરમાવ્યું જે કોઈ દુનિયામાં નામના (દેખાડવા) ખાતર લુગડું પહેરે ખુદા તઆલા તેને ક્રિયામતમાં ઝિલ્લત (હલકાઈ)નો પહેરવેશ પહેરાવીને પછી તેમાં દોઝખની આગ લગાડશે. ફાયદો મતલબ કે જે એવી નૈયતથી લુગડું પહેરે કે મારી શાન (ભપકો) ખૂબ વધે બધાની નજર મારી ઉપર પડે. આરતોમાં એ રોગ (ટવ) બહુ હોય છે.

કોઈની ઉપર બુલમ કરવો.

(૪૩) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. સં.) પોતાની પાસે બેઠેલાઓને પૂછ્યું કે તમે જાણો છો કંગાલ કોણ હોય છે. તેમણે અરજ કરી કે અમારામાં કંગાળ તે કહેવાય છે કે જેની પાસે માલમતા હોય નહીં. આપે ફરમાવ્યું કે મારી ઉમ્મતમાં બહુ કંગાળ તે છે કે ક્રિયામતને દહાડે નમાઝ, રોઝ, ઝકાત બધું લખને આવે પણ તે સાથે એવું પણ હોય કે કોઈને ભૂરું કહ્યું હતું અને કોઈપર તોહમત મૂક્યું હતું, કોઈના માલ ખાઈ ગયો હતો કોઈનું ખૂન કર્યું હતું. અને કોઈને માર્યો હતો. તો એની નેકાયા કંઈક એકને તો કંઈક બીજાને મળી ગઈ હશે. અને એટલું જતાં જે કોઈનું બાકી નીકળ્યું અને નેકાયા રહી નહીં તો તે હકદારોના શુના એ માણસને માથે નાંખવામાં આવશે. અને તેને દોઝખમાં ફેંકી દેવામાં આવશે.

દયા અને મહેરબાની કરવી.

(૪૪) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. સં.) ફરમાવ્યું જે માણસ દુનિયાના લોકો ઉપર દયા કરે નહીં અલ્લાહ તઆલા તેની ઉપર રહેમ કરશે નહીં.

બીજાઓને સારી વાત ખતાવવી અને નકારી વાત માટે મના કરવા વિષે

(૪૫) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. સં.) ફરમાવ્યું તમારામાંથી જે માણસ શરેઅથી ઉઘટી વાત બુએ તો તેને હાથથી બંધ કરે અને જો એટલી

પણ શકિત નહીં હોય તો જખાનથી અટકાવ કરે અને જો એટલી તાકાત ન હોય તો દિલથી ભૂરું સમજે. અને એમ દિલથી ભૂરું સમજવું ધમાનની છેલ્લી હદ છે.

ફાયદો બીબીઓ પોતાના નોકર ચાકર અને બાળકોપર તમારો પૂરેપૂરો અખત્યાર છે. તેમને જોરાવરી નમાઝ પઢાવો. જે તેમની પાસે કંઈ કાગળની છપ્પી કે ચીનીની માટીની પુતળા વગેરે વસ્તુ કે કપડાની ગુડી બુઓ, અથવા કોઈ નકામી (ખરાબ) કિતાબ બુઓ, તો તુરત તોડી કે ફાડી નાખો. તેમને એવી ચીજો માટે કે આતશખાજ માટે કે પતંગ માટે કે દીવાળીની મીઠાઈના રમકડાં માટે પૈસા આપો નહીં.

મુસલમાનોની એમ છુપાવવી.

(૪૬) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. સં.) ફરમાવ્યું કે જે માણસ આપણા મુસલમાન ભાઈની એમ છુપાવશે તો અલ્લાહ તઆલા ક્રિયામતમાં તેની એમ છુપાવશે. અને જે શખ્સ મુસલમાનની એમ જાહેર કરશે અલ્લાહ તઆલા તેની એમ ઉલાડશે તે એટલા સુધી કે કઠીને ઘરમાં બેઠેલો હશે અને ફગેત કરશે.

કોઈની હલકાઈ કે નુકસાનમાં રાજ થવું.

(૪૭) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. સં.) ફરમાવ્યું કે મુસલમાન ભાઈની મુસીબત જોઈ ખુશી થાઓ નહીં કેમકે અલ્લાહ તઆલા તેની ઉપર તો રહમ કરશે પણ તમને તેમાં ફસાવી દેશે.

કોઈને કંઈ શુના માટે મેણું મારવું.

(૪૮) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. સં.) ફરમાવ્યું કે જે માણસ પોતાના મુસલમાન ભાઈને કંઈ શુના માટે શરમાવશે તો તે માણસ પોતે પણ જ્યાં સુધી તે શુના નહીં કરશે ત્યાં સુધી મરવાનો નથી ફાયદો એટલે જે શુનાથી તેણે તોખાહ કરી લીધી હોય ફરી તે યાદ દેવડાવી સરમીદા કરવો બહુ ખોટું છે. અને જો તોખાહ ન કરી હોય તો નસીહત આપવા માટે કહેવું ફરસ્ત છે. પણ પોતે પોતાને પાક સમજીને અથવા તેને ફગેત કરવા માટે કહેવું એ ખોટું છે.

નાના નાના ગુના કરવા વિષે.

(૪૯) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે ઓ આયશાહ નાના નાના ગુનાઓથી પણ બચતાં રહેા. કેમકે ખુદ તઆલાની તરફથી તે। પણ પકડ કરનાર મોબૂદ છે. ફાયદો એટલે ફરિસ્તો તેને પણ લખે છે. પછી કેયામતમાં હિસાબ થશે અને અગત્યનો ડર છે.

મા બાપને રાજી રાખવું.

(૫૦) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે અલ્લાહ તઆલાની ખુશી માબાપની ખુશીમાં છે. અને અલ્લાહ તઆલાની નારાજી માબાપની નારાજીમાં છે.

સગા સંબંધીઓથી અવિવેક કરવો

(૫૧) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે દરેક જુમઆની રાત્રે તમામ માણસોનાં અમલ અને ઇબાદત દરગાહે ઇલાહીમાં રજુ થાય છે. જે માણસ સંબંધીઓ (ખેશીઓ)થી અવિવેક કરે તેનાં કંઈ અમલ કબુલ થતાં નથી.

બાપ વગરના બાળકોનું પાળવું.

(૫૨) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે હું અને જે માણસ યતીમ (ના બાપા)નો ખરચ પોતાને માથે રાખે તે બેહેસ્તમાં આવા પાસે પાસે રહીશું અને શહાદતની તથા વચલી આંગળીઓ ઉઘી કરી તે વચ્ચે થોડું અંતર (છેડું) રહેવા દીધું. (૫૩) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે માણસ યતીમને માથે હાથ ફેરવે અને ફક્ત અલ્લાહને જ માટે ફેરવે તો તેના હાથ જેટલા વાળો ઉપર ફરો હશે તેટલીજ નેકામે તેને મળશે. અને જે માણસ પોતાની પાસે રહેલા યતીમ છોકરા કે છોકરીપર ઉપકાર કરશે તો તે અને હું જન્મતામાં એવી રીતે પાસે પાસે રહીશું જેવી રીતે શહાદતની આંગળી અને વચલી આંગળી છે.

પાડોશીને ઇજા આપવા વિષે.

(૫૪) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે માણસે પોતાના પાડોશીને તકલીફ આપી

તેણે જાણે મને તકલીફ આપી. અને જેણે મને ઇજા આપી તેણે ખુદ તઆલાને ઇજા આપી. અને જે પાડોશીથી લડે તે જાણે મારી સાથે લડ્યો. અને જે મારી સાથે લડ્યો તે જાણે અલ્લાહ તઆલાની સાથે લડ્યો. ફાયદો મતલબ કે વગર કારણે કે હલકી હલકી બાબતમાં તેની જોડે તકરાર કરવી કે દુઃખ દેવું ખોટું છે.

મુસલમાનનું કામ કરી આપવું

(૫૫) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે માણસ આપણા મુસલમાન ભાઈના કામમાં હોય છે અલ્લાહ તઆલા તેના કામમાં હોય છે.

શરમ અને ખેશરમી

(૫૬) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે શરમ ઇમાનની વાત છે અને ઇમાન બેહેસ્તમાં પહોંચાડે છે. અને ખેશરમી કુટેવની વાત છે અને કુટેવ દોહખમાં લઇ જાય છે. ફાઇદો પણ દીનના કામમાં કદી શરમ કરો નહીં. જેમકે શાદી અને સફરના વખતમાં ઘણી ઓરતો તમાજ પડતી નથી. એવી શરમ ખેશરમીથી નહારી છે.

ખુશ ખુલ્કી અને બદ ખુલ્કી.

સારા સ્વભાવ અને ખોટા સ્વભાવ વિષે

(૫૭) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે સારો સ્વભાવ ગુનાઓને એવી રીતે પિગાવી દે છે કે જેમ પાણી મીઠાના પત્થરને ઓગાળી દે છે. અને નહારો સ્વભાવ ઇબાદતને એવી રીતે ખરાબ કરી દે છે કે જેમ સરકો મધને ખરાબ કરી દે છે. (૫૮) અને રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે તમારા સવેમાંથી મને વધારે વહાલો અને આખેરનમાં સર્વથી મારી નજીક રહેનારો તે માણસ છે કે જેની રીતભાત સારી હોય. અને તમે સધળા પૈકી મને વધારે ખુશ લાગનાર અને આખેરતમાં સર્વમાં મારાથી દૂર રહેનાર તે માણસ છે જેનો સ્વભાવ ખુશ હોય.

નરમી અને સખ્તી.

(૫૯) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે ખેશક અલ્લાહ તઆલા મહેરબાન છે અને નરમીને પસંદ કરે છે. અને નરમી પર એવી

નેઅમતો આપે છે કે સપ્તીપર આપતો નથી.
(૬૦) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે
જે માણસ નરમીથી મહરમ (બેનશીય) રહ્યા તે
અધી લલાહઓથી બેનશીય રહ્યા.

કોઈના ધરમાં ઝાંકવું

(૬૧) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું
કે જ્યાં સુધી રગ લો નહીં કોઈના ધરમાં ઝાંકીને
જુવો નહીં. અને જે એવું કર્યું તો એમ ધારો
કે અંદરજ ચાલ્યો ગયો. ફાયદો કેટલીક ઓરોના-
પર શામત (ખુરાઈ) એવી સ્વાર થાય (માથે
ચઢી બેસે) છે કે વર કન્યાને ઝાંકી ઝાંકીને જુએ
છે, ઘણુંજ બેશરમી જેવું છે. ખરેખર ઝાંકવામાં
અને બારણું ઉઘાડી અંદર ચાલ્યા જવામાં કંઈ
ફરક નથી આ મોટા યુનાનું કામ છે.

કોઈની વાતોમાં કાન લગાડવા અથવા

વાતો કરનાર પાસે જઈ ધુસવું

(૬૨) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું
કે જે માણસ કોઈની વાતો સાંભળવા કાન માંડે
અને તે લોકો ના પસંદ કરે તો કેયામતો દહાડે
તેના બંને કાનોમાં સીસું રેડવામાં આવશે.

ગુરુસો કરવો

(૬૩) એક માણસે રસલુલ્લાહ (સં
અં સં) ને અરજ કરી કે મને કંઈ એવો
અમલ બતાવશો કે મને જાનતમાં લાઇ નાવ.
આપે ફરમાવ્યું કે ગુરુસો કરવો નહીં. એટલે
તારે માટે બેહુશત છે.

બોલવું મૂકી દેવું.

(૬૪) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું
કે કોઇ મુસલમાનને પોતાના મુસલમાન ભાઇ
જેડે ત્રણ દિવસથી વધારે બોલવું બંધ કરવું
હલાલ નથી. અને જે ત્રણ દહાડાથી વધારે બોલવું
છોડે અને એવીજ હાલતમાં મરી નાવ તો તે
દોઝખમાં જશે.[†]

[†] પણ જો કોઇ શરીઅત વિરુદ્ધ ચાલે તો હોય
તેના તે કામથી નારાજ થઇ તેની સાથે વાતચીત
તણ કે તે એ કાયદામાં નથી. શા. મો.

કોઈને બે ધમાન કહેવા કે આપ આપવા વિષે.

(૬૫) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું
કે જે માણસ પોતાના મુસલમાન ભાઇને કહે કે
“ઓ કાફિર” તે એવો યુતો છે જેવો કે તેને
કતલ કરે.

(૬૬) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું
મુસલમાનપર લાનત કરતી એવી છે કે જાણે
તેને કતલ કર્યાં.

(૬૭) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું
કે જ્યારે કોઇ માણસ કોઈ વસ્તુ ઉપર લાનત
કરે છે તો પહેલાં તે લાનત આસમાન ઉપરચડે
છે. આસમાનના દરવાજા બંધ કરી લેવામાં આવે છે.
પછી તે જમીન તરફ ઉતરે છે તે પણ
બંધ કરી લેવામાં આવે છે. પછી તે ડાબા
જમણી ફરે છે. જ્યારે કંઈ ટેકાણું મળતું નથી
ત્યારે તેની પાસે નાવ છે કે જેની ઉપર લાનત
કરવામાં આવી છે. જે તે લાનતને લાયક હોય
તો ઠીક નહીં તો લાનત મોકલનારપર પાછી
આવી પડે છે. ફાયદો કેટલીક ઓરોના અહુ
ટેવ હોય છે કે બધાંપર ખુદાની માર ખુદાની
ફિટકાર કર્યાં કરે છે. કોઈને બેહુમાન કહે છે. એ
મોટો યુતો છે. ગમે તો માણસ કે જાનવર કે
કોઇપણ ચીજ માટે કહે.

કોઈ મુસલમાનને બીવાડવું.

(૬૮) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું
કે એક મુસલમાને બીગને ડરાવવો હલાલ નથી.

(૬૯) વળી રસલુલ્લાહે (સં અં સં)
ફરમાવ્યું કે જે માણસ કોઇ મુસલમાનની તરફ
નાહક એવી રીતે ઘેરે કે જેથી તે ડરી નાવ તો
અશ્વાહ તઆલા તેને કેયામતમાં ખીવડાવશે. ફાયદો
અને જે કોઇ ભૂલ કે રસુર માટે તેમ કરવામાં
આવે તો જરૂર જેટલું દુરસ્ત છે.

મુસલમાનનું બહાવું (ઉઝર) કબૂલ

રાખવું.

(૭૦) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું
કે જે માણસ મુસલમાનભાઇ આગળ કંઈ ઉઝર

કરે અને તે તેના ઉઝરને કચ્છ નહીં કરે તો એવો માણસ મારી પાસે હોઝપર આવવા પામશે નહીં. ÷ ફાયદો એટલે તમારી જે કામ કસુર કરે તો માફ કરી દેવું બોધ્યે.

ચુગલી (ચાડી) કરવી.

(૭૨) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે ચુગલખોર (ચાડી ખાનાર) જન્મતમાં જશે નહીં.

ગીખત (નિંદા) કરવી.

(૭૧) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે માણસ દુનિયામાં મુસલમાનભાઈનું ગોસ્ત (માંસ) ખાશે એટલે ગીખત કરશે તો અલ્લાહ તઆલા કેયામતને દહાડે મુરદાર ગોસ્ત તેની પાસે લાવશે અને તેને કહેવામાં આવશે કે જેમ તેં જીવતાને ખાધો હતો તેમ હવે મુવેલાને ખા. પછી તે શખ્સ તેને ખાશે. અને નાક ભવા અદાવતો જશે અને પોકાર કરતો જશે.

કોઠપર તોહમત મૂકવું.

(૭૩) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે માણસ કોઠ મુસલમાનપર એવું તોહમત મૂકે કે જે તેમાં હોય નહીં અલ્લાહ તઆલા તેને દોઝખીઓનાં લોહી અને પીપ એકઠું થનારી જગા રહેવા માટે આપશે. એટલા સુધી કે પોતે જે કહેવું છે તે માટે તોઆહ કરે અને તે મૂકી દે.

આણું બોલવું.

(૭૪) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે માણસ ચૂપ રહે છે તેં ઘણી આફતોથી બચે છે.

(૭૫) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે અલ્લાહનાં જિકર સિવાય બીજી વાનો વધારે કયાં કરો નહીં; કેમકે અલ્લાહ તઆલાનાં જિકર

સિવાયની બહુ વાતો દિલને સખત કરી નાંખે છે. અને લોકોમાંથી તે માણસ અલ્લાહ તઆલાથી વધારે દૂર છે કે જેનું દિલ સખત છે.

પોતે પોતાને સૌથી ઓછા સમજવા વિષે.

(૭૬) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે માણસ અલ્લાહને વારતે તવાબેઅ (નમ્રતાઈ) કરે છે અલ્લાહ તઆલા તેનો મરતબો વધારી દે છે. અને જે માણસ અલિમાન કરે છે અલ્લાહ તઆલા તેની ગરદન લાંગે છે. ફાયદો એટલે હલકો પાડે છે.

પોતે પોતાને બીજાઓથી મોટા મમજવું.

(૭૭) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે એવો માણસ જન્મતમાં જશે નહીં કે જેના દિલમાં રાઇના દાણા યરાયર પણ અલિમાન હશે.

સાચ અને જુઠું બોલવા વિષે.

(૭૮) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે તમે હમેશ સાચું બોલ્યા કરો; કેમકે સાચું બોલવું નેકીનો રસ્તો બતાવે છે. અને સાચ તથા નેકી બન્ને જન્મતમાં લઈ જાય છે. અને જૂઠું બોલવાથી કરતા રહે; કેમકે જૂઠું બોલવું બદી (ખુરાઇ)નો રસ્તો દેખાડે છે અને જૂઠું તથા બદી દોઝખમાં લઈ જાય છે.

દરેકને મોઢે તેના જેવી વાત કરવી.

(૭૯) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે માણસના બે મોં હશે કેયામતને દહાડે તેને બે જીલ આગની થશે. ફાયદો બે મોંની મતલબ આ છે કે એકને મોઢે તેના જેવી અને બીજાને મોઢે બીજાના જેવી વાત કહેવી.

અલ્લાહ સિવાય બીજાની કસમ (સમ) ખાવી.

(૮૦) રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે માણસે અલ્લાહ સિવાય બીજા કોઈની કસમ ખાધી તેણે કુફર કર્યું. અથવા ફરમાવ્યું કે તેણે શિકં કર્યું. ફાયદો જેમ કે કેટલાક માણસોની ટેવ હોય છે કે એવા કસમ ખાય છે જેમકે “ તારા જન (પ્રાણ)ના સમ ” “ દીઠા (આંખો) ના સમ ” “મારા બચ્ચાંના સમ” એ

+ આ કાચદો તે શખ્સ માટે છે કે જે પોતાની કશર સમજ પરતાવો કરી માફી ચાહતો હોય પણ જે કોઈ સંબંધથી એમ જણાય કે બેહરતીની જેમ અકર કરી પોતાનું કોઈ કામ કાઢવા ઉતર ખાહી કરે છે તેવા માણસની ઉતર ખાહીને નહીં કચ્છ રાખે માફી નહીં બખશે તે આ કાચદામાં નથી. હા. મો.

ખડું મના છે. અને એક હદીસમાં છે કે જેને કે કદી એવા કસમ મોદથી નીકળી જાય તો તરત કલેમો પડી લે.

એવા કસમ ખાવા કે હું જે જીવું ખાલું તો હિમાન નસીબ ન થાય.

(૮૧) રસુલુલ્લાહે (સં ૨૦ સં ૨૦) ફરમાવ્યું કે જે માણસ એમ કસમ ખાય કે “ મને હિમાન નસીબ ન થાય ” તો જે તે જીવું હશે તો જેવી રીતે તેણે કહ્યું તેવીજ રીતે થઈ જશે. પણ જે રાચો હશે તોએ હિમાન પૂરો રહેશે નહીં. ફાયદો તેમજ એમ કહેવું કે “ કલેમો નસીબ ન થાય ” અથવા “ દોષખ નસીબ થાય ” એ બધી કસમો મના છે એ ટેવ મૂકી દેવી.

રસ્તામાંથી એવી ચીજનું ખસેડી મૂકવું જેના પડી રહેવાથી ચાલનારને ઈજા પહોંચે.

(૮૨) રસુલુલ્લાહે (સં ૨૦ સં ૨૦) ફરમાવ્યું કે એક માણસે રસ્તે જતાં કાંટાવાળી ડાળી પડેલી જોઇ તેણે તે ડાળીને રસ્તામાંથી ખાળીએ મૂકી દીધી. અલ્લાહ તઆલાએ એ અમલની ભારે કદર કરી અને તેને બખશી દીધો. ફાયદો એથી જાણાય છે કે એવી વસ્તુ રસ્તામાં નાંખવી બહુ ખોટી વાત છે. કેટલીક બદ તમીઝ ઓરતોની ટેવ હોય છે કે આંગણમાં પીઠી (ચોઢી) બિછાવી બેસી હોય છે. પછી પોતે તો ઉઠી જાય છે અને પીઠી ત્યાંજ પડતી મૂકી. તેથી કેટલીકવાર ચાલનાર તેમાં અથડાઇ પડી જાય છે. અને મોં કે હાથ ભાંગે છે. એવીજ રીતે રસ્તામાં કંઈ વાસણ, ખાટલો કે લાકડું કે સિલ (મસાલો પીસવાનો પત્થર) પડ્યાં મૂકવાં સર્વ ખોટું છે.

વાયદો અને અમાનત પુરાં કરવાં

(૮૩) રસુલુલ્લાહે (સં ૨૦ સં ૨૦) ફરમાવ્યું કે જેનામાં અમાનત (દયાનતદારી) નથી તેમાં હિમાન નથી અને જેણે કારારનો ખ્યાલ કીધો નહીં તેમાં દીન નથી.

કોઈ પડિત કે ફાલ ખોલનાર કે હાથ જોનાર પાસે જવું.

(૮૪) રસુલુલ્લાહે (સં ૨૦ સં ૨૦) ફરમાવ્યું કે જે માણસ ગેબ (છુપી વાત)ની વાતો બતાવનારની પાસે જાય અને કંઈ પૂછે અને તેને સાચુ માને તેની ચાલીસ દિવસની નમાઝ કબુલ થશે નહીં. ફાયદો એવીજ રીતે જે કોઈ પર જીન ભૂતનો શક આવે છે તો કેટલીક ઓરતો તે જીનથી પૂછે છે કે મારા મિયાનિ નોકરી ક્યારે મળશે મારો છોકરો ક્યારે આવશે. એ સર્વ ગુનાની વાતો છે.

કૂતરું પાળવું કે તસ્વીર (છબી) રાખવી.

(૮૫) રસુલુલ્લાહે (સં ૨૦ સં ૨૦) ફરમાવ્યું કે જે ઘરમાં કૂતરું કે તરવીર હોય છે. તેમાં ફરિસ્તા આવતા નથી ફાયદો એટલે રહમતના ફરિસ્તા આવતા નથી. બચ્ચાંઓનાં રમકડાં જે છબીવાળાં હોય તે પણ મના છે.

લાચારી વગર ઉંધા પડી ઉંધવું.

(૮૬) એક શખ્સ ઉંધો સૂતો હતો તેની પાસેથી રસુલુલ્લાહ (સં ૨૦ સં ૨૦) ગયા. આપે પોતાના પગ વડે તેને ઇશારો કરી ફરમાવ્યું કે એવી રીતે ઉંધવાને ખુદા તઆલા પસંદ કરતો નથી. કંઈક તડકો અને છાંયડો પણ હોય એવી જગાએ ઉંધવા કે બેસવા વિષે.

(૮૭) રસુલુલ્લાહે (સં ૨૦ સં ૨૦) એવી રીતે બેસવા મના ફરમાવ્યું છે કે કંઈક છાંય અને કંઈક તડકો હોય.

અપશુકન અને ટોટકો.

(૮૮) રસુલુલ્લાહે (સં ૨૦ સં ૨૦) ફરમાવ્યું કે અપશુકન શિક્કું છે.

(૮૯) અને રસુલુલ્લાહે (સં ૨૦ સં ૨૦) ફરમાવ્યું કે ટોટકો પણ શિક્કું છે.

દુનિયાનો લોભ નહીં કરવા વિષે.

(૯૦) રસુલુલ્લાહે (સં ૨૦ સં ૨૦) ફરમાવ્યું દુનિયાનો લોભ નહીં કરવાથી દિલને પણ ચેન રહે છે. અને બદનને પણ આરામ મળે છે.

૭. પણ જે મશરીની રૂએ અથવા તેને જોઈ પાડવા પૂછે તે આ કાયદામાં નથી ગ્રાહ્ય મોઠ

(૯૧) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે ધણી બકરીઓમાં બે ખૂની વરે છોડી મુકવામાં આવે કે જે ખૂબ ચીરી ફાડી ખાય પણ તેમનાથીએ એટલી બરબાદી (તુકસાન) નથી કે જે માણસના દીનને પૈસાના લોભે અને નામનાની ઇચ્છાને લીધે થાય છે.

મોતને યાદ રાખવું અને ધણા હહાડાને માટે બદોખસ્તનો વિચાર ન કરવો અને નેક કામને માટે વખતને ગનીમત સમજવા વિષે.

(૯૨) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે તે ચીજને બહુ યાદ કરતા રહો જે બધી લગજો (મળ) ને કાપી નાંખશે. એટલે મોતને

(૯૩) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું જ્યારે સવારનો વખત તમારી ઉપર આવે તો સાંજને માટે કંઈ વિચાર કરો નહીં અને જ્યારે રાતનો વખત તમારી ઉપર આવે તો સવાર માટે વિચાર કર્યા કરો. નહીં. અને બીમારી આવતા પહેલાં આપણી તંદુરસ્તીથી કંઈ ફાયદો ઉઠાવો. અને મરતા પહેલાં આપણી જીંદગીથી કંઈ ફાયદો ઉઠાવો. ફાયદો મતલબ કે તંદુરસ્તી અને જીંદગીને ગનીમત સમજો. અને નેક કામમાં તેને વાપરો. નહીં તો બીમારી અને મોતમાં ફરી કંઈ થઈ શકશે નહીં.

બસા અને મુસીબતમાં સખર કરવો.

(૯૪) રસુલુલ્લાહે (સં અં અં) ફરમાવ્યું કે મુસલમાનને જે દુઃખ મુસીબા બીમારી દિલગીરી થાય છે એટલા સુધી કે કંઈ ફિકરમાં થોડીએ પરેશાની થાય છે. એ બધામાં અલ્લાહ તઆલા તેના ગુના માફ કરે છે.

બીમારની ખબર લેવી.

(૯૫) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે એક મુસલમાન બીજા મુસલમાનની બીમાર પુરતી (મોદાને જેવા જવું) સવારના વખતે કરે

તો સાંજ સુધી સિ-તેર હજાર ફરિસ્તા તેને માટે દોઆ કરે છે. અને જે સાંજે કરે તો સવાર સુધી સિ-તેર હજાર ફરિસ્તા દોઆ કરે છે.

મુરદાને નહવડાવવું અને કફન આપવું તથા ધરવાળાને તસલ્લી (ધીરજ) આપવા વિષે.

(૯૬) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે માણસ મુરદાને ગુસલ આપે (નહવડાવે) તો ગુનાઓથી એવો પાક થઈ જાય છે કે જાણે માને પેટે હમણું પેદા થો. હોય. અને જે કોઈ મુરદાને કફન પહેરાવે અલ્લાહ તઆલા તેને જન્નતનો જેડો (જૂઝાડની જેડ પોશાક) પહેરાવશે. અને જે કોઈ ગમઝદાહ (બહુ દિલગીર) ને તસલ્લી (ધીરજ) આપે અલ્લાહ તઆલા તેને પરહેઝગારીનો પોશાક પહેરાવશે. અને તેની રૂહ (આત્મા) પર રહમત મોકલશે. અને જે માણસ દુઃખના લાજને (દુખીને) ધીરજ આપે અલ્લાહ તઆલા તેને જન્નતના પોશાકમાંથી એવી બે પોશાકો પહેરાવશે કે જેની કીમતની બરાબરી આખી દુનિયાની દોલત પણ કરી શકે નહીં.

ખૂમો પાડી અને વિલાપ કરીને રડવા વિષે.

(૯૭) રસુલુલ્લાહે (સં અં સં) વિશ્વાસ કરીને રડનારી ઓરત પર અને જે સાંભળવામાં શમેલ થાય તે ઉપર લાનત ફરમાવી છે. ફાયદો બીજીએ ખુદાને વારસે એને મૂકી દો.

* તસલ્લી અને દિલાસા (તાઝ્યત) ની મુદત ત્રણ દિવસ છે તે પછી મકરૂફ છે. પણ દુરને માણસ ખબર પડેથી દિલાસા પત્ર મોકલે કે આવે તો કરી અડચણ નથી. પણ ગામવાળા ગામવાળા ગમઝદહને નવી રૈયનીવાળાઓની જેમ ૧૫-૨૦ દિવસે જલસો કરી દિલાસો આપવા જાય છે અથવા દિલાસા પત્ર લખે છે તે હાશ છે. કારણ કે એમાં કાફિરની મોરાળબદલ થાય છે તથા દિલગીરીવાળા માણસોને નવે સચ્ચી ગમમાં નાખે છે અને પોતાની જાલત પ્રગટ કરે છે. ગુાં મોા

યતીમ (આપ વગરનાં બચ્ચાં) નો માલ
ખાવા વિષે.

(૯૮) રસુલુલ્લાહે (સં ૨૦ સં) ફરમાવ્યું કે કેયામતમાં કેટલાક માણસ કબરમાંથી એવી રીતે ઉઠશે કે તેમના મોઢામાંથી આગના ભડકે બહકા નીકળતા હશે. કોઈએ આપને પૂછ્યું. ઓ રસુલુલ્લાહ (સં ૨૦ સં) તે કાણુ હશે ? આપે ફરમાવ્યું તમને ખબર નથી ? અહાહ તઆલાએ કુરઆનમાં ફરમાવ્યું છે કે જે લોકો યતીમનો માલ નાહક ખાય છે તે લોકો પોતાના પેટમાં અંગાર ભરી રહ્યા છે, ફાયદો નાહકની મતલબ એ છે કે તે માલ ખાવાનો કે તેમાંથી લેવાનો શરેઅ મુજબ તેઓને કંઈ હક પહોંચતો નથી. બીબીએ ડરતી રહો, હિંદુસ્તાનમાં એવો ખોટો રિવાજ છે કે જ્યાં કોઈ ખાવિંદ નાનાં નાનાં બચ્ચાં મૂકી મરી ગયો કે બધા માલપર બેવાઓ (વિધવાઓ) કબજો કરી લે છે. પછી તેમાંથીજ મહેમાનોનું ખરચ મસજીદોનું તેલ મુસલ્લીઓનું ખાવાનું બધુંજ કરે છે. જો કે તેમાં તે યતીમોનો હક છે અને બધું ખરચ ભાગમાં સમજે છે. એવીજ રીતે હંમેશના ખરચમાં પણ થાય છે. અને ફરી તે બચ્ચાંની શાદી વગેરેમાં જેવી રીતે પોતાની મરજીમાં આવે છે તેમ ખરચે છે. શરેઅથી જાણે કંઈ મતલબજ નથી. એવી રીતે ભાગીયા માલને ખરચવો ખોટો ગુનો છે. + તેમનો ભાગ જુદો મૂકી દો અને તેમાંથી ખાસ તેમનુંજ ખરચ જે બહુ જરૂરનું હોય તે કરો. અને મહેમાનદારી કે ખેરખેરાત કરવી હોય તો પોતાના ખાસ ભાગમાંથી કરો ને પણ જો

+ જેવી રીતે એ ખરચનું મેટો ગુનો છે તેવીજ રીતે તે ખરચવારી કંઈ કાર જમણવાર કરે તેમાં ખાવા જવું હરામ છે. આ મસલો ખાસ સુતકીએ મટિ નથી પણ દરેક મુસલમાન મટિ છે. જે બીબી કોઈ ખરચમાં પોતાના હિસ્સાથી ખરચે તેને જરૂર છે કે લોકો આગળ બયાન કરે કે આ ખરચ યતીમોના માલથી નથી કે તેણીના વિષે બદ ગુમાની નહીં થાય તથા લોકો ગુનામાં જવાની નૈયતથી બચે, ગ્રા. મો.

શરેઅથી ઉલટું ન હોય તો. નહીં તો પોતાના માલમાંથી પણ તેમ કરવું દુસ્ત નથી. ખૂબ યાદ રાખો નહીં તો મરવાની સાથેજ આંખો ઉધડી જશે.

કેયામતના દિવસનો હિસાબ કિતાબ.

(૯૯) રસુલુલ્લાહે (સં ૨૦ સં) ફરમાવ્યું કે કેયામતને દિવસે કોઈ માણસ પોતાની જગાએથી હઠવા પ.મશે નહીં, જ્યાં સુધી કે તેને ચાર બાબત પૂછવામાં આવશે નહીં. એક તો એ કે ઉમર કંઈ ચીજમાં પૂરી કરો. બીજી એકે જે મસઅલા જાણ્યા તે ઉપર શો અમલ કર્યો. ત્રીજી માલ ક્યાંથી કમાયો અને ક્યાં ખરચ્યો. ચોથી પોતાની જાતને (બદનને) કંઈ બાબતમાં ખૂટાડી. મતલબ કે બધાં કામો શરેઅ મુજબ ક્યાં હતાં કે મરજી મુજબ (મનની મરજી મુજબ.)

(૧૦૦) અને રસુલુલ્લાહે (સં ૨૦ સં) ફરમાવ્યું કે કેયામતમાં બધા હકો અદા કરવા પડશે એટલા સુધી કે શીગડાં-વાળી બકરીને ખાતર બદલો લેવામાં આવશે. ફાયદો જો તેણે નાહક શીગડું માર્યું હશે તો તેનાથી બદલો વાળવામાં આવશે.

બેહરત દોઝખનું યાદ રાખવું.

(૧૦૧) રસુલુલ્લાહે (સં ૨૦ સં) ખુત-બામાં ફરમાવ્યું કે બે ચીજો બહુ મોટી છે. તેને બુલવી નહીં એટલે જન્મત અને દોઝખ. પછી એ ફરમાવી આપ બહુ રડ્યા એટલા સુધી કે આંસુઓથી આપની રીશ (ડાઢી) મુખારક બીજી ગઇ. પછી ફરમાવ્યું કે કસમ છે તે પાક જાતની કે જેના કબજામાં મરો પ્રાણ છે. આખેરતની વાતો જે કંઈ કે હું જાણું છું જો તમોને તે માલમ પડી જાય તો જંગલોમાં નાશી જઇ પોતાના માથાઓમાં ધૂળ (ખાક) નાંખતા ફરો. ફાયદો બીબીએ આ ૧૦૧ હદીસો છે અને કેટલીક જગાએ બીજી પણ હદીસો આ કિતાબમાં આવેલી છે. હમારા હજરત પેગમ્બરે (સં ૨૦ સં) ફરમાવ્યું છે કે જે કોઈ સાલીસ હદીસો યાદ કરી

મારી ઉમ્મતને પહોંચાડે તો તે કેયામતને દહાડે આલિભો સાથે ઉઠશે. તો હિંમત કરી આ હદીસો યીજીએને પણ સંભળાવતી રહે. ઈન્શાઅલ્લાહ તઆલા તમે પણ કેયામતમાં આલિભોની સાથે ઉઠશો. કેટલી બધી નેઅમત કેવી સહેલાઈથી મળે છે.

કેયામતની થાડીક હુકીકત અને તેની નિશાનીઓનું વર્ણન.

કેયામતની નાની નિશાનીઓ રસૂલુલ્લાહ (સં અં સં) ની ફરમાવેલી હદીસમાં આ આવેલી છે.

લોકો ખુદાઇ માલને પોતાની મિલકત સમજવા લાગશે.* અકાતને દંડની પેઠે ભારે સમજશે. અમાનતને પોતાનો માલ સમજે. મરદ યીખીની તાબેદારી કરે, અને માતા હુકમને માને નહીં. બાપને પરાયો સમજે અને દોસ્તને પોતાનો સમજે. દીનનો ઇલિમ દુનિયા કમાવવા માટે હાસીલ કરે. સરદારી અને હુકુમત એવાં મળે જે બધામાં નકામો હોય એટલે બદનત લોભી અને અવિવેકી હોય. અને જે જે કામને લાયક ન હોય તે તેને સોંપવામાં આવે. લોકો જીલમીઓની ઇજ્જત કરે મોટાઇ આપે અને ખાતર કરે એવા ડરથી કે એ અમને ઇજ્જત પહોંચાડે નહીં. શરાય (દાર) ખુદલે ચોક પીવામાં આવવા લાગે. નાચનારી અને ગાનારી એરતોનો રિવાજ થઇ જાય. અને દેલક, સારંગી, તબલા અને

એવી યીજી ધણે લાગે થઇ જાય. પાછલા લોકો ઉમ્મતના પહેલાંના યુઝગોને ભણું ભુડું કહેવા લાગે. રસૂલુલ્લાહ (સં અં સં) ફરમાવે છે કે એવા વખતોમાં એવા એવા અજબોની વાટ જોતા રહો કે લાલ આંધી (વટીળીયું) આવે અને કેટલાક લોકો જમીનમાં ધસી જાય અને આકાશમાંથી પથરાનો વરસાદ વરસે અને સુરતો (મોદાંતું રૂપ ઘાટ) બદલાઇ જાય. એટલે માણસ મટીને સુવર (ભુંડ) કૂતરા જેવા થઇ જાય. અને ધણી એક આફ્રો અવરનવર જલદી જલદી આવવા લાગે જેમ ધણું દાણું એક દોરામાં પરોવી રાખ્યાં હોય અને તે દોરો તૂટી જાય અને તેથી બધા દાણા તળે ઉપરથી ઓટફટ ખરી પડવા માંડે. એ નિશાનીયો પણ આવી છે કે દીનનો ઇલિમ એછો થઇ જવા માંડે. અને જૂઠું બેલવાને હુત્તર સમજવા લાગે. અમાનતનો ખ્યાલ લોકોના દિલોમાંથી જતો રહે. શરમ હયા જતી રહે. અને બધી બાબુએ કાફિરોનું જોર થઇ જાય. અને જૂઠું જૂઠું તરીકા નીકળવા લાગે. જ્યારે એ બધી નિશાનીયો થઇ રહે તો બધે નસારા (ખિસ્તીઓ) ની રાજ્યસત્તા ષઇ જાય. અને તેજ જમાનામાં શામ (સીરયા) ના મુલકમાં એક અણુ સુફ્યાનની ઓલાદમાંથી એવો પેદા થાય. જે ધણું સૈયદોનાં ખૂત કરે. અને શામ તથા મિસરમાં તેની હુકુમત ચાલવા માંડે. તેજ વખતમાં રમના મુસલમાન બાદશાહના નસારાની એક જમાત સાથે લડાઇ થાય અને નસારાના એક ટોળાની જેઠે સલાહ થઇ જાય. દુશ્મનેની ટોળી કાન્સટન્ટીનોપલ ઉપર ચઢાઇ કરી તે રાજધાનીનું શહેર જતી પોતાનો અમલ શરૂ કરે. અને રમનો બાદશાહ પોતાનો મુલક છોડી શામના મુલકમાં જતો રહે. અને નસારાની જે ટોળી જેઠે સલાહ અને મેલ થયો હતો તે ટોળાને પોતાની સાથે મેળવી તે દુશ્મનના ટોળા સાથે ભારે લડાઇ થઇ મુસલમાનોની જીત થશે. અને એક દિવસે એકાએક જે નસારાઓ મળેલા છે તેમાંનો એક માણસ એક મુસલમાનની સાથે

* વકફનો માલ પણ બોદાઇ માલ છે એનાથી સારી રીતે બચવું જોઇએ. ધણા લોકો અને ખાસ કરીને સજ્જાદ તથા ગાદી નશીનો એને પોતાનો માલ સમજે છે, અને તેને પોતાની મોજ મોજમાં હડાવે છે. શી બાબત માટે વકફ થયું છે ક્યાં ખરચવું જોઇએ તેનું તેઓને જરાએ ખાન નથી, ઇલમની તરફી માટે લોકો ચંદો ફાળો કરવાની કેશીય કરે છે પણ શંદેર, સુરત અને નવસારીના ગાદી નશીનો મોતવલ્લીઓ પોતાના કબજાના વકફથી ખરચે તો ધણું કામ થઈ શકે છે. આ. મો.

કહેશે કે અમારા સલીબ (ક્રોસ) ની પરકતથી ફોટો થઇ અને મુસલમાન તેના જવાબમાં કહેશે નહીં, અમારા ઇસ્લામની પરકતથી ફોટો થઇ. એમાં વાત વધી જશે એટલે સુધી કે છેવટે બંને પોતપોતાની કેમના માણસોને બોલાવી બેસા કરશે અને નસારા તથા મુસલમાનોમાં ભારે લડાઇ જાશે અને તેમાં ઇસ્લામીઓનો બાદશાહ શહીદ થઇ જશે અને આ નસારાઓ દુશ્મન નસારાની જમાત જેડે સલાહ કરી લેશે અને બાકી રહેલા મુસલમાનો મદીને શરીફ જતા રહેશે અને ખંબરની પાસે સુધી નસારાઓનો અમલ થઇ જશે. તે વખતે મુસલમાનોને ફિકર પડશે કે ઇમામ મેહદી અલૈ હિસ્સલામની તજવીજ કરવી જોઇએ કે નેથી કરી આ મુસ્લીમોમાંથી છૂટકો થાય, તે વખતે હજરત મેહદી (અ. સ.) મદીના મુનવ્વરામાં હશે અને એવા ડરથી કે કંઈ હકુમતને લીધે મને વળગશે માટે મદીના મુનવ્વરાથી મક્કા મોઅઝઝમાહમાં ચાલ્યા જશે. અને એ જમાનાના વલી અને જે અબ્દાલનો દરજ્જો રાખતા હશે તે બધા હજરત ઇમામની તજવીજમાં હશે. અને કેટલાક લોક જૂઠા ઢાવા કરશે કે અમે ઇમામ મેહદી છીએ. મતલબ કે હજરત ઇમામ ખાનએ કચ્ચાહનો તવાફ કરતા હશે, અને હજરે અસવદ અને મુકામે ઇબ્રાહીમની વચમાં હશે, કે કેટલાક નેક લોકો તેમને ઓળખી જશે અને જોરાવરી તેમને ઘેરી કરીને તેમને હાકિમ બનાવવાની બેચત કરશે. અને તેજ બેચત વખતે એક આકાશવાણી થશે કે જેને ત્યાં હાજર હશે તેઓ સાંભળશે તે વાણીઆ કે અલ્લાહ તઆલાના ખલીફા એટલે હાકિમ બનાવેલા ઇમામ મેહદી આ છે. અને હજરત ઇમામના જાહેર થવાથી મોટી નિશાનીયો કેયામતની શરૂ થાય છે. મતલબકે જ્યારે આપની બેચતની વાત શરૂ થશે તો જે ફોળે મુસલમાનોની મદીના મુનવ્વરહમાં હશે તે મક્કા મોઅઝઝમાહમાં આવતી રહેશે. અને શામ ધરાક અને યમનના અવલિયા અને અબ્દાલ બધા આપની

સેવામાં આવી હાજર થશે. બીજી પણ અરબની ધણી ફોળે એકઠી થઇ જશે. જ્યારે એ ખંબર મુસલમાનોમાં મશહૂર થશે ત્યારે એક માણસ પુરાસાનથી હજરત ઇમામ (અ. સ.) ની મદદ માટે એક મોટી ફોળ લઇ નીકળશે જેના લશ્કરની આગળ ચાલનાર સરદારનું નામ મનસૂર હશે, રસ્તે આવતાં ધણાં એક બદદોનો (ધર્મ વિધે) ની સફાઇ કરતો આવશે. અને જે માણસનું વર્ણન ઉપર આવ્યું છે કે અણુ સુફ્યાનની ઓલાદમાં હશે, જે સૈયદોનો દુશ્મન હશે, જે કે હજરત ઇમામ (૨૦ અ. સ.) પણ સૈયદ હશે. માટે તે માણસ હજરત ઇમામ (૨૦ અ. સ.) સામે લડવા માટે એક ફોળ મોકલશે. જ્યારે એ ફોળ મક્કા મદીનાના જંગલમાં પહોંચશે. અને એક પહાડની તળેટીમાં ઉતરશે ત્યાં બધી ફોળ જમીનમાં દટાઇ જશે. ફક્ત એ માણસજ બચવા પામશે. જેમાંનો એક તો હજરત ઇમામ (૨૦ અ. સ.) ને ખંબર આપવા આવશે. અને બીજો તે સુફ્યાનીને ખંબર આપવા જશે. અને નસારાઓ બધી તરફથી ફોળ એકઠી કરશે અને મુસલમાનો જોડે લડવાની તૈયારી કરશે. તે લશ્કરમાં તે દિવસે એશી ઝણ હશે એટલે કુળ નવ લાખ સાઠ હજાર માણસ હશે. હજરત ઇમામ મકકેથી મદીને ફોળ લઇ જશે. ત્યાં રસૂલુલ્લાહ (સ. અ. સ.) ના મઝાર શરીફની જયારત કરી શામના મુલકમાં રવાના થશે. અને દમીશક સુધી પહોંચશે. એટલે બીજી તરફથી નસારાઓની ફોળ મુકાબલામાં આવી પહોંચશે. હજરત ઇમામ (૨૦ અ. સ.) ની ફોળના ત્રણ ભાગ પડી જશે. એક ભાગ નાશી જશે અને એક ભાગ શહીદ થઇ જશે અને એક ભાગ રહેશે તેમની ફોટો થશે. એ શહાદત અને ફોટોનો કિસ્સો એ થશે કે હજરત ઇમામ (૨૦ અ. સ.) નસારાઓ સાથે લડવાને લશ્કર તૈયાર કરશે. અને ધણા એક મુસલમાન લડવાને અંદર અંદર કસમ ખાશે કે ફોટો કર્યા સીવાય હંકશું નહીં. છેવટે બધા માણસો શહીદ થઇ જશે. ફક્ત થોડાક માણસો

અચવા પામશે જેમને લઈ હજરત ઇમામ (૨૦ અં) પોતાના લશ્કરમાં પાછા આવતા રહેશે. બીજો દિવસે પણ આગલા દિવસ મુજબજ થશે. એટલે કસમ ખાધને જશે અને થોડા બચીને આવશે. ત્રીજો દિવસે પણ એમજ થશે. ઊંચટે ચોથે દિવસે એ થોડા માણસો મુકાબલો કરશે. અલ્લાહ તઆલા ફતેહ આપશે. પછી કાફિરોના મગજમાં હકુમતની તાકાત રહેશે નહીં. હવે હજરત ઇમામ (૨૦ અં) મુલકનો અંદોખસ્ત કરવો શરૂ કરશે. અને બધી તરફ ફેજા રવાના કરશે અને પોતે એ બધા કામોથી પરવારી કાન્સ્ટન્ટીનોપલ ફતેહ કરવા જશે. જ્યારે રમના દરિયા કિનારા ઉપર પહોંચશે ત્યારે ખુબ ઇસ્લાકના ૭૦ હજાર માણસોને ખોટામાં ખેસારી તે શહેરને જીતવાની તજવીજ કરશે. જ્યારે એ લોકો શહેરના કોટ આગળ પહોંચશે, અલ્લાહો અકબર, અલ્લાહો અકબર જેવો પુકારશે એ નામની બરકતથી શહેર પનાહ (કોટ) ની સામેની દિવાલ ભાંગી પડી જશે. અને મુસલમાનો હુમલો કરી શહેરમાં દાખલ થશે. અને કાફિરોને કતલ કરશે. અને સારી પેઠે કાયદા અને ઇન્સાફથી મુલકનો અંદોખસ્ત કરશે. હજરત ઇમામ (૨૦ અં)થી બેઅત થઈ હતી ત્યારથી તે આજ સુધી છ કે સાત વર્ષની મુદત થશે. હજરત ઇમામ (૨૦ અં) અહીંયાં અંદોખસ્તમાં લાગેલા હશે કે એવામાં એક જૂઠી ખબર ઉડશે કે અહીં શું બેકા છે ત્યાં શામમાં દબંગલ આવી ગયો અને તમારા ખાનદાનમાં ઝલ્લા ફિસાદ ચલાવી રહ્યા છે. એ ખબર ઉપરથી હજરત ઇમામ (૨૦ અં) શામ તરફ સફર કરશે અને ખરૂં ખોટું જાણવા માટે પાંચ કે નવ સવારોને આગળ મોકલશે. તેમાંથી એક જણ આવી ખબર આપશે કે એ ખબર તદ્દન ખોટી છે. હજુ દબંગલ નીકળ્યો નથી જેથી હજરત ઇમામ (૨૦ અં) ને નિરાંત થઈ જશે. અને પછી સફર જલદી કરશે નહીં નિરાંતે અંદરના મુલકોનો અંદોખસ્ત જેતાં જેતાં શામમાં પહોંચશે. અહીંયાં થોડાજ દિવસ થશે

એટલામાં દબંગલ પણ નીકળી પડશે. અને દબંગલ ચલુદીઓની જાતમાંનો હશે. પહેલા તે શામ અને ઇરાકની અંદરથી નીકળશે અને નખુવતનો દાવો કરશે. પછી ઈસ્પહાનમાં પહોંચશે. ત્યાંના ૭૦ હજાર ચલુદીઓ તેની સાથે થશે, અને ખુદાઇનો દાવો શરૂ કરશે. એવી રીતે ઘણાં મુલકોમાં થઈ યમનની હદ આગળ આવી પહોંચશે અને દરેક જગાએથી ઘણાં એક બદદીન લોકો સાથે થશે. એટલે સુધી કે મક્કા મોઅઝઝમહની પાસે આવી થોભશે પણ ફરિસ્તાઓની સંભાળને લીધે શહેરની અંદર જવા પામશે નહીં. પછી ત્યાંથી મદીનાનો ઇરાદો કરશે પણ ત્યાંએ ફરિસ્તાઓનો પહેરો હોવાને લીધે અંદર જવા પામશે નહીં. પણ મદીનામાં ત્રણ વાર ધરતીકંપ થશે અને જેટલા દીનમાં આજસુ અને કમજોર હશે તે બધા ધરતીકંપથી શહેર બહાર નીકળી જશે અને દબંગલની જાગમાં ફસાઈ જશે. તે વખતે મદીનામાં કોઈ ખુઝગ હશે. તે દબંગલથી ખુબ વાદવિવાદ ચલાવશે દબંગલ ગુસ્સે થઈ તેમને કતલ કરી નાંખશે અને પછી જીવતા કરી પાછો પૂછશે કે કેમ હવે મારું ખુદા હોતું માનો છો કે નહીં ? તેઓ ફરમાવશે કે હવે તો ઉલટી પાકી ખાત્રી થઈ ગઈ કે તું દબંગલજ છે. પછી તે તેમને મારવા ઇચ્છશે પણ તેમની ઉપર કોઈ ચીજ અસર કરશે નહીં. ત્યાંથી દબંગલ શામના મુલકમાં રવાના થશે. જ્યારે દમીરકની આગળ પહોંચશે કે જ્યાં હજરત ઇમામ (૨૦ અં) પહેલાંથી આવી પહોંચ્યા હશે અને લગાઇની તૈયારીના કામમાં હશે કે એટલામાં અસરનો વખત થશે અને મોઅઝઝન અજાન કહેશે અને લોકો નમા અની તૈયારીમાં હશે કે અચાનક હજરત ઇમામ (અં સં) બે ફરિસ્તાઓના ખાંધા ઉપર હાથ મૂકી આસમાન ઉપરથી નીચે ઉતરતા જોવામાં આવશે. અને જોમેઅ મસજીદના મશરિક (પૂર્વ) તરફના મિનારા ઉપર આવીને થોભશે અને ત્યાંથી નીસરણી મૂકી નીચે તશરીફ લાવશે. હજરત ઇમામ (૨૦ અં) બધું લગાઇ સામન

તેમને સોંપવા કરશે પણ તેઓ ફરમાવશે કે લડાઇનો બંદોબસ્ત આપજ રાખો, હું ખાસ કરી દબાવવાને કતલ કરવા આવ્યો છું. મતલબ કે જ્યારે રાત વીતીને સવાર થશે તો હજરત ઇમામ (૨૦ અં) લશ્કરને ગોઠવી તૈયાર થશે. અને હજરત ઇસા (અં સં) એક ઘોડો અને બાળો મંગાવી સવાર થઇ તૈયાર થશે અને દબાવવાની તરફ આગળ વધવા માંડશે. અને મુસલમાન લોકો દબાવવાના લશ્કર ઉપર ચઢાઇ કરશે અને બહુ ભારે લડાઇ થશે તે વખતે હજરત ઇસા (અં સં) ના શ્વાસમાં એવી અસર હશે કે જ્યાં સુધી નજર પહોંચે છે ત્યાં સુધી શ્વાસ પણ પહોંચશે અને જે કાફિરને શ્વાસની હવા લગાડશે તે તુરત હલાક (નાસ) થઇ જશે. દબાવવા હજરત ઇસા (અં સં) ને જોઇ નાસવા માંડશે. હજરત ઇસા (અં સં) તેનો કેડો લેશે એટલે સુધી કે બાપે તુદ નામની એક જગ્યા છે ત્યાં પહોંચતા ભાલા વડે તેનું કામ તમામ કરી નાંખશે એટલે કતલ કરી નાંખશે. અને મુસલમાનો દબાવવાના લશ્કરને કતલ કરવાં માંડશે. પછી હજરત ઇસા (અં સં) શહેરે શહેર ફરીને કે જેને જેને દબાવવા લેતા જતા બધાને ધીરજ આપશે અને ખુદા તઆલાના ફજલો કરમથી કોઇ કાફર રહેશે નહીં. પછી હજરત ઇમામ (૨૦ અં) નું મરણ થશે. અને બધો બંદોબસ્ત હજરત ઇસા (અં સં) ના હાથમાં આવશે. પછી ચાલુજ માલુજ નીકળશે કે જેમનું રહેઠાણ ઉત્તર ભણી વસ્તી પૂરી ચાલ તેથી પણ આગળ સાત દીપથીએ બહાર છે. અને ત્યાંનો સમુદ્ર વધારે દંડીને લીધે એવો જમી ગયેલો છે કે તેમાં વહાણુ પણ ચાલી શકતાં નથી. હજરત ઇસા (અં સં) મુસલમાનોને ખુદા પાકના હુકમ મુજબ કોહિતૂર પર લઇ જશે. અને ચાલુજ માલુજ ધણો ઉધમાત કરશે. છેવટે અલ્લાહ તઆલા તેમને હલાક કરશે અને ઇસા (અં સં) પહાડપરથી ઉતરી આવશે. ચાળીસ વરસ બાદ હજરત ઇસા (અં સં) વફાત

પામશે, અને અમારા પેગમબર (સં અં સં) ના રોજમાં દફન થશે. અને આપની ગાદી ઉપર એક યમનોત્તર માલુસ કે જેમનું નામ જહાન છે અને કહાનનાં ખાનદાનના હશે, તે એસાં અને તેઓ બહુ દીનદારી અને ઇન્સાફથી હકુમ ચલાવશે. તેમની પછી આગળ પાછળ બીજા ધણાંએક બાદશાહો થશે. પછી ધીમે ધીમે ને વાતો એટલી થતી જશે. અને ખોટી વાતો વધી જશે. તે વખતે આસમાન પર એક ધુમાડા જે છવાઇ જશે અને જમીન ઉપર વરસવા માંડે જેથી મુસલમાનોને ઝુકામ (સલેઅમ) અ કાફિરોને ખેડોશી (ખેલાની) થઇ જશે. ચાળી દહાડા પછી આસમાન સાફ થઇ જશે અને : સમયે બકરાઇદનો મહીનો હશે. દશમી તારી પછી એકએક એક રાત એવી લાંબી થશે મુસાફરોના મન બહારાઇ જશે અને બાળાં જાંઘી જાંઘીને અકળાઇ જશે અને પશુનું જંગલમાં જવા બરાડશે. પણ કોઇ રીતે સવ થશે નહીં. એટલે સુધી કે તમામ માણસો અને બહારાઇથી અકળાઇ જશે. જ્યારે ત્રણ રાત્રેટલી તે રાત થઇ જશે ત્યારે સવાર ૬ સરજ ઉગશે તે પણ થોડીજ રોશનીવાળો જે રીતે ગ્રહણ હોય છે અને થાય છે તેમ. અ તે મગરેય (પશ્ચિમ) તરફથી ઉગશે. તે વખતે કોઇનાં ઇમાન કે તોબાહ કમલ રાખવામાં આવ્યાં નહીં. જ્યારે સરજ એટલો ઉંચે આવશે કે બપો કરતાં પહેલાં હોય છે. તો ફરી ખુદા તઆલા હુકમથી મગરેય તરફજ પાછો વળશે અ રિવાજ મુજબ આથમશે. પછી હમેશાં પોતા જૂના રિવાજ મુજબ રોશન અને ભપકાદ નીકળતો રહેશે. પછી થોડાજ દહાડામાં જે મસ્જા પાસે સફા નામનો પહાડ છે તે ધર્મીકંપ થઇ જશે. અને ત્યાંથી એક નવાઈ જેવું જનન અન્ય જેવી શિક્કગવાલું નીકળશે. અને લોકો વાતો કરશે. અને ધણી ઝડપથી બધે ફરી વળાં અને ઇમાનવાળાઓની પેશાનીપર હજરત મુ (અં સં) ના અસાથી તુરાની લીટી ખેંચ

જેથી તેનું આખું મોઢું રોશન થઇ જશે અને બેઠમોનો નાક કે ગરદન ઉપર હજરત સુલેમાન (અ. સં.) ની અંગુલી વડે કાળી છાપ મારશે જેથી તેનું આખું મોઢું મેલું થઇ જશે. અને એ કામ કરી તે ગાયબ (અદ્રશ્ય) થઇ જશે. પછી દક્ષિણ તરફથી એક હવા પુશી ઉપગનવારી પુકારે જેથી બધા ઇમાનવાળાઓની બગલમાં કંઇ નીકળી આવશે. જેથી તેઓ મરી જશે. જ્યારે બધા મુસલમાનો મરી જશે ત્યારે કાફિર હમ્મશીઓનું આખી દુનિયામાં રાજ થઇ જશે. અને તેઓ ખાનએ કમ્પાને તોડી નાંખશે. અને હજ બંધ થઇ જશે અને કુરઆને શરીફ દીલોમાંથી અને કાગળોમાંથી ઉડી જશે અને ખુદાનો ખોદ તથા શરમ સર્વ ઉડી જશે અને કોઇ અલ્લાહ અલ્લાહ કહેનાર રહેશે નહીં. તે વખતે શામના મુલકમાં બહુ સોંધું થઇ જશે. લોકો ઉટોપર અને સ્વારીઓપર તથા પેદલ ચાલ્યા જઇ ત્યાં ઉતરી પડશે. અને જેઓ રહી જશે તેઓને એક આગ પેદા થઇ જશે તે હાંકીને શામમાં પહોંચાડી દેશે, એમાં એ બેદ છે કે કેયામતને દહાડે બધી મખલૂક ત્યાં એકઠી થશે. પછી તે આગ ગાયબ થઇ જશે. અને તે વખતે દુનિયાની બહુ રહિ થશે ત્રણ ચાર વરસ એવીજ હાલત રહેશે કે એકએક મોહરમની દસમી તારીખને શુકરવારે સવારમાં બધા લોકો પોત પોતાના કામમાં હશે કે સૂર પુકારે. પ્રથમ હલકો હલકો અવાજ થશે પછી તે એટલો અવાજ વધતો જશે કે જેની બીકથી બધાંજ મરી જશે. જમીન આસમાન ફાટી જઇ દુનિયા ફના થઇ જશે. અને જ્યારે સૂરજ મગરેબ તરફથી નીકળ્યો હતો ત્યારથી કે આજ સુધીનો સમય ૧૨૦ વરસનો થશે. હવે અહીંથી કેયામતનો દિવસ શરૂ થશે.

ખાસ કેયામતના દિવસનું વર્ણન.

જ્યારે સૂર પુકવાથી તમામ દુનિયા ફના થઇ જશે તે ૪૦ વરસ સુધી એવી સુનસાન હાલતમાં રહેશે. પછી ખુદાએ તઆલાના હુકમથી

બીજી વાર પુકવામાં આવશે અને ફરી જમીન આસમાન તેવીજ રીતે કાયમ થઇ જશે. અને મુરદાંઓ કબરમાંથી જીવતાં થઇ કબરોમાંથી નીકળી પડશે. અને કેયામતના મેદાનમાં એકઠા કરવામાં આવશે. અને સૂરજ ઘણો પાસે આવી જશે. જેની ગરમીથી લોકોનાં બેળાં ખદખદીને પાકી જશે. અને ગુનાના પ્રમાણમાં પરસેવો વધારે નીકળતો જશે. અને લોકો તે મેદાનમાં ભૂખ્યા તરસ્યા ઊભા ઊભા ગભરાઇ જશે. જે લોકો નેક હશે તેમને માટે આ જમીનની માટી મેદા જેવી કરી નાંખવામાં આવશે તેને ખાઇ ભૂખ મટાડશે. અને તરસ યુગવવા હોઝે કોસર પર જશે. પછી જ્યારે કેયામતના મેદાનમાં ઊભા ઊભા ગભરાઇ ઉઠશે તે વખતે બધા મળી હજરત આદમ (અ. સં.) ની પાસે પછી બીજા નખીયો પાસે એવી વાતની સિફારશ કરાવવા જશે કે અમારો હિસાબ કિતાબ અને કંઇ ફેસલો જલદી થઇ જાય. બધા પેગમ્બર કંઇ કંઇ બહાનું કાઢશે. અને સિફારશનો વાયદો કરશે નહીં. બધા પછી અમારા પેગમ્બર (સં. અ. સં.) ની ખિદમતમાં હાજર થઇ ઉપર સુબખની દરખાસ્ત કરશે. આપ હકતઆલાના હુકમથી કબુલ કરી મકામે મહમૂદમાં (કે જે એક જગાનું નામ છે) તશ્વીફ લઇ જઇ શફાઅત કરશે. હકતઆલાનો હુકમ થશે કે અમે સિફારશ કબુલ કરી. હવે અમે જમીનપર તબલ્લી ફરમાવી હિસાબ કિતાબ કરી દઇએ છીએ. પહેલાં આસમાનમાંથી ફરિશ્તાઓ મોટા પ્રમાણમાં ઊતરવા શરૂ થશે અને તમામ માણસોને ચારે તરફથી ઘેરી લેશે. પછી હકતઆલાનો અરશ ઊતરશે તે ઉપર હકતઆલાની તબલ્લી થશે અને હિસાબ કિતાબ શરૂ થઇ જશે. અને આમાલ નામા (કરેલાં કૃત્યનાં લેખ) ઉઘાડવામાં આવશે તે ઇમાનવાળાઓના જમણાં હાથમાં અને બે ઇમાનોના ડાબા હાથમાં એની મેળે આવી પડશે. અને આમાલ (કૃત્ય) તોલવાનો કાંટો ઊભો કરવામાં

આવશે. જેથી બધાની નેકી બદી માલમ પડી જશે. અને પુલ સરાતપર ચાલવા હુકમ કરવામાં આવશે. જેની નેકીઓ તોલમાં વધારે થશે તે તે પુલથી પાર થઇ બહીષ્તમાં દાખલ થશે. અને જેના ગુના વધારે હશે અને ખુદાતઆલાએ મારી નહીં કરી હોય તે દોઝખમાં પડી જશે. અને જેની નેકીઓ અને ગુના બન્ને બરાબર હશે તેમને માટે એક મુકામ નામે આરાધ છે કે જે જન્નત અને દોઝખની વચ્ચે છે તેઓને ત્યાં રાખવામાં આવશે. પછી અમારા પેગમ્બર (સં ૨૦ સં) તથા બીબા હજરત અબીયા (અં ૨૦ સં) અને આલિમ તથા વલી, શહીદ, અને હાફિજ તથા નેક બંદાઓ ગુન્હેગારોને બખશાવવા શકાયત કરશે. તેમની શકાયત કલ્લુલ થશે. અને જેના દિલમાં જરા પણ ઇમાન હશે તેમને દોઝખમાંથી બહાર કાઢી જન્નતમાં દાખલ કરવામાં આવશે. એવીજ રીતે જે લોકો આઅરાધમાં હશે તેઓ પણ આખર જન્નતમાં દાખલ કરવામાં આવશે. હવે દોઝખમાં ફક્ત તેજ લોકો રહેશે કે જેઓ કાફિર અને મુશ્કરિક હશે અને એવા લોકોને કદી દોઝખમાંથી નીકળવું નસીબ થશે નહીં. જ્યારે બધા જન્નતી અને દોઝખી પોત પોતાને ઠેકાણે પડી જશે તે વખતે અલ્લાહ તઆલા જન્નત અને દોઝખની વચ્ચે મોતને એક મેંદાના રૂપમાં હાજર કરી બધા જન્નતી અને દોઝખીઓને દેખાડી તેને જુએહ કરાવશે. અને ફરમાવશે કે હવે જન્નતી કે દોઝખીઓને માટે મોત નથી. બધાને પોત પોતાને ઠેકાણે હંમેશને માટે રહેવું થશે. તે વખત જન્નતીની ખુશીનો અને દોઝખીઓની ગમીનો કંઈ પાર રહેશે નહીં.

બેહરતની નેઅમતો અને દોઝખના દુખોનું

વર્ણન.

રસુલુલ્લાહે (સં ૨૦ સં) ફરમાવ્યું કે અલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું છે કે મેં મારા નેક બંદાઓ માટે એવી નેઅમતો તૈયાર કરી

રાખી છે કે ન કોઇની આંખે જોઇ હોય ન કોઇના કાને સાંભળ્યું હોય અને ન તો કોઇ માણસના દિલમાં તેનો ખ્યાલ આવ્યો હોય. અને રસુલુલ્લાહે (સં ૨૦ સં) ફરમાવ્યું કે જન્નતની ઇમારતમાં એક ઇંટોને ચોટાડવા ગારો ચોખા મુશક (શુદ્ધ કસ્તુરી) નો છે. જન્નતનાં કાંકરા મોતી અને ચાકૂત છે. ત્યાંની મારી અમ્મર-રાન (કેસર) છે જે માણસ જન્નતમાં ચાલ્યો જશે તે સુખ ચેનમાં રહેશે. અને ગમ કે દિલ-ગીરી જોશે નહીં. અને હંમેશ તે ત્યાંજ રહેશે કદી મરશે નહીં. તેમનાં લૂગડાં મેલાં થશે નહીં જીવવાની મટવાની નથી. અને રસુલુલ્લાહે (સં ૨૦ સં) ફરમાવ્યું કે જન્નતમાં બે બગીચા એવા છે કે ત્યાંના વાસણુ વગેરે બધા સામાન ચાંદોનો હશે અને બે બગીચા એવા છે કે ત્યાંના વાસણુ સામાન સોનાનાં હશે. અને રસુલુલ્લાહે (સં ૨૦ સં) ફરમાવ્યું કે જન્નતમાં સો દરજ્જા ઉપર તળે છે. એક દરજ્જાથી બીજા સુધી એટલું છેડું છે જેટલું હાલ જમીન અને આસમાન વચ્ચે છે એટલે પાંસો વરસ. અને બધા દરજ્જામાં મોટો દરજ્જો ફિરદોસ છે. અને તેમાંથી જન્નતની ચાર નેહરા નીકળેલી છે. એટલે દૂધ, મધ, શરાબેતહર, અને પાણીની. અને તેથી ઉપર અરે છે. તમે જ્યારે અલ્લાહ પાક પાસે માગો ત્યારે ફિરદોસ માગ્યાં કરો, અને એમ પણ ફરમાવ્યું કે તેમાં એક એક દરજ્જે એટલો મોટો છે કે જો તમામ દુનિયાના લોકોને તેમાં બરવામાં આવે તો તે સારી પેઠે સમાઈ જાય. અને રસુલુલ્લાહે (સં ૨૦ સં) ફરમાવ્યું કે જન્નતનાં જેટલાં ઝાડ છે, બધાના થડ સોનાનાં છે. અને રસુલુલ્લાહે (સં ૨૦ સં) ફરમાવ્યું કે સૌથી પહેલાં જે લોકો જન્નતમાં દાખલ થશે તેમના ચહેરા એવા રોશન થશે કે જાણે ચંદ્રની રાતનો ચંદ્રમા. પછી જેઓ તેમની પાછળ જશે તેમના ચહેરા ચળકતા તારાઓની પેઠે હશે ત્યાં પેશાબ પાખાન્ન, કે શુક, રીંટની જરૂર પડશે નહીં.

કાંસકીઓ સોનાની હશે. અને પરસેવા મુશ્કની પેઠે ખુશખોદાર થશે. કોષ્ટએ પૂછ્યું કે ત્યારે ખાવાનું ક્યાં જશે ? ફરમાવ્યું કે એક ઓઝકાર આવશે. જેમાં મુશ્ક જેવી ખુશખો હશે. અને રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જન્નત-વાળાઓ પૈકી જે સર્વથી હલકા દરજ્જાને હશે તેને અલ્લાહ તઆલા પૂછશે કે જો તને દુનિયાના કોષ્ટ બાદશાહના મુલક બરાબર આપવામાં આવે તો તું રાજ થશે ! તે કહેશે ઓ પરવરદીગાર હું રાજ છું. એટલે હુકમ થશે કે જા તને તે પાંચ ગણું આપ્યું. તે કહેશે ઓ રખ હું રાજ થઈ ગયો. ફરી હુકમ થશે જા તને એટલું આપ્યું કે તેથી પણ દસ ગણું. અને એ સિવાય જે માટે તારી આખી સ્વાદિષ્ટ લાગશે તે તને મળશે. અને એક રિવાયતમાં છે કે દુનિયા અને તેથી ૧૦ ગણું વધારે તેને મળશે. અને રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે અલ્લાહ તઆલા જન્નતવાળાઓને પૂછશે કે તમે ખુશીમાં તો છો. તેઓ અરજ કરશે કેમ ખુશ ન હોઈએ ? આપે અમને તે ચીજ આપી છે કે જે આજ સુધી કોષ્ટ મખલૂકને આપી નથી. હુકમ થશે કે અમો તમને એવી ચીજ આપીએ છીએ કે જે એ સર્વથી ઉત્તમ હોય, તેઓ અરજ કરશે કે એથી વિશેષ શી વસ્તુઓ હશે ? હુકમ થશે કે તે ચીજ આ છે કે હું તમારાથી રાજ રહીશ. કદી નારાજ થઈશ નહીં અને રસલુલ્લાહ (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જ્યારે જન્નતવાળા જન્નતમાં જઈ રહેશે અલ્લાહ તઆલા તેમને ફરમાવશે કે તમે બીજું કંઈ ઇચ્છો તો હું આપું. તેઓ અરજ કરશે તે અમારા ચેહરા રોશની, અમને જન્નતમાં દાખલ કરી દીધા અને દોઝખથી છુટકો કરી દીધો અમારે બીજું શું જોઈએ તે વખતે અલ્લાહ તઆલા પરદો ખોલી દેશે. એટલી પ્યારી કોષ્ટ નેઅમત હશે નહીં કે જેટલી અલ્લાહ તઆલાના દીદારમાં લગ્ગત હશે. અને રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે દોઝખને હજાર વર્ષ સુધી ધિકાવી. એટલે સુધી કે તેનો રંગ

લાલ થઈ ગયો. પછી હજાર વર્ષ સુધી ધિકાવી કે જેથી તેનો રંગ સફેદ થઈ ગયો પછી હજાર વર્ષ સુધી ધિકાવી કે તેનો રંગ કાળો થઈ ગયો હવે તે અંધારી તદ્દન અંધારા ઘેર જેવી (તિલીરમય) છે. અને રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે તમારી આ આજ કે જે ને તમે દુનિયામાં સળગાવો છો દોઝખની આગથી સીતેરમે ભાગ તેજમાં ઓછી છે. અને તે આના કરતાં ૭૦ ગણી તેજમાં વધારે છે. રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે દોઝખમાં એક મોટો પથ્થરો દોઝખના કિનારાપરથી નાંખવામાં આવે તો સિતેર વર્ષ સુધીતે. ઉંડો ચાલ્યો જાય તો તેને તળીએ પહોંચે અને રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જ્યારે દોઝખને લાવવામાં આવશે ત્યારે તેને સિતેર હજાર લુગામ (દોરડાં) હશે અને દરેક દોરડાને ૭૦ હજાર ફરિશ્તાઓએ પકડેલું હશે જેથી તેને ધસડવામાં આવશે. અને રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે સૌથી હલકા અજાળ દોઝખમાં એક માણસને થશે કે જેના પગમાં માત્ર આગનાં બે જોડા છે, પણ તેથી તેનું બેજું હાંડલીની પેઠે પાકે છે. અને તે એમ સમજે છે કે મારાથી વધારે કોષ્ટને અજાળ નહીં હશે. અને રસલુલ્લાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે દોઝખમાં એવા એવા મોટા સર્પ છે કે જેવા કે ગિંટ, જે એકવાર ડસે તો ચાલીસ વર્ષ સુધી હોર આવ્યાં કરે. અને વીંછી એવા મોટા કે જાણે પાલાણુ માંડેલા ખચ્ચર તે જો ડાંખે તો ૪૦ વર્ષ સુધી એર ચઢેલું રહે. અને એક વેળા રસલુલ્લાહે (સં અં સં) નમાઝ પઢી મિચ્છર ઉપર તશરીફ લાવ્યા અને ફરમાવ્યું કે મેં આજે નમાઝમાં દોઝખ અને જન્નતનો આખેહુય નકશો જોયો. આજ સુધી મેં જન્નત કરતાં કોષ્ટ સારામાં સારી વસ્તુ જોઈ નથી અને દોઝખ જેવી નકારામાં નકારી કોષ્ટચીજ તકલીફવાલી જોઈ નથી.

એવી વાતોનું બ્યાન કે જે વગર

ધમાન અધુરૂં રહે છે.

હાલસ શરીરમાં આવ્યું છે કે રસલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે નીચે બતાવેલી સીતેર ઉપર કેટલીક વાતો ધમાન સાથે સંબંધની છે. બધામાં મોટી વાત તો લા ઇલાહ ઇલ લલ્લાહો છે, અને બધામાં નાની વાત એ છે કે રસ્તામાં કાંઈ કાંટા, લાકડું, પથ્થર પડેલાં હોય જોથી કરી રસ્તે ચાલનારને ધગ્ગ પહોંચે તેને દૂર કરી નાખવું, અને શરમ હયા પણ ધમાનની તેજ વાતોમાંથી એક મોટી વાત છે, એ હુકમથી માલમ પડ્યું કે જ્યારે એટલી વાતો ધમાનથી સંબંધ ધરાવે છે તો પૂરા મુસલમાન તેજ કે જેમાં સર્વ વાતો હોય. અને જેમાં કોઈ વાત હોય અને કોઈ વાત ન હોય તે અધુરો મુસલમાન છે. એ બધાંજ જાણે છે કે પૂરા મુસલમાન થવાની જરૂર છે. એટલા માટે બધાને લાજમ છે કે એ સધળી વાતો પોતે પોતામાં પેદા કરે. અને તે માટે કોશીશ કરે. કે કોઈ વાતની કસર નહીં રહી જાય. એટલા માટે અમે તે વાતોને લખી બતાવીએ છીએ. તે બધી મળી સિતોતેર (૭૭) છે. જેમાંની (૩૦) દિલ સાથે સંબંધ ધરાવે છે.

(૧) અક્લાહ તઆલા પર ધમાન લાવવું. (૨) એવો એઅતેકાદ રાખવો કે ખુદા વગર બધી ચીજો પહેલા પેદા થઇ નહોતી. પછી ખુદાના પેદા કરવાથી થઇ. (૩) એ ચકીન રાખવો કે ફરિસ્તા છે. (૪) એ ચકીન કરવો કે ખુદા તઆલાએ જેટલી કિતાબો પેગમ્બરો ઉપર ઉતારી હતી તે બધી સત્ય છે. અને હવે કુરઆન વગર ખીજાઓનો હુકમ રહ્યો નથી. (૫) એ ચકીન કરવો કે બધા પેગમ્બર સાચા છે. અને હવે રસલુલાહે (સં અં સં) ના હુકમ ઉપર ચાલવાનો હુકમ છે. (૬) એ ચકીન રાખવો કે અક્લાહ તઆલાને સર્વ ચીજની પહેલાંથી ખબર

છે. અને જે તે ઇચ્છે છે તેજ થાય છે. (૭) એ ચકીન કરવો કેયામત આવનાર છે. (૮) જન્મતનું માનવું. (૯) દોઝખનું માનવું. (૧૦) અલ્લાહ તઆલાથી મોહબ્બત રાખવી. (૧૧) રસલુલાહ (સં અં સં) થી મોહબ્બત રાખવી. (૧૨) અને ખીજાથી પણ મોહબ્બત કે દુશ્મની કરે તો માત્ર અલ્લાહનેજ માટે કરે. (૧૩) દરેક કામમાં દીનનીજ નૈયત કરવી. (૧૪) ગુનાહોનો પરતાવો કરવો. (૧૫) ખુદાતઆલાથી ડરવું. (૧૬) ખુદાતઆલાની રહમતની આશા કરવી. (૧૭) શરમ રાખવી. (૧૮) નેઅમતનો શુકર કરવો. (૧૯) અહદ (કરાર) પૂરો કરવો. (૨૦) સખર કરવો. (૨૧) પોતાને ખીજાઓથી હલકો સમજવો. (૨૨) મખલૂક (પેદા થયેલી સર્વ ચીજ) પર દયા રાખવી. (૨૩) જે કંઈ ખુદાની તરફથી થાય તે પર રાજી રહેવું. (૨૪) ખુદા પર ભરોસો કરવો. (૨૫) પોતાની કાઝ ખુખી ઉપર ઇતરાફ કરવી નહીં. (૨૬) કોઈ જોડે કીનો કપટ રાખવો નહીં. (૨૭) કોઈ પર અદેખાઇ કરવી નહીં. (૨૮) ગુસ્સો કરવો નહીં. (૨૯) કોઈનું શુરૂં આહવું નહીં. (૩૦) દુનિયાથી મોહબ્બત રાખવી નહીં. અને સાત વાતો જીલ સાથે સંબંધ ધરાવે છે. (૩૧) જીલથી કલેમો પઢવો. (૩૨) કુરઆનની તિલાવત કરવી. (૩૩) ઇલમ શીખવો. (૩૪) ઇલમ શીખવાડવો. (૩૫) દુઆ કરવી. (૩૬) અલ્લાહનો ઝિકર કરવો. (૩૭) નકામી અને ગુનાની વાતોથી જેમકે ભૂંડ, ગીબત, ગાળ, લાંડવું, શરેઅથી ઉલટું ગાવું એ બધાંથી બચવું. અને ૪૦ વાતો આખા બદનથી સંબંધ ધરાવે છે. (૩૮) વોજુ ગુસલ કરવું. કપડાં પાક રાખવા. (૩૯) નમાઝના પાખંધ (હમેશ પઢતા) રહેવું. (૪૦) ઝકાત, સદકો, ફિતરો, આપવો. (૪૧) રોઝો રાખવો. (૪૨) હજ કરવી. (૪૩) એઅતે કાફ કરવો. (૪૪) જ્યાં રહેવામાં દીનની ખરાબી થાય ત્યાંથી ચાલ્યા જવું. (૪૫) ખુદાની મન્નત પૂરી કરવી. (૪૬) જે કસમ ગુનાહ ભરી વાતની

ન હોય તે પૂરી કરવી. (૪૭) કસમ તુટી હોય તેનો કફારો આપવો. (૪૮) જેટલું બદન હાંકવું કરજ છે તેટલું હાંકવું. (૪૯) કુરબાની કરવી. (૫૦) મુરદાનું કદન કદન કરવું. (૫૧) કોઠનું લેહેલું હોય તે આપી દેવું. (૫૨) લેવડ દેવડમાં શરેઅથી ઉલટી વાતોથી બચવું. (૫૩) સાચી શાક્ષીનું નહીં છુપાવવું. (૫૪) જે નફસ તકાઓ કરે (ધમ્મા થાય) તો નિકાહ કરી લેવા. (૫૫) જે આપણા હાથ નીચે છે તેમનો હક અદા કરવો. (૫૬) મા આપને સુખ પહોંચાડવું. (૫૭) ઓલાદનું પાળવું. (૫૮) સંબંધીઓથી અનિવેક કરવો નહીં. (૫૯) આકા (પોતાના શેઠ) ની તાબેદારી કરવી. (૬૦) ઇન્સાફ કરવો. (૬૧) મુસલમાનોની જમાતથી જૂદા કોઇ રસ્તો ન કાઢવો. (૬૨) હાકિમની તાબેદારી કરવી. પણ શરેઅથી ઉલટી વાતમાં નહીં. (૬૩) લડનારાઓમાં સલાહ કરાવી દેવી. (૬૪) નેક કામમાં મદદ આપવી. (૬૫) નેક રાહ બતાવી ભુરી વાતથી રોકવા. (૬૬) જે હકુમત (સત્તા) હોય તો શરેઅ મુજબ સજા કરવી. (૬૭) જે વખત આવી પડે તો દીનના દુશ્મનોથી ધડવું. (૬૮) અમાનતનું અદા કરવું. (૬૯) જરૂરત વાળાને કરજ ચલાવી દેવું (આપવું). (૭૦) પાડોશીની ખાતરદારી રાખવી. (૭૧) પાક આવક લેવી. (૭૨) શરેઅ મુજબ ખરચ કરવો. (૭૩) સલામતો જવાબ આપવો. (૭૪) જે કોઇ છીંકે અને અલ હરદેા લિલ્લાહ કહે તો તેને ચરહુઓ કલ્લાહ કહેવું. (૭૫) કોઇને નકામી ઇન્જ આપવી નહીં. (૭૬) શરેઅથી ઉલટા ખેલ તમાકાઓથી બચવું. (૭૭) રસ્તામાંથી દેલાં, પત્થરા, કાંટા, કે લાકડી દૂર કરી દેવાં. જે જુદું જુદું બધી વાતોના સવાબો વિષે જાણવું હોય તો ફોરજિલ ઇમાન નામની કિતાબ છે તેમાં જુઓ.

આપણા નફસની અને આમ લોકોની

ખરાબી વિષે.

ઉપર જેટલી સારી અને નફારી વાતોનું તથા સવાબ અને અજબની ચીજોનું વર્ણન આવી ગયું છે તેમાં બે ચીજો ખંડન નાંખે છે એક તો ખુદ પોતાનું મન કે જે દરેક વખતે ગોદમાં બેઠું બેઠું તરેહ તરેહની વાતો સૂળડે છે અને નેક કામોમાં બહાના કાટે છે અને ખોટા કામોમાં પોતાની (શામેલ થવાની) જરૂરત દેખાડે છે. અને જે અલ્લાહથી ડરાવે તો અલ્લાહ તઆલાનું ગકુરર રહીમ (દયાળુ અને બખશનારપણું) હોવું ચાદ દેવડાવે છે. અને ઉપરાંત શૈતાન મદદ (ટંકા) આપતો જાય છે. ખીજું ખંડન નાંખનાર તે માણસો છે કે જે તેની જેડે કોઇ રીતનો સંબંધ ધરાવતા હોય છે. જેમકે નજીકના (સગાં) વહાલાં અથવા ઝોળાખાણુ પીછાણુવાળા અથવા બિરાદરી (જાત, જમાત) કુટુંબના હોય અથવા તેના વતની હોય. કેટલાક ગુના તો એટલાં માટે થાય છે કે તેમની પાસે બેસી તેની ભુરી વાતોની તેમાં અસર ઉત્પન્ન થાય છે. અને કેટલાક ગુના તેમની ખાતર (દિલ રાખવા) ને લીધે થાય છે. અને કેટલાક એવી રીતે થાય છે કે તેમની નજરમાં હલકાઇ ન થાય. અને કેટલાક ગુના એટલા માટે થઇ જાય છે કે તે કોઇ તેની સાથે ભુરાઇ કરે છે. કંઈક વખત તો એ ભુરાઇના રંજ (દીક-ગીરી) માં કંઈ વખત તો તેમની ગીબતમાં કંઈક વખત તો તેમનાથી બદ્દા લેવાની ફિકરમાં ખરચાય છે. અને પછી એમાંથી તરેહ તરેહના ગુના થઇ જાય છે. મતલબ કે બધી ખરાબી એ નફસની તાબેદારીની અને આદમીઓથી લલાઇતી આશા રાખવાથી છે, તેથી તેઓની ખરાબીથી બચવા માટે બે વાતોની અગત્ય છે. એક તો પોતાના નફસને દાખી દેવું અને તેને કોઇ વખતે એહલાવી (ખુશ કરી)ને કે ફેસલાવીને

*આ કિતાબમાં ઇમાનની સઘળી શાખાનું ધણી સારી રીતે જ્ઞાન છે. હુદ્દા કી. આ. ૪.

અને કદી ધમકી કે ઠપકા આપી દીનતા રસ્તા પર લગડવાને, બીજી બધા માણસોથી વધારે ભાગવશ (સંબંધ) રાખવો નહીં. અને એ વાતની પરવા રાખવી નહીં કે તેઓ સારું કહેશે કે નફારું કહેશે. એટલા માટે એ બંને જરૂરી બાબતોને જુદી જુદી લખવામાં આવે છે.

નફસની સાથે વર્તવાનું વર્ણન.

પાપંદીની સાથે (નિયમીત) રોજ થોડો વખત સવારે અને થોડો સાંજે અથવા બાંધતી વખતે સુકર કરી લે. તે વખતે એકલા બેસીને પોતાના મનને જ્યાં સુધી બની શકે ત્યાં સુધી બધા ખ્યાલોથી ખાલી કરી નાંખી (પોતાના મન સાથે) એમ વાતો કરો કે અરે મન સારી પેઠે સમજી લે કે જાણે તારો દાખલો દુનિયામાં એક સોદાગર જેવો છે. પુંજ તારી ઉમર છે. + અને તેનો લાભ આ છે કે હમેશાં હમેશાંની ભલામી એટલે આખેરતની નજાત (છૂટકા) મેળવી લે. જો એ દોલત મેળવી તો નફો થયો અને જો એ ઉમરને એમજ ખોષ અને ભલામી તથા નજાત મેળવી નહીં તો એ વેપારમાં બારે ખોટ ખાધી કે પુંજ પણ ગમ અને ફાયદો મેળવવા ભાગ્યશાળી થયો નહીં. અને એ પુંજ એવી કીમતી છે કે જેની એક એક ઘડી અને એક એક પગ અણહદ કીમતી છે. અને કોઇ ખખનો કેટલોએ બારે હોય પણ એની બરોબરી કરી શકશે નહીં. કેમકે જો ખખનો જતો રહે અને તે માટે કાશીશ કરવામાં આવે તો પાછો

+એક બરફ વેચનાર માથે બરફ લઈ ફરતો અને લોકોને કહેતો “જેની પુંજ પધણી જાય છે તેના ઉપર રહમ કરો.” આ વાક્ય માણસની ઉમર વિષે ધણી બેસતો આવે છે. કારણ કે માણસ કંઈ પણ કામ નહીં કરે તેમજ તે પીધળતી જાય છે બોજી થતી જાય છે એટલા માટે ઉમરનો જરૂર ખ્યાલ રાખવો કે તે નફામી જાય નહીં. શા. મો.

મળી શકે છે. અને ઉમર જેટલી વીતી જાય છે તેની એક પગ પણ વળીને પાછી આવી શકશે નહીં અને ન તો બીજી ઉમર મળી શકે છે. બીજું એક એ ઉમરથી કેટલી બધી દોલત કમાઇ શકીએ છીએ એટલે હમેશાંને માટે બેહસ્ત અને ખુદાએ તઆલાની ખુશી. અને દીદાર એટલી બધી દોલત કોઇ ખખનાથી કમાઇ શકતા નથી. એટલા માટે એ પુંજ બહુજ કદરવાળી અને કીમતી છે. અને એ નફસ અલ્લાહ તઆલાનો એહસાન માન કે હમણું તારું મોત આવ્યું નથી કે જેથી આ ઉમર પૂરી થઈ જાત. ખુદાતઆલાએ આજનો દિવસ જીંદગીના વધારાનો કાઢી આપ્યો છે. અને જો તું મરવા પડે તો હજારો દિવેજનથી આરજી (બિમેદ) કરે કે મને એક દિવસ બીજો જીવવાનો મળી જાય તો એ એક દિવસમાં બધા શુના એથી સાચી અને પાકી તોચાહ કરી લઉં અને અલ્લાહ તઆલાથી પાકો વાયદો કરી લઉં કે પછી એ શુના પાસે કદી નહીં જાઉં. અને તે આખો દિવસ યાદ અને તાબેદારીમાં ગુજારું. જ્યારે મરતી વખતે તારો એ હાલ અને એ ખ્યાલ થાય છે તો તું પોતાના મનમાં એમજ સમજી લે કે જાણે મારી મોતનો વખત આવી ગયો હશે અને મારા માગવાથી અલ્લાહ તઆલાએ આજનો દિવસ એક બીજો વધારા તરીકે આપ્યો છે. અને એ દિવસ પછી બીજો દિવસ નસીબ થશે કે કેમ તે મને જણાયું નથી. તો આજના દિવસને તો એવો ગુજારવો જોઈએ કે જેવી રીતે ઉમરનો છેલ્લો દિવસ હોય અને તેને જેવી રીતે ગુજારે છે તેમ. એટલે કે બધા શુનાએથી પાકી તોચાહ કરી લે અને તે દિવસમાં કોઇ હલકી કે બારે નાફરમાની કરે નહીં. અને આખો દિવસ અલ્લાહ તઆલાના ખોદ અને ધ્યાનમાં ગુજારે, અને ખુદાનો કોઇ હુકમ છોડે નહીં. જ્યારે તે આખો દહાડો એવી રીતે પસાર

થમ જાય પછી આગલે દિવસે એમજ વિચારે કે કદાચ ઉમરમાંનો એજ એક દિવસ બાકી રહ્યો હોય. અને એ નફસ એવા ધોકામાં રહેતો ના કે અલાહ તઆલા માફ કરી દેશે; કેમકે પહેલાં તો તને કેમ જાણ્યું કે માફજ કરી દેશે, અને સગ્ન કરશે નહીં. કદાચ સગ્ન થમ તો તું શું કરશે અને તે વખતે કેટલું પરતાવું પડશે. અને અમે કહ્યું કે માફજ થમ ગયું તો પણ નેક કામ કરનારો જે ઇનામ અને મરતબો મળશે તે તને નસીબ થશે નહીં. પછી જ્યારે તું તારી આંખે બીજાઓને મારું અને પોતાને નહીં મળવું જોશે, તો કેટલો પરતાવો અને અફસોસ થશે. એ ઉપરથી જે નફસ સવાજ પૂછે કે ત્યારે મારે શું કરવું? અને શી રીતે કાશીશ કરવી? તો તમે જવાબ આપો કે જે વસ્તુ તારાખી મરી જીવવાની છે એટલે કે દુનિયા અને ખોટી ટેવ તેને હમણાંજ મૂકી દે અને જેનો પાલો પડવાનો છે કે જે વગર તારા છુટકો થઇ શકતો નથી. એટલે અલ્લાહ અને તેને રાજ કરવું તેને અત્યારથી લઇ ખેસ. અને તેની યાદ તથા તાબેદારીમાં લાગી જા. અને ખોટી આદતોનું બ્યાન અને તેને છોડવાના ઇલાજ અને ખુદ તઆલાને રાજ કરવાની વાતોનાં ખુલાસા અને તે હાંસિલ કરવાની તદખીર ખૂબ સમજવી સમજવીને ઉપર લખી દીધી છે, તે મુજબ કાશીશ અને વર્તણૂક કરવાથી દિલમાંથી શુરાઇ નીકળી જઈ નેકાયા દાખલ થઇ જાય છે. અને પોતાના નફસને કહે કે એ નફસ તારી હાલત એક બીમાર જેવી છે. અને બીમારને પરહેઝ (કરી) કરવી પડે છે ગુનાહતું કરવું બદ પરહેઝી છે. એટલા માટે તેથી પરહેઝ કરવાની જરૂરત છે. અને એ પરહેઝ અલ્લાહ તઆલાએ આખી ઉમરને માટે બતાવેલી છે. જરા વિચાર તો કરો કે દુનિયાનો કોઇ હલકો હકીમ પણ કોઇ સખત બીમારીમાં તને એમ બતાવે કે ફલાણી દવાદિન

વસ્તુ જ્યારે કદી ખાશે ત્યારે તે બીમારીને બારે નુકસાન પહોંચશે. અને તું સખત તકલીફમાં સપડાઇ જશે અને ફલાણી કડવી એરવાદી દવા રોજ ખાતો રહીશ તો સારો થઇશ અને સાથે ઇબ્ન ઓમી થશે. તો એ નકકી વાત છે કે આપણો જીવ જે વહાલો છે તેને માટે પેલા હકીમના કહેવાથી કેવીએ મજદાર ચીજ હોય તો આખી ઉમરને માટે મૂકી દેશે, અને દવા કેટલીએ બદમન અને નાપરંદ હશે આંખ બંધ કરી દરરોજ તેને ગળી જશે. તો ધારો કે ગુનો બધો મજદાર ચીજ છે. અને નેક કામો બહુ અણગમાં છે. પણ જ્યારે અલ્લાહ તઆલાએ એ મજદાર ચીજોને નુકસાનવાળી બતાવી છે અને અણગમાં કામોને ફાયદાકારક ફરમાવ્યાં છે અને વળી ફાયદોએ કેવો કે અમર જેવો જેનું નામ જન્નત અને દોઝખ છે. તો અરે નફસ અજબ જેવી અફસોસની વાત છે કે જીવની મોહબ્બતમાં અદના હકીમના કહેવાનું તો ચકીન કરી લે અને તેનો પાપંદ થઇ જાય અને પોતાના ઇમાનની મોહબ્બતમાં અલ્લાહ તઆલાના કહેવા ઉપર મન લગાડે નહીં અને ગુનાઓને છોડવાની હીમત કરે નહીં, અને એટલું છતાંએ નેક કામોથી મન ચોરે. તું કેવો મુસલમાન છે તોઆહ તોઆહ કે અલ્લાહ તઆલાના ફરમાવ્યાને એક નાના હકીમના કહેવા બરાબર પણ સમજે નહીં અને કેવો અકકલ વગરનો છે કે જજતના હમેશાં હમેશાંના સુખની દુનિયાના થોડા વખતના સુખની બરાબર જેટલીએ કદર કરે નહીં. અને દોઝખની એટલી લાંબી મુદતની ઇજ્જતી દુનિયાની થોડા દિવસની ઇજ્જતની બરાબર પણ બચવાની કાશીશ કરે નહીં. અને નફસ ને એમ કહે કે અરે નફસ દુનિયા સફરતી જગા છે. અને સફરમાં પૂરેપૂરું સુખ કદી મળી શકતું નથી. તરેહ તરેહનાં દુઃખ વેઠવાં પડે છે. પણ મુસાફર એ દુખોને એટલા માટે સહન કરી લે છે કે ઘર પહોંચ્યા પૂરો આરામ મળી જશે.

પણુ જે તે તકલીફથી ગભરાઇ કાઢ ધર્મશાળામાં ઉતારો કરી તેને પોતાનું ઘર બનાવી લે અને બધા સામાન (સુખનો) ત્યાં એકઠા કરી લે તો આખી ઉમર વીતી જાય પણુ ઘર પહોંચતું નસીબ થાય નહીં. એવીજ રીતે દુનિયામાં જ્યાં સુધી રહેવું છે મહેનત મુશ્કેલીઓ સહન કરવાં જોઇએ. ઇલાહતમાં પણુ મહેનત છે અને ગુનાઓના મૂકવામાંએ ભારે પડે તેવું છે ખીજી પણુ જાત જાતની મુસીબત છે. પણુ આખેરત અમારું ઘર છે. ત્યાં પહોંચવાથી બધી મુસીબત દૂર થઇ જશે. અહીંની બધી મહેનત તથા દુઃખ ઝીળવાં જોઇએ. જે અહીં આરામ શોધવામાં રહેશે તેા ઘેર જઇ આરામના સામાન મળવા મુશ્કેલ છે. બસ એમ સમજી કદી દુનિયાની રાહત અને મોજમજની લાલચ ન કરવી જોઇએ. અને આખેરના સુધારવા માટે દરેક જાતની મહેનતને ખુશીથી ઉઠાવવી જોઇએ. મતલબ કે એવી એવી વાતો મન સાથે કરીને તેને રસ્તે લગાડવું જોઇએ અને રોજ એવીજ રીતે સમગ્રવતું જોઇએ અને એ યાદ રાખો કે જે તમે પોને એવી રીતે પોતાની લલાઈ અને સુધારાની કાશીશ નહીં કરો તો ખીજું કાણુ આવશે કે જે તમારું બહુ યાદશે હવે તમે જાણો ને તમારું કામ જાણો.

આમ (સામાન્ય) માણસો જેડે

વર્તવાનું વર્ણન.

આમ માણસ ત્રણ જાતના હોય છે. એક તો તે કે જેની સાથે દોસ્તી અને બેહેનપણુ (સાહેલી) હોવાનો સંબંધ છે ખીજું તે જેની સાથે માત્ર જાણુ પીજાણુ છે. ત્રીજું તે કે જેની સાથે જાણુ પીજાણુ પણુ નથી. એ દરેક વર્તવાની રીત જુદી જુદી છે. તો જેની સાથે જાણુ પીજાણુ નથી. તેમની જેડે મળવું બેસવું થાય તો એટલી વાતોને ખ્યાલ રાખવો કે તે જે આમ તેમની વાતો અને સમાચાર (ખબરોનું)

ખ્યાન કરે તેની તરફ કાન લગાડે નહીં. અને તે જે કંઈ વાહીતબાહી વાતો બકે તેથી બિચકુલ બેહરી બની જતું. મતલબ કે સાંભળવું ખ્યાન દેવું નહીં, તે સાથે બહુ મળો નહીં, તેણીથી કંઈ આશા કે અરજ કરો નહીં. અને જે કંઈ વાત તેણીનામાં શરેઅથી ઉલટી જુઓ તો (જે એવી ઉમેદ હોય કે તે માની જશે) બહુ નરમીથી સમજવી દો. અને જેની જેડે દોસ્તી કે વધારે રીત રિવાજ હોય તેમાં એ વાતનો ખ્યાલ રાખો કે પહેલાં તો દરેકથી સહેલાં કે રાહરસમ પેદા કરો નહીં કેમકે દરેક માણસ દોસ્તીને લાયક હોતા નથી. જે તેમાં આ પાંચ વાતો હોય તેની સાથે રાહરસમ રાખવામાં કંઈ હરકત જેવું નથી. પહેલી એ કે તે અકલમદ હોય. કેમકે બેવકૂફ જેડે પહેલું તો દોસ્તી નિભી શકતી નથી. ખીજું કાંઈ વખતે એમ બને છે કે તમને ફાયદો પહોંચાડવા ચાહે છે પણુ બેવકૂફીને લીધે ઉલટું નુકસાન કરી વાળે છે. જેમ કે કાંઈએ રીંછ પાળ્યો હતો એકવાર તે સૂઇ ગયો અને તેના મોં ઉપર વખતો વખત માખી આવી બેસતી હતી તે જોઇ રીંછને ગુસ્સો આવ્યો તેથી તેને મારવા એક મોટો પથરી ઉંચકી લાવ્યો અને તાકીને તેના મોં ઉપર માર્યો માખી તો ઉડી ગઇ પણુ તે માલિકનું માથું ફૂટી ગયું. ખીજી વાત એકે તેના અખલાક અને આદત સ્વભાવ સારો હોય સ્વાર્ધી (ગરજી)ની દોસ્તી રાખે નહીં. અને ગુસ્સાની વખતે ખોલમાથી બહાર થઇ જાય નહીં જરા નજેવી વાતમાં તોતા ચશ્મી (બે મુરબ્બતીથી આંખ બદલવું) કરે નહીં. ત્રીજી વાત એકે દીનદાર હોય. કેમકે જે માણસ દીનદાર નથી તે જ્યારે ખુદાએ તબાહાનો હક અદા કરતો નથી તો તમને તેનાથી શી આશા છે કે તે વફાદારી કરશે. ખીજી ખરાખી એ છે કે જ્યારે તમે વારંવાર તેને ગુન્હો કરતો જોશો અને દોસ્તીને લીધે નરમી કરશો તો તમને પોતાને પણુ તે ગુનાઓ તરફ ધિકકાર રહેશે નહીં. ત્રીજી

ચુરાઇ એ છે કે તેની ખરાબ સોમતની અસર તમને પણ પ્રહોઅરો અને તેવાજ બુના તમારાથી પણ થવા માંડશે. ચોથી વાત એકે તેને દુનિયાની લાલચ ન હોય. કેમકે તેવાની પાસે બેસવાથી જરૂર દુનિયાનો લોભ વધે છે. જ્યારે હમેશાં તેને એજ ધુનમાં અને એજ વાતમાં જોશે, કંઈ તો ઘરેણીની વાત છે તો કંઈ પોસાકની ફિકર છે તો કંઈ ધરના સામાનનો ધંધો છે તો ક્યાં સુધી તમને ખ્યાલ નહીં થાય. અને જેને પોતાને કંઈ લાલચ ન હોય મોટું કપડું હોય મોટું ખાવાનું હોય હમેશાં દુનિયાની ના પાલદારી (ફના) ની વાતો થયા કરે તેની પાસે બેસવાથી જે કંઈ થોડી ધણી દુનિયાની લાલચ હોય છે તે પણ દિલમાંથી જતી રહે છે. પાંચમી વાત એકે તેની આદત જૂઠું બોલવાની હોય નહીં. કેમકે જૂઠું બોલનાર માણસનો કંઈ ભરોસો નથી. ખુદ જાણે તેની કોઇ વાત ઉપર ભરોસે રહી સાચું માની ધોકામાં આવી જાય. એ પાંચ વાતોનો ખ્યાલ તો દોસ્તી કરતાં પહેલાં કરી લેવો જોઇએ. અને જ્યારે કોઇમાં એ પાંચ વાતો જોવામાં આવે અને રાહરસમ પેદા કરવામાં આવ્યાં તો હવે તેના હક ખરાબર અદા કરતી રહે. તે હકો એ છે કે જ્યાં સુધી બની શકે તેને જરૂરના વખતે કામ આવે. જે ખુદ તખ્તાલા શક્તિ આપે તો તેની મદદ કરતી રહે તેનો બેઠ કોઇને કહો નહીં. તેની એજ કોઇને કહો નહીં. જે કોઇ તેને ખોટું કહે તો તે વિષેની તેને ખબર કરો નહીં. તે જે વાત કહે તે ધ્યાન દઇ સાંભળો. અને જે તેમાં કંઈ એજ જુઓ ધણી નરમીથી અને શુભેચ્છક તરીકે એકાંતમાં સમજાવી દો. જે તેનાથી કંઈ ખતા થઇ જાય દર ગુજર (જતી કરવી) કરો. તેના લલા માટે અસ્લાહ તખ્તાલાથી દુઆ કરતી રહે. હવે રહી અનુ તે માણસ કે જેમની સાથે જાણુ પિછાણુ

છે. એવા માણસોથી ધણી સંભાળની જરૂર છે. કેમકે જે દોસ્ત છે તે તો તમારા લલામાં છે અને જેમનાથી જાણુ પિછાણુ પણ નથી તે એ લલામાં નથી તો ચુરાઇમાં પણ નથી. અને આજે વચલા રહી ગયા કે જે ન દોસ્ત છે અને ન તો તદન અજાણુ છે. વધારે તકલીફ અને ચુરાઇ એવાથીજ પહેંચે છે. કે જીએ જો દોસ્તી અને ખેરખાલી (લજા ચાહવા) નો દમ ભરે છે અને અંદરખાનેથી જરૂરજ ખોદી નાંખે છે. અને હસદ (અદેખાઇ) કરે છે. અને દરેક વખતે એજ શોધ્યાં કરે છે. અને બદનામ (ફજેત) કરવાની ફિકરમાં રહે છે. એટલાં માટે જ્યાં સુધી બની શકે ત્યાં સુધી કોઇ જોડે ઝોળખાણુ પિછાણુ મુકાલાત પેદા કરો નહીં. અને તેમની દુનિયાને જોઇને લોભ કરો નહીં. અને તેમની ખાતર આપણું દીન બદબાદ કરો નહીં. જે કોઇ તમારી જોડે દુશ્મનાઇ કરે તમે તેનાથી દુશ્મનાઇ કરો નહીં. કેમકે એમ કરવાની તેના તરફની ઉછાટી તમારી સાથે વધારે ચુરાઇ થશે. તો તમારાથી તે સહન થઇ શકશે નહીં. અને એજ ધંધામાં લાગી જવાની અને દુનિયા તથા દીન બંનેનું નુકસાન થશે. એટલા માટે દર ગુજરજ બેહતર છે. અને જે કોઇ તમારી ઇજાજત, આપજ ખાતરદારી કરે અથવા તમારી તબરીફ કરે અને મોહખત બતાવે તો તમે એ ધોકામાં આવી જતા નહીં અને તેને ભરોસે રહેતા નહીં. કેમકે દુનિયામાં એવા માણસો ધણાં ઝોળા છે કે જેમનું જાહેર ખાતિન (અંતઃકરણ અને બહારનો ભાવ) સરખાં હોય. અને બહુજ થોડી ખાત્રી છે કે તેમની વર્તણૂક સાફ દિલથી હોય. એવી આશા કદી કોઇથી રાખો નહીં. અને જે કોઇ તમારી ગીબત કરે તો તમે તે સાંભળી ગુસ્સે થતા નહીં કે અજબ થતા નહીં કે એણે મારી જોડે કેમ એવી વર્તણૂક ચલાવી. અને મારા હકનો કે મારા ઉપકારનો કે મારા મોહ

હોવાનો અર્થવા મારા સંબંધનો કેમ ખ્યાલ રાખ્યો નહીં. કેમકે જો ઇનસાફથી જોશે તો જાણશે કે તું પોને પણ આગળ પાછળ બધા જોડે એક હાલતમાં રહી શકતી નથી. તેની રૂબરૂ એક રીતે વર્તે છે અને તેની પાછળ જીંદગી જાતની વર્તણૂક કરે છે. તો પછી જે બાબતમાં પોને સપડાયેલી છે તે માટે બીજાઓના સંબંધમાં શું અજબ થાય છે. મતલબ કે કોઈથી કોઈ તરફની લલાઈની આશા રાખો નહીં કોઈ જાતનો ફાયદો પહોંચવાની કે કોઈની નજરમાં આખર વધવાની કે કોઈના દિલમાં મોહ-ખયત પેદા થવાની. જ્યારે એક બીજીથી કંઈ આશા રાખશે નહીં તો પછી કોઈ તમારી જોડે કેવીએ વર્તણૂક ચલાવશે કદી રંજ થશે નહીં અને પોતે જ્યાં સુધી બની શકે ફાયદો

પહોંચાડે, જો કોઈની કંઈ લલાઈની વાત સમજતા હોય અને એમ બરાસો હોય કે તે માની જશે તો તેને બતાવે. નહીં તો ચુપ રહે. જો કોઈથી કંઈ ફાયદો પહોંચે તો અલ્લાહ તઆલાનો શુકર કરો અને તે માણસ માટે દુઆ કરી દો. અને જો કોઈનાથી કંઈ નુકસાન કે ઇજા પહોંચે તો એમ સમજો કે મારા કંઈ યુનાની સળ છે. અલ્લાહ તઆલાની આગળ તોખાહ કરો અને તે માણસથી દીલ-ગીરી રાખો નહીં. મતલબ કે દુનિયાની લલાઈ ભુરાઈ તરફ જીંદગી નહીં. એટલું જ નહીં પણ દરેક વખતે અલ્લાહ તઆલા તરફ નિગાહ રાખો. અને તેનાથીજ કામ રાખો અને તેનીજ તાબેદારી અને શાદમાં મંડી રહો. અલ્લાહ તઆલા તોફીક બાખશે. આમીન.

બાંદર ખાખર

મશારેફુલ અનવાર—ગુજરાતી આ અરબી તથા ઉર્દુ કિતાબો તરજુમો છે. એમાં કતોચે જગત જાણીતી મતબા અને ઉશમાએમાં માન્ય હદીસની મિનાઓ સુખારી તથા મુલિમ શરીફમાથી એકે મા પ્રસાર થયેલી ૨૨૭૨ હદીસો લખી છે અને દરેક હદીસો નંબર વાર લખી છે તેમજ દરેક હદીસના નીચે ફાયદામાં તેનો ખુલાસો લખ્યો છે. ૪ જો કોઈ હદીસનો તજુમો નમશુ ન શકાય તો ફાયદાથી મતબા સમજી શકે એમાં લાખાંતર કરનાર સાહેબે ગુજરાતી મહારાનો ખ્યાલ રાખ્યો છે. અરબી મહાવરા પ્રમાણે શબ્દો શબ્દ તરજુમો કર્યા નથી, કે જેથી મતબા સમજતા મુગમ પડે વળી કેટલી જગ્યામાં હજી ન મોઝાતા મગલમ ગુલામ મોદમ- સાહેબે (ખુદ તેમની કપડામાં તર વરસાને આપના), મોડામાં ઘણો ખુલાસો પણ બધાને કવો છે જ્યાં દરેક ફાનીલામઓને મુલક કિતાબો પોતાના ઘરમાં રખાવી રાખે છે. બાગ ૧ સો એમાં ૧૭૧ હદીસો છે. બાગ ૨ નો એમાં ૨૨ હદીસો છે. બાગ ૩ નો એમાં ૮૧૨ હદીસો છે. દરેક બાગની કીમત ના તાલ.

મજહૂર પુરાનન નજી નગ એક જગ્યામાં બધેવેના છે તેમજ અઢકોગ ની રા પા માસામુદ મિનહ—ગુજરાતી આ કાગસી કિતાબ તરજુમો બાપામાં તરજુમો થતા છે એ કે ઉર્દુ મા આ કિતાબ તરજુમો લખાયો છે પણ તે માન કિતાબ તરજુમો થયો છે આ ગુજરાતીમાં તેની સજાગો નોટોગો પણ તરજુમો થતા છે જેમાં મહકા મનુ સમાયલા છે. આ કિતાબની ખુબી માટે આટનુજ બસ છે કે એ દરેક જગ્યામાં મસમ મા પદાવવામાં આવે છે એમાં આજે ૧૦૦ મા વડુ હનકો મજાવના મજહૂર મસલા ૧ બાજુ આગતિ કીમત રા ૧-૮-

માનખબરહાત—ગુજરાતી આ અરબી ઉપરથી બાપતર કરનામાં આતા છે એ ૧૩ કાગનીમાં પણ તરજુમો થઈ અનેક વાર રખા છે એનજ નાત પણ ૧૩ એ મા પણ મગે તરજુમો પ્રસાર જે. ૩૫૧૫ ગેઝેતન સહેબે કરા છે એ પણ વાર રખા છે એ નમોદન તથા અખવાક રાખાસમાં ઘણી સારી રખા છે ગુજરાતીમાં સારી હુમાન હકીમ (એલેની સો નમીકોતે પણ રખા છે બાજુ આગતિ કીમત રા ૧-૦

તકાવથતત ઇમાન—ગુજરાતી આ મ માનાહસમાફલ શહીદ (૧૬૮૧) હુ કિતાબ તરજુમો છે. જે તોહાફ શાખામાં અને શાહ નમા એ નજીર કિતાબ છે હમાનને મજહૂર નમામાં અજમ અર કરે છે જતી ઉર્દુમાં આ પ્રેમ મા આકાર લખાત લખો કાપી ગેઝાફ જે જાહે રખાની આલેમાં જેની તનોફ કરતા હતા એ કરે છે કીમત રા ૧-૦

ઝમાનુલ ફિરદોસ—ગુજરાતી આ ઉર્દુ કિતાબો તરજુમો છે એમાં જલ તથા શરમગહના ચુનાહોનુ હદીમોથી ઘણી સાનો રીત બધાને થયુ છે. બાજુ આગતિ કીમત ૦ ૧-૦

રેદશીર્ક—ગુજરાતી—એમાં શીર્કની જડ કાપવાનુ ઘણી નારી રીત બધાને થયુ છે બાજુ આગતિ કીમત રા ૦-૪-૦.

નોટ—એ વત.ક બાજુ ઘણી દીની કિતાબો ગુજરાતી તથા ઉર્દુ બાપામાં તેમ આય, ખીરતી, અને કાફીયાતી ધર્મના ખંડો છે જેથી, ગુજરાતી, તથા ઉર્દુમાં મળે છે માંડે આજેજ પ્રાહસ હીરે જેમાં બધી કિતાબોનો કુંક સાર છે મગાવો

મેનેજર—કુતુખખાના સાદેઝીયહ રાંદર છાલે સુરત.

